

Møte mandag den 28. mai kl. 13.20

President: J o r u n n R i n g s t a d

D a g s o r d e n (nr. 38):

1. Innstilling fra finanskomiteen om lov om endringer i skattelovgivningen (boligtaksering m.m.) (Innst. O. nr. 115 (2000-2001), jf. Ot.prp. nr. 55 (2000-2001))
2. Innstilling fra finanskomiteen om lov om endringer i lov 13. juni 1975 nr. 35 om skattlegging av under-sjøiske petroleumforekomster mv. (petroleumsskatte-loven) (Innst. O. nr. 106 (2000-2001), jf. Ot.prp. nr. 86 (2000-2001))
3. Innstilling fra finanskomiteen om lov om endringer i lov om innskuddspensjon i arbeidsforhold og i lov om foretakspensjon (Innst. O. nr. 85 (2000-2001), jf. Ot.prp. nr. 42 (2000-2001))
4. Innstilling fra finanskomiteen om lov om endringer i innskuddspensjonsloven, lov om foretakspensjon og enkelte andre lover (parallele ordninger mv.) (Innst. O. nr. 110 (2000-2001), jf. Ot.prp. nr. 78 (2000-2001))
5. Innstilling fra finanskomiteen om lov om endringer i lov 19. juni 1997 nr. 79 om verdipapirhandel (regule-ring av handel med varederivater) (Innst. O. nr. 104 (2000-2001), jf. Ot.prp. nr. 53 (2000-2001))
6. Innstilling fra finanskomiteen om lov om endringer i lov 19. juni 1997 nr. 79 om verdipapirhandel (tiltak mot ulovlig innsiddehandel mv.) (Innst. O. nr. 111 (2000-2001), jf. Ot.prp. nr. 80 (2000-2001))
7. Innstilling fra finanskomiteen om lov om endring i lov 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inn-tekst (skatteloven) (forhøyelse av avskrivningssats for landbruket) (Innst. O. nr. 76 (2000-2001), jf. Ot.prp. nr. 50 (2000-2001))
8. Innstilling fra finanskomiteen om forslag fra stor-tingsrepresentantene Per Sandberg og Øyvind Vaks-dal om lov om endring i lov 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt (skatteloven). (Interkom-munale selskaper som opptre i konkurranse med kommersielle aktører skal anses å ha erverv som for-mål) (Innst. O. nr. 81 (2000-2001), jf. Dokument nr. 8:81 (2000-2001))
9. Innstilling fra finanskomiteen om forslag fra stor-tingsrepresentantene Lars Sponheim og Leif Helge Kongshaug om lov om endring i lov 19. juni 1969 nr. 66 om merverdiavgift. (Endring av § 30 med for-enkling av avgiftsbetaling for mindre virksomheter) (Innst. O. nr. 105 (2000-2001), jf. Dokument nr. 8:99 (2000-2001))
10. Referat

Val av setjepresident

Presidenten: Presidenten vil gjere framlegg om at det blir valt ein setjepresident for Odelstingets møte i dag – og ser det som vedteke.

Presidenten ber om framlegg på setjepresident.

Odd Roger Enoksen (Sp): Jeg foreslår Magnhild Meltveit Kleppa.

Presidenten: Magnhild Meltveit Kleppa er føreslegen som setjepresident. – Andre framlegg ligg ikkje føre, og Magnhild Meltveit Kleppa er samrøystes vald som setje-president for Odelstingets møte i dag.

S a k n r . 1

Innstilling fra finanskomiteen om lov om endringer i skattelovgivningen (boligtaksering m.m.) (Innst. O. nr. 115 (2000-2001), jf. Ot.prp. nr. 55 (2000-2001))

Presidenten: Til representantane si orientering vil presidenten meddele at Inst. O. nr. 115 frå finanskomite- en til sak nr. 1 førebels ikkje ligg føre i trykt utgåve.

Etter ynske frå finanskomiteen vil presidenten foreslå at debatten blir avgrensa til 1 time og 15 minutt, og at tale- tida blir fordelt slik på gruppene:

Arbeidarpartiet 25 minutt, Kristeleg Folkeparti 10 minutt, Høgre 10 minutt, Framstegspartiet 10 minutt, Senterpartiet 5 minutt, Sosialistisk Venstreparti 5 minutt, Venstre 5 minutt, Tverrpolitisk Folkevalde 5 minutt.

Vidare vil presidenten foreslå at det blir gitt høve til replikkordskifte på inntil tre replikkar med svar etter inn- legg av hovudtalarar frå kvar partigruppe og etter innlegg frå medlemmer av Regjeringa.

Vidare blir det føreslege at dei som måtte teikne seg på talarlista utover den fordelte taletida, får ei taletid på inntil 3 minutt.

– Det er vedteke.

Valgerd Svarstad Haugland (KrF) (ordfører for saka):

Tidlegare i vinter vart Regjeringa pålagt av eit fleirtal i Stortinget, alle parti unntatt SV og Arbeidarpartiet, at den skulle koma tilbake til Stortinget denne sesjonen med eit nytt opplegg for bustadtakseringa.

Forslaget Regjeringa har lagt fram, tar utgangspunkt i det takseringssystemet som finanskomiteens fleirtal, medlemene frå Arbeidarpartiet og Senterpartiet, skisserte i Inst. S. nr. 143 for 1996-97 i handsaminga av regjerin- ga Harlem Brundtland si melding om bustadtaksering og prinsipp for bustadskattlegging, jf. St.meld. nr. 45 for 1995-96.

Dei partia som skaffa fleirtal for eit nytt takserings- system, klarer i dag ikkje å bli einige om korleis bustad- ene våre skal takserast. Det er svakt av Regjeringa at den ikkje klarer å leggja fram eit forslag som kan skapa eit fleirtal i Stortinget mellom dei partia som var einige for nokre år tilbake. Etter mitt syn er det ikkje Senterpartiet

som har skifta standpunkt sidan Innst. S. nr. 143 vart vedtatt.

Fleirtalet i finanskomiteen gjekk i Innst. S. nr. 143 inn for eit nytt takseringssystem som avveik frå forslaget i St.meld. nr. 45 på fleire sentrale punkt. Komitefleirtalet la til grunn at departementet skulle henta inn data og analysere fordelings- og inntektsverknadene av komiteen si skisse til bustadtaksering og skattesystem, og i neste omgang leggja fram ein lovproposisjon på bakgrunn av dette.

Regjeringa har lagt fram eit opplegg som på fleire område ikkje er likt med det komitefleirtalet skisserte. Departementet har lagt vekt på at takseringssystemet skal vera enkelt og sjablonmessig. Utgangspunktet er bustaden sitt buareal, som skal gangast med ein kvadratmeter-sats basert på produksjonskostnader. Taksten er difor basert på produksjonsverdi, ikkje på marknadsvverdi.

I tråd med Stortinget sine føresetnader er det lagt til grunn at skattegrunnlaget ikkje skal kunna vera høgare enn bustaden sin marknadsvverdi. I område av landet der marknadsvverdien er låg, blir kvadratmetersatsen nedjustert med ein viss prosentsats. I tillegg gir ein frådrag for alder og eventuelt låg standard.

Høgre, Framstegspartiet, Kristeleg Folkeparti og Venstre ynskjer å fjerna fordelsskattlegginga av eigen bustad. Høgre og Framstegspartiet har deretter sagt at dei ikkje treng eit takseringssystem, og at dei gjekk imot etablering av eit nytt takseringssystem ved Stortinget si handsaming av dette spørsmålet i 1997.

Kristeleg Folkeparti meiner, trass i at vi går imot fordelsskattlegging av eigen bustad, at det vil vera viktig å få på plass eit nytt takseringssystem. Vi legg til grunn at vi ynskjer eit rettferdig og enkelt bustadtakseringssystem, og meiner at eit takseringssystem bygt på forsikringstakst støttar opp under dette ynsket.

Kristeleg Folkeparti og Venstre gjekk også ved førre handsaming av bustadtaksering inn for å avskaffa fordelsskatten på eigen bustad, og at taksering av bustad og fritidseigedom skal ta utgangspunkt i brannforsikringstakst eller fullverdiforsikringstakst. Det vil vera eit enkelt og ubyråkratisk system for bustadtaksering.

I og med at vi ynskjer å oppheva fordelsskatten på eigen bustad, vil eit takseringssystem basert på forsikringstakst vera grunnlaget for formuesskatten av bustad, og for den kommunale eigedomskatten, dersom det er ynskjeleg.

Så lenge vi har formuesskatt her i landet og kommune har rett til å innføra ein kommunal eigedomsskatt, treng vi eit takseringssystem som er rettferdig.

Systemet vi har for taksering i dag, rammar tilfeldig og urettferdig. To heilt like bustader i same området kan få heilt forskjellig bustadskatt. Kristeleg Folkeparti meiner trass i dette at det ikkje er nødvendig å utvikla eit nytt komplisert system der alle bustadene i landet må takserast på nytt, slik Regjeringa legg opp til. Vi ynskjer å bruka den forsikringstaksten som bustaden alt har i dag. Forsikringstaksten er enkel, rettferdig og lett forståeleg. Gjennom eit stort frådrag i botnen i formuesskatten vil bustader av normal standard unngå bustadskatt.

Andre tilleggsargument for å bruka forsikringstakst som utgangspunkt er at eit slikt system kan erstatta det uheldige systemet vi har i dag, langt raskare enn Regjeringa sitt omfattande forslag med omtaksering av alle bustader. Regjeringa sitt forslag vil ikkje kunna vera gjeldande før 2005. Det er mange nye år med eit urettferdig system.

Arbeidet med å få eit rettferdig takseringssystem er noko som har vore prøvd fleire gonger dei siste åra. Det er ikkje enkelt å bli einig, og det er viktig at vi ikkje erstattar dagens urettferdige system med eit nytt urettferdig system, noko som Regjeringa sitt opplegg faktisk gjer etter mitt syn, og som også det nye forslaget frå Arbeidarpartiet og SV gjer.

Skattlegginga av bustad bør vera enkel, i den forstand at det ikkje bør vera for mange ulike skattar å halda seg til. Folk skal kunna føla seg rettferdig handsama og ikkje føla at skatt på bustad skal vera ei stadig større inntektskjelde for staten. Difor ynskjer Kristeleg Folkeparti å avvikla inntektskatt på bustad av normal standard, med andre ord at fordelsskatten av eigen bustad skal avviklast. Og for vår del ynskjer vi å avvikla den over ein fire-femårsperiode.

I Noreg er det også mest vanleg at folk eig sin eigen bustad. Folk synest ikkje at det å eiga sin eigen bustad er ein skattemessig fordel. Bustadkostnadene her i landet er til dels svært høge, og difor er ein fordelsskatt av eigen bustad lite eigna til å nå fram som ein truverdig måte å skattlegga bustader på. I denne samanhengen bør ein også vurdera om ein skal få skatteavgrensingsreglar for pensjonistar med låg inntekt med omsyn til formuesskatt av bustadformuen.

Det er sørgjeleg dersom ikkje nokon forslag får fleirtal i denne saka i dag. Då eit fleirtal i Stortinget påla Regjeringa å koma tilbake til Stortinget med denne saka i vår, var det fordi vi ynskte å rydda opp i det som var svært urettferdig. Difor er det negativt at det fleirtalet som vedtok eit takseringssystem i førre periode, ikkje klarer å koma fram til semje i denne omgangen.

Det er mange som ynskjer å pressa oss som er imot fordelsskatt for eigen bustad, til å stemma subsidiært for eit forslag som trass i alt er betre enn dagens forslag. Det blir ei avveging frå vår side om eitt urettferdig system skal ta over eit anna urettferdig system. I og med at Regjeringa sitt opplegg heller ikkje får verknader før år 2005, meiner vi i Kristeleg Folkeparti at det blir viktigare for oss å kjempa for å fjerna fordelsskatten for eigen bustad i neste stortingsperiode, enn å stemma for ei forbetra utgåve av Regjeringa sitt forslag, slik trass i alt Arbeidarpartiet og SV fremmar i innstillinga.

Vi vil ved handsaminga av statsbudsjettet for komande år fremma forslag til kutt i fordelsskatten, og vonar at dette vil få fleirtal i Stortinget i neste periode.

Eg ynskjer å leggja fram forslag nr. 5, på vegner av Kristeleg Folkeparti og Venstre. I tillegg vil Kristeleg Folkeparti støtta subsidiært, dersom vårt forslag fell, som det ser ut til at det gjer, forslag nr. 3, frå Høgre, Framstegspartiet og Venstre. Kristeleg Folkeparti vil òg støtta forslag nr. 2, frå Arbeidarpartiet og Sosialistisk Venstre-

parti. Det er eit godt forslag om ei sosial bustadbygging som vi stiller oss fullt bak.

Presidenten: Representanten Valgerd Svarstad Haugland har teke opp det forslaget ho refererte til.

Det blir replikkordskifte.

Signe Øye (A): «Knappt noe land har så lav skatt på bolig og eiendom som Norge», skriver Dagens Næringsliv den 27. mars i år. Likevel vil Arbeiderpartiet senke dagens boligsjatt med 1,5 milliarder kr, og forslaget innebærer altså nesten en halvering av inntektsskatten. Men det vil ikke Kristelig Folkeparti være med på.

Det vi i dag behandlar, er forslag til et nytt takseringssystem. Dagens system er for tilfeldig og urettferdig og er overmodent for utskifting. Det er Kristelig Folkeparti enig i, for i innstillingen skriver de at de er bekymret over den ulike praktiseringen av verdsettelsen av boliger, og at det ville være hensiktsmessig med mest mulig like retningslinjer for verdifastsettelse i hele landet. Det er Arbeiderpartiet helt enig i. Derfor har vi også fremmet et helt nytt takseringssystem som ivaretar dette. Det vil Kristelig Folkeparti ikke støtte. Kristelig Folkeparti vil avvikle inntektsskatten for alle boliger over en periode. Arbeiderpartiet vil ha svært lav boligsjatt på vanlige boliger, men mener at svært store boliger bør betale. Kristelig Folkeparti vil ha et takseringssystem som legger forsikringstaksten til grunn. Dette forslaget får ikke flertall i dag, i og med at det bare støttes av Kristelig Folkeparti og Venstre. Det ville da vært rimelig at Kristelig Folkeparti subsidiært støttet forslaget fra Arbeiderpartiet og SV, som går inn for en halvering av inntektsskatten for boliger, som gjør at nesten 60 pst. av boligene i Norge i dag slipper boligsjatt. Da må jeg spørre: Er dette å ta ansvar overfor de mange boligeierne som ville ha sluppet skatt, slik at man hadde fjernet den urettferdigheten som er i dag? Eller er det slik at Kristelig Folkeparti egentlig ikke ønsker å få vedtatt en slik skattelettelse og halvering av inntektsskatten som det nå legges opp til?

Valgerd Svarstad Haugland (KrF): Representanten Signe Øye begynte replikken sin med å sitera frå Dagens Næringsliv, som sa at vi hadde låg bustadskatt i Noreg i forhold til andre land.

Eg trur det er dumt å samanlikna bustadskatten i Noreg med andre land, for vi veit at familiar i Noreg i langt større grad enn i mange andre land, eig sine egne bustader. Vi veit òg at kostnadene med å skaffa seg eigen bustad, iallfall i store delar av Noreg, er veldig høge, og å leggja ekstra skatt på det er noko vi ynskjer å kjempa mot. Spørsmålet var om vi subsidiært skulle støtta noko, noko som var litt betre enn dagens system. Det har vi faktisk drøfta. Men som eg sa i innlegget mitt, vurderte vi det ikkje som føremålstenleg å støtta noko som berre er halvvegs godt, for då hadde vi faktisk støtta eit nytt system, som ein i neste omgang kunne bygd på for å leggja nye skattar på dei same bustadene. Difor vil vi heller subsidiært støtta forslaget frå Høgre, Venstre og Framstegspartiet, som tar av dei verste toppane når det gjeld uretten i

forhold til det systemet vi har i dag. Og så håper vi på å få eit fleirtal i Stortinget i neste periode som går saman med oss for å få bort heile fordelsskattlegginga av eigen bustad, som er målsettinga vår. Vi meiner faktisk at å støtta subsidiært noko som er halvgodt, er verre, fordi vi då vedtar eit system som i neste omgang kan føra til at vi får endå større skattlegging av dei som eig sin eigen bustad.

Øystein Djupedal (SV): Representanten Valgerd Svarstad Haugland sier at dagens system er tilfeldig og urettferdig, og det er det i sannhet. Derfor er det nødvendig å få et takseringsgrunnlag som er mer rettferdig og mindre tilfeldig enn det systemet vi har i dag.

Kristelig Folkepartis svar på dette er noe man kaller forsikringstakst. Dette begrepet blir dårlig definert i Kristelig Folkepartis egne merknader. Men la meg bare tillate meg å stille et par spørsmål: Skal det bety at man skal ha tvungen forsikring, at enhver boligeier skal tvinges til å ha en forsikring? Hvis boligeieren ønsker å gamble på at hans hus ikke brenner, kan boligeieren i dag fritt velge ikke å forsikre det, og i det tilfellet eksisterer det ingen forsikringstakst. Hvis boligeieren ønsker å ha lavere forsikringstakst enn det som er boligens faktiske verdi, betyr det at boligeieren sammen med sitt forsikringsselskap heller ikke skal ha den muligheten? Eller betyr det at den samme boligen, fra landsende til landsende, vil ha forskjellig forsikringstakst, alt etter hvor mye det vil koste å gjenreise en tilsvarende bolig etter fullverdiforsikring? Det er klart at det er mye billigere å gjenreise en bolig av tilsvarende kvalitet hvor som helst i landet enn det f.eks. er i Oslo vest. Det betyr altså at forsikringstakst som begrep er en ganske tøyelig strikk. Hvis man skal legge en forsikringstakst til grunn for et nytt takseringssystem, vil ikke det bety at man i utgangspunktet opprettholder de samme forskjellene og urettferdighetene som Kristelig Folkeparti er opptatt av å fjerne? Betyr det at man i forlengelsen av dette – hvis man hadde sett for seg at dette forslaget fikk flertall – skulle pålegge alle landets boligeiere en tvungen forsikring og en tvungen forsikringstakst, sannsynligvis fastsatt av en offentlig godkjent myndighet, fordi taksten selvfølgelig ikke skal være helt opp til boligeieren å forsvare? Ser ikke Kristelig Folkeparti at det de egentlig foreslår, er et system som ikke er operativt? Det ville ha vært minst like byråkratisk og selvfølgelig nesten like urettferdig som dagens system. Det var mine spørsmål.

Valgerd Svarstad Haugland (KrF): Svaret til Øystein Djupedal er: Nei, eg ser i grunnen ikkje på det som vanskeleg. Dersom ein les merknadene til Kristeleg Folkeparti og Venstre, står det ein del om forsikringstakst. Og dersom det er nokre eigarar som ikkje har forsikringstakst på bustadene sine, så er dei veldig få. Dei måtte vi eventuelt pålegga å få ein slik takst som grunnlag for eit takseringssystem. Men eg trur det ville vera veldig få hus som ikkje hadde forsikringstakst, fordi dei fleste som investerer i bustader, er opptatt av at dersom bustaden brenn ned, må ein ha midlar til å bygga den opp

igjen. Eg trur ikkje det er noko særleg større problem å seia at alle bustader skal ha ein forsikringstakst, enn å seia at ein no skal begynna å taksera husa på nytt igjen, slik opplegget frå Regjeringa, som SV støttar, er. Forskjellen der er minimal, slik eg vurderer det. Den største forskjellen er faktisk at storparten av arbeidet allereie er gjort når det gjeld vårt forslag, for dei aller fleste bustadene i Noreg i dag har ein forsikringstakst.

Det som òg ligg i merknadene våre, er at når det gjeld husforsikring, skal den dekkja kostnaden ved å bygga opp huset i same standard som det var, dersom det eventuelt skulle brenna ned eller bli skada på annan måte, og difor er det eit godt grunnlag. Dei fleste ynskjer då å forsikra husa sine slik at dei har høve til å bygga dei opp dersom noko skulle skje. Og om ein ser at det er store avvik, kan ein be om å få ein ny takst, som viser den reelle verdien av husa. Vi har no bedt Regjeringa om å gå igjennom dette forslaget, og så får vi sjå. Om dette forslaget hadde blitt vedtatt, hadde vi fått ei betre utgreiing av forslaget enn det vi legg på bordet i dag. Dette er forslaget frå oss, og det må sjølvsagt utgreiast, slik Regjeringa no i lange tider har utgreidd det forslaget som vi i dag har til hand-saming.

Odd Roger Enoksen (Sp): Jeg har to spørsmål til representanten Svarstad Haugland som kanskje kan ha betydning også for framtidig behandling av denne saken.

Det ene gjelder det som står på side 23 i innstillingen. Der skriver Kristelig Folkeparti og Venstre at de «ønsker å avvikle inntektsskatt på bolig av normal standard». Jeg lurer på om det er mulig å få en definisjon av hva det betyr, om det innebærer at man ønsker å avvikle all inntektsbeskatning, eller om man vil, som det står her, avvikle inntektsbeskatning på bolig av normal standard.

Dernest er det også av interesse å få redegjort litt for ikke bare takseringssystemet, som vi riktignok har til behandling i dag, men også for nivået på framtidig beskatning. De tre skatteartene fordeler seg jo etter Regjeringens forslag med 2,8 milliarder kr på den kommunale eie-domsskatten, 1,66 milliarder kr på inntektsbeskatning og 1,47 milliarder kr på formuesbeskatning. To av de tre skatteartene går Kristelig Folkeparti i likhet med Senterpartiet inn for å opprettholde, uten at det sies noe i innstillingen om nivået på bunnfradraget og slikt i forhold til forsikringstaksten. Det kunne være interessant å få redegjort for hva slags nivå Kristelig Folkeparti tenker seg å ha på den framtidige boligbeskatningen.

Valgerd Svarstad Haugland (KrF): Når det gjeld den fyrste merknaden som representanten Enoksen refererte til på side 23, hadde for så vidt representanten funne svaret om han hadde lese heile merknaden, for det står der at vi

«ønsker å avvikle inntektsskatt på bolig av normal standard, med andre ord at fordelsbeskatning av egen bolig skal avvikles over en 4-5 årsperiode».

Desse bustadene vil jo framleis få formuesskatt, men vi ynskjer å ta vekk heile fordelsskattlegginga av eigen bustad. Det utgjer ca. 2,5 milliardar kr i inntekt, og det

har vi sagt at vi ynskjer å fjerna i løpet av neste stortingsperiode. Det blir vel eigentleg ein fireårsperiode vi snakkar om.

Når det elles gjeld forslaget som vi legg fram saman med Venstre, så er det ein del ting vi ynskjer skal utgreiast. Som vi òg seier i forslaget: Vi «ber Regjeringa fremme forslag til et nytt system», og då må ein gå inn på det som går på botnfrådrag. Vi tenkjer oss eit relativt høgt botnfrådrag. Sist foreslo vi eit botnfrådrag på vel 1 mill. kr, og kva det skal bli neste gong, har vi ikkje bestemt oss for. Men grunnen til at vi ikkje fremjar ein konkret sum, er at vi ynskjer at Regjeringa skal jobba vidare med dette, og så får vi bestemma oss for ein konkret sum. Som sagt, ca. 1 mill. kr foreslo vi sist, og då vil eg jo tru at vi må heva den summen ein god del. Kor mykje har vi altså ikkje bestemt oss for. Men ein del av dette, og det som går på brann- og fullverdiforsikringstakst, vil då kunna utgreiast i det forslaget som Regjeringa i neste omgang skulle ha lagt fram dersom vårt forslag hadde fått fleirtal.

Presidenten: Dermed er replikkordskiftet avslutta.

Britt Hildeng (A): Proposisjonen som nå behandles, dreier seg ikke om prinsippene for boligbeskatning, det være seg fordelsbeskatning eller annet, men om prinsippet for et takseringssystem som skal gi grunnlag for å beregne verdien av en bolig.

Takseringssystemet har lenge vært modent, overmodent kan en si, for en endring, og det er samstemmighet når en beskriver dagens system som tilfeldig og urettferdig. I lørdagens avis eksemplifiserte VG hvordan dagens takseringssystem slår ut i forhold til den boligslett som ilignes. En ettroms leilighet på Blindern på 23 m² til en pris på 650 000 kr og med en ligningstakst på 150 000 kr får en boligslett på 682 kr, mens en leilighet på Frogner på 116 m² med en markedspris på 3 mill. kr, men med en ligningstakst på 50 000 kr, har null i boligslett.

Også representanten Brende uttrykker misnøye over urettferdigheten i dagens takseringssystem og viser i et intervju med Dagens Næringsliv til hvordan en bolig på Nordstrand med en markedsverdi på 8 mill. kr kan ha en ligningsverdi på 286 000 kr, mens en enebolig i Trøgstad med en markedsverdi på 250 000 har en ligningsverdi på 314 000 kr.

På denne måten baserer dagens takseringssystem seg på tilfeldigheter og urettferdighet i den forstand at like boliger, til og med i samme kommune og i samme gate, kan ha helt forskjellige ligningsverdier og dermed ulik beskatning. Denne urettferdigheten blir ytterligere forsterket i situasjoner der boligslett øker, slik det ble gjort i inneværende budsjett, slik det ble gjort under Bondevik-regjeringa, og slik det ble gjort hvert år under Høyres regjeringstid på 1980-tallet. Resultatet er at en ettroms leilighet på Blindern får økt skatt, mens millionleiligheten på Frogner fortsatt slipper å betale skatt.

Denne urimeligheten har vi alle et ansvar for å gjøre noe med. Det er da også bakgrunnen for Regjeringens forslag til nytt takseringssystem. Forslaget Regjeringa

fremmet, ville innebære at 80 pst. av boligeierne ville fått redusert eller uendret skatt. Boliger under 85 m² ville helt slippe skatt, likeledes en bolig på 100 m² med en gjennomsnittlig alder. Dersom boligen har lav standard eller er gammel, ville det ifølge Regjeringens forslag redusere ligningsverdien vesentlig.

Regjeringens forslag innebærer en milliard i skattelettelse i forbindelse med omleggingen. Regjeringens forslag innebærer videre en skjerpelse av skatten for dem med store boliger, men en skattelette for de aller fleste. Således ville 80 pst. fått samme eller mindre skatt i forhold til dagens situasjon. For at ikke grupper med spesielt lav inntekt skulle komme i vanskeligheter, ble det laget spesielle skjermingsregler, slik at alle skulle være sikret fortsatt å kunne bo i sine boliger.

Forslaget fra Regjeringen er basert på det kompromiss som ble vedtatt i 1997, der Senterpartiet og Arbeiderpartiet ble enige om prinsippene for et nytt takseringssystem. Prinsippene i dette kompromisset er videreført med noen modifiseringer:

- Prinsippet om at de som bor i boliger med vanlig standard, skal slippe skatt, er videreført.
- Prinsippet om fratrekk for alder er ivaretatt, skjønt noe moderert.
- Prinsippet om at man ikke skal måtte gå inn i boligen for å bestemme størrelsen på boligen, er ivaretatt ved at en legger til grunn Norsk Standard for boligareal, og at oppgave om dette skal basere seg på egenmelding.

Som det har fremgått av media, har ikke Arbeiderpartiet fått gjennomslag for Regjeringens forslag. Vi føler imidlertid et sterkt ansvar for å gjøre noe med det urettferdige systemet som er i dag. Vi har derfor bestrebet oss på å imøtekomme synspunkter som har vært ført i marken fra de partiene vi har mye felles med når det gjelder rettferdig boligpolitikk.

Disse prinsippene er da også videreført i forslaget som fremmes fra Arbeiderpartiet og SV. Slik vi ser det, er dette forslaget som nå fremmes, en imøtekommelse både av Senterpartiets og SVs krav, selv om de på enkelte punkter har vært motstridende. Beklageligvis har vi – de tre partiene – ikke greid å komme fram til et omforent forslag. Arbeiderpartiet fremmer imidlertid et forslag sammen med Sosialistisk Venstreparti som forhåpentligvis kan være slik at ett eller flere sentrumpartier – som alle har uttrykt behovet for et nytt og mer rettferdig takseringssystem – subsidiært vil stemme for dette.

SV og Arbeiderpartiet står sammen om å be Regjeringen legge fram en opptrappingsplan med statlig finansiering for bygging av billige utleieboliger, studentboliger og lavinnskuddsboliger for førstegangsetablerere i statsbudsjettet for 2002. Videre står vi sammen om forslag til et nytt takseringssystem som innebærer at 60 pst. av boligeierne helt vil slippe inntektsskatt av egen bolig, ytterligere 22 pst. vil få redusert eller lik boligskatt. I forhold til i dag gis det en skattelette på 1,5 milliarder kr, dvs. en halv milliard kr mer enn det Regjeringens forslag innebærer. Nye helårsboliger under 110 m² boligareal i normalsonen får overhodet ingen boligskatt. I fradragssone 1

slipper nye boliger under 132 m² boligskatt, mens denne grensen går på 166 m² i fradragssone 2. Sammenlignet med Regjeringens forslag vil boliger i normalsonen over 223 m² boligareal få økt skatt. Mindre boliger enn det vil få redusert eller lik skatt.

Arbeiderpartiet føler at vi har strekt oss langt i forhold til å forsøke å imøtekomme de kravene og de målsettingene som har blitt reist både fra Sosialistisk Venstreparti, fra Senterpartiet og også fra Kristelig Folkeparti når det gjelder profilen på takseringssystemet.

Vi har, inntil voteringen her i salen, fortsatt håp om at en skal kunne se kvaliteten i det forslaget som nå legges fram, og kommer med en sterk oppfordring, som sagt, om at man ser med velvillighet på forslaget, som er en sterk imøtekommelse av de kravene som er reist. Jeg tar opp forslagene, som er gjengitt i innstillingen, fra Arbeiderpartiet og SV.

Presidenten: Representanten Britt Hildeng har teke opp dei forslaga ho refererte til.

Det blir replikkordskifte.

Valgerd Svarstad Haugland (KrF): Representanten Hildeng gav ei skildring av situasjonen som eg trur dei fleste som er her i salen, kan stilla seg bak. Ho kom med fleire døme på uheldige og urettferdige situasjonar slik ordninga fungerer i dag. Det var òg grunnen til at eit fleirtal i Stortinget påla Regjeringa å koma tilbake med denne saka allereie i vår, for at ein då skulle kunna rydda opp i dei mest uheldige utslaga. Representanten sa vidare at det forslaget som Regjeringa har lagt fram, er basert på det kompromisset Senterpartiet og Arbeidarpartiet hadde i 1997, og så nemnde representanten ein del av dei punkta som det sannsynlegvis er semje om i dag, og som det òg var semje om i 1997. Men eitt punkt gløymde representanten å nemna og det var storleiken på bustaden – når bustadskatten skulle slå inn. Slik eg har forstått det, er det eit av hovudankepunktka frå Senterpartiet si side at bustadskatten slår inn på eit for lågt tal når det gjeld kvadratmeter for bustaden. Eg føler her at Arbeidarpartiet faktisk ikkje har vist godt politisk handverk. For spørsmålet må bli: Vil eigentleg Arbeidarpartiet at det skal skje endringar her, eller vil dei berre leggja fram noko som ikkje får fleirtal, for at bustadskatten skal vera slik den er? Hadde ein vilja få fram semje, burde Regjeringa ha lagt fram eit forslag som låg nærare det som var vedtaket frå 1997. Når representanten seier at dei har følt eit sterkt ansvar og har lagt vinn på å koma fram til kompromiss, så er det snakk om, slik det framgår i media, 10 m² eller 5 m² eller kva det måtte vera. Eg synest faktisk ikkje det viser vilje til å koma fram til eit kompromiss i det heile. Kvifor har ikkje Arbeidarpartiet eller Regjeringa lagt fram eit forslag som dei visste kunne fått fleirtal? For dei hadde trass i alt eit vedtak å gå ut frå frå behandlinga i 1997.

Britt Hildeng (A): Jeg må først si at det er en merkelig ansvarsfraskrivelse jeg opplever fra Kristelig Folkepartis side. Først er de med på å pålegge Regjeringen å

fremme et forslag, så bidrar man ikke i forhold til å finne fram til noe som kan være en løsning.

Kristelig Folkeparti bør ta det ansvaret som også ligger i det å pålegge Regjeringen å fremme et forslag med en veldig knapp tidsfrist. Og det er klart at det forslaget som ble fremmet, er bygd på det kompromisset som vi kom fram til i 1997. Men i det kompromisset og i den proposisjonen er det også veldig klart understreket at man måtte komme tilbake til beregninger og vurderinger i forhold til hvordan dette ville slå ut. Derfor har man bl.a. når det gjelder hvordan man skal måle boarealet, lagt til grunn norsk standard, som er et kjent begrep, hvor man påviste at målemetoden som lå i det opprinnelige forslaget fra Stortinget, var vanskelig å gjennomføre. Videre sier representanten at hun er overrasket over at det er så stor forskjell mellom Senterpartiet og Arbeiderpartiet. Men hvis en legger Arbeiderpartiets målemetode til grunn, som er et netto boareal, så er 110 m² ikke veldig langt fra et utvendig mål på 150 m². En må se på de størrelsene i sammenheng, og se på metodene i sammenheng, da vil en få et mer riktig bilde.

Børge Brende (H): Det er de som hevder at Arbeiderpartiet ikke er til å stole på når det gjelder boligskatt. Det er faktisk ikke riktig, for ved enhver anledning Arbeiderpartiet har ansvar eller har innflytelse over boligskatten, så løper de fra de tidligere inngåtte avtaler og øker boligskatten.

Hvis representanten Britt Hildeng og Arbeiderpartiet virkelig synes at boligskatten er så urettferdig, så burde man selvsagt ha stemt for Høyres forslag her i dag om å avvikle hele fordelsbeskatningen av det å bo i egen bolig, en skatt som utskrives til folk uavhengig av om de har belånt huset til langt over pipa.

Men hva er Arbeiderpartiets merittliste her? I 1997 ble Arbeiderpartiet enig med Senterpartiet om at boliger under 150 m² skulle unntas for boligskatt. Regjeringen fremla da forslag om at det var boliger under 85 m² som skulle unntas. Man har da i løpet av fire år løpt fra den avtalen man hadde inngått, og har nå gått opp til 110 m². I 1997 sa også Arbeiderpartiet at man ikke skulle øke takstgrunnlaget fordi like boliger ble behandlet ulikt. Hva har Arbeiderpartiet gjort de to siste årene? De har økt boligskatten med 25 pst., selv om de sa at de ikke skulle øke denne boligskatten fordi den var så urettferdig. Derfor blir det krokodilletårer når Arbeiderpartiet her i salen nå sier at man synes at dagens boligbeskatning er så urettferdig. Hvorfor er dagens boligbeskatning så urettferdig? Jo, det er fordi Arbeiderpartiet har villet det, og de bevisst har gjennomført en politikk som har økt skatten for folk flest gjennom boliger. Og når vi fremmet forslag om en sikkerhetsventil i februar, om at det skal være en rettferdig behandling, da stemte man imot.

Det Arbeiderpartiet kunne ha gjort, var å fremme den avtalen man hadde med Senterpartiet i 1997, om at alle boliger under 150 m² skulle være fritatt, det hadde man fått igjennom. Arbeiderpartiet vil ikke få denne saken igjennom i Stortinget. Så mitt spørsmål til representanten Hildeng blir: Hvorfor skal vi stole på Arbeiderpartiet

denne gangen i boligskatten? Kommer Arbeiderpartiet ikke også neste gang til å løpe fra løftene sine som partiet gjorde i 1997, og som partiet har gjort hvert år ved å øke boligskatten for folk flest?

Britt Hildeng (A): Representanten Brende glemmer sin egen og Høyres historie når det gjelder økning i boligbeskatningen. Da Høyre hadde regjeringsmakt på 1980-tallet, ble boligskatten økt hvert eneste år. I et skatteforlik gikk de sammen med Kristelig Folkeparti om å øke boligbeskatningen. Så Høyre bør gjøre opp i eget hus.

Det Arbeiderpartiet sier, er at når denne økningen blir så urettferdig, er det fordi takseringssystemet er så urettferdig. Det må en gjøre noe med. Og det har vi forsøkt å gjøre med det forslaget som ble behandlet i Gro Harlem Brundtlands regjeringstid, og som nå er blitt fremmet av denne regjeringen. Arbeiderpartiet er konsekvent i å forsøke å få til et rettferdig takseringssystem, men har ikke fått flertall for det.

Høyre viser til stadighet bare én side av sin boligskattepolitikk. I Oslo holdt de fanen høyt når det gjaldt å avvikle eiendomsskatten. Det skulle gi den enkelte fantastiske friheter og fantastiske inntektsmuligheter. Da eiendomsskatten ble avviklet, fikk de som bodde på Grünerløkka, 50 kr i året i skattelette, de som bodde på Lambertseter, fikk 127 kr, og de som bodde i Oslo vest, fikk 5 000 kr. (Presidenten klubber.) Men de som virkelig har tapt på dette, er Oslo kommune og dens innbyggere, som nå ser hvordan hovedstaden forfaller, og hvordan sosialklienter blir kastet på gaten (presidenten klubber) fordi en skrur opp husleiene i de kommunale boligårdene. Det er den andre siden av Høyres boligskattepolitikk.

Presidenten: Presidenten vil be om at taletida blir overholden også i replikkordskiftet.

Odd Roger Enoksen (Sp): Det er for så vidt mye det kunne være interessant å stille spørsmål om i forhold til behandlingen av takseringsgrunnlaget for boligskatt. På samme måte som representanten Britt Hildeng synes også jeg det er synd at vi pr. i dag ikke har klart å bli enige om et opplegg som er rettferdig, og som gir forutsigbarhet for folk flest.

Det overrasker meg at Arbeiderpartiet, både fra Regjeringens og fra komiteens side, i dag argumenterer så sterkt mot et opplegg som man argumenterte like sterkt for så kort tid som fire år tilbake. Mitt spørsmål gjelder imidlertid et forhold som ble ganske grundig omtalt i innstillingen fra 1997, der komiteen sa:

«Kvadratmeterpris settes til en andel av produksjonskostnadene.»

Og videre:

«... alle takster kan justeres med jevne mellomrom i forhold til byggekostnadsindeksen. Flertallet understreker» – i 1997 – «at hvis det foretas oppjusteringer av takstgrunnlaget i Stortinget, skal bunnfradragene i kroner automatisk justeres tilsvarende.»

I proposisjonen bruker Regjeringen ganske mye tid på å omtale hvordan kvadratmetersatsen skal oppjusteres.

Det skal skje automatisk hvert år, og det skal rapporteres til Stortinget, slik at Stortinget vet hva som blir lagt til grunn for boligskatten. Man har altså detaljert beskrevet behovet for å øke kvadratmetersatsen, mens man ikke har omtalt justeringen av bunnfradraget med ett ord.

Hvis dette betyr det jeg har grunn til å tro at det betyr, vil Regjeringens forslag medføre at over tid vil stadig flere boligeiere måtte betale skatt. Tar man utgangspunkt i byggekostnadsindeksen for 1990 og framskriver den, vil forslaget, hvis man tolker det bokstavelig, medføre at boliger på 75 m² allerede i 1994 vil bli gjenstand for boligbeskatning. Kan representanten Hildeng klargjøre hva som er Arbeiderpartiets syn i forhold til disse spørsmålene?

Britt Hildeng (A): Jeg er enig med representanten Odd Roger Enoksen. Jeg tror at vi på mange måter har sammenfallende syn når det gjelder profilen på boligpolitikken. Det er også klart uttrykt i innstillingen at det er et ønske – på samme måte som ved skattekompromisset i 1997 – om at vanlige boliger ikke skal ha inntektsbeskatning. Det var et felles ønske, og det er det som ligger til grunn for Regjeringens forslag. Hva «vanlig bolig» er, er vesentlig oppgradert i det forslaget som nå ligger der fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti.

Det er riktig at oppjustering av produksjonskostnadene vil skje årlig ut fra en vurdering. Det samme står i innstillingen når det gjelder bunnfradraget; det skal være en del av budsjettbehandlingen hvert år. På den måten settes det en politisk lupe på dette, og når man har nedfelt de prinsippene og de målsettingene en har når det gjelder profilen på boligbeskatningen, vil det nettopp sikre at en for en bolig av vanlig standard fortsatt slipper å betale inntektsskatt. Det en derimot vil ha som utgangspunkt, er at særlig de boliger og fritidsboliger som ofte brukes i spekulerings- og investeringsøyemed, nok vil komme til å oppleve en sterkere beskatning enn hva tilfellet er i dag.

Presidenten: Replikkordskiftet er dermed avslutta.

Per-Kristian Foss (H): Det var godt dette replikkordskiftet ikke fortsatte, for da hadde representanten havnet helt på jordet. Det hun nå sa i sitt siste innlegg, var altså at Arbeiderpartiets plan er at bunnfradraget i fremtiden skal variere avhengig av om boligen er et spekulasjonsobjekt eller ei. Det er jo en interessant måte – det betyr at vi får en individuell fastsettelse av bunnfradraget i kroner i fremtiden.

Jeg må nok si at i alliansen Arbeiderpartiet–SV–Senterpartiet i denne saken er det iallfall ikke Senterpartiet som har forandret syn. Det som her er skjedd, er i realiteten at Arbeiderpartiets taktikkeri fra behandlingen av dette i 1997 nå på mange måter er avdekket. Den gang dikterte daværende stortingsrepresentant Lundteigen et takseringssystem som Arbeiderpartiet valgte å stemme for, selv om de egentlig var imot. I valget mellom å stemme for eller å bli nedstemt rett foran et valg, valgte man å stemme for, og de gav den uformelle begrunnelse, selv om det ikke var så tydelig fra talerstolen, at man ville jo

allikevel i regjering arbeide videre med systemet, og – underforstått – dette skulle man klare å forandre på. Det har man nå gjort, og har møtt et Senterparti som i og for seg sier det samme som sist. Det er iallfall forutsigbart. Man kan si hva man vil om den såkalte Lundteigen-takseringsmodellen – underlig er den, og kanskje ikke så lett å konkretisere, men den er iallfall den samme som man møter nå. Arbeiderpartiet har valgt å møte det med sin tradisjonelle arroganse: Vi vet best, stem på vårt forslag. Jeg er ikke helt sikker på om det er en taktikk som jeg vil anbefale som en gjennomgående politisk retningslinje, men jeg registrerer at Arbeiderpartiet i stadig økende grad i saker velger å kjøre slik, stå alene og bli nedstemt. Det er en slags form for defaitisme som preger Arbeiderpartiet for tiden, som ofte er til stede når det går mot slutten. Jeg tar for sikkerhets skyld opp forslagene nr. 3 og 4 nå.

Høyre har for sin del ikke noe behov for å gå inn i debatten om takseringssystemer. Man kan godt veie og si hvilket som er minst dårlig av de ulike systemene som er. Det som er gjennomgående, er at alle skaper en del urettferdigheter og en del vanskelige grenseganger, for ikke å si uforklarlige grenseganger. Man kan diskutere f.eks. hvor lur det er å premiere folk med tykke murer i husene sine, fremfor folk som kanskje ikke har hatt anledning til å kjøpe den type hus. Det oppstår også urettferdigheter i forhold til eldre hus som er meget godt vedlikeholdte før takseringssystemet settes i verk, og folk med nye hus som slett ikke har den samme standard, bare for å nevne eksempler – kanskje ikke de verste for den saks skyld, men eksempler på at det er vanskelig å finne et rettferdig system.

Høyre er av den oppfatning at skatt på bolig er en type skatt som Norge kan klare seg foruten. Det rike Olje-Norge er ikke avhengig av en skatteinntekt på litt under 2 milliarder kr. Vi er ikke avhengig av denne skatteformen for sosial fordelings skyld. Dette er en skatt alle må betale, den er knyttet ikke til skatteevne, men til boligens relativt tilfeldige størrelse. Og jeg sier tilfeldig, for det er jo ikke alltid at man sitter med en bolig som et resultat av et bevisst valg man har gjort. Man kan ha arvet, man kan ha overtatt, familier kan ha blitt oppløst osv., og man sitter kanskje med større bolig enn man strengt tatt trenger. Men da har jeg lyst til å legge til at det er faktisk ikke slik, tror jeg iallfall, at flertallet i det norske folk ser på boligen som et nøkternt *investeringsobjekt* – et antall aksjer man har eller ikke har, har den ene dagen, selger den neste dagen. Det er klart at ut fra et slikt resonnement kan man godt legge til grunn at en forventet renteinntekt fra boligen, som alternativ til nær sagt å ha en post på børsen, også skal beskattes. Men det er nå engang slik at en aksjepost kan man leve foruten – bolig er man nødt til å ha. Det er et verdivalg, og vi har gjort det verdivalget og vil ikke ha skatt på boligen fremover.

Til forslagene: Vi har fremmet et forslag der vi ber Regjeringen om å instruere ligningskontoret om å legge til grunn at klager på dagens ligningstakster skal tas til følge ved at takst maksimalt settes til 30 pst. av husets tekniske verdi eller 30 pst. av observerbar markedspris

hvis dagens ligningstakst overgår dette – dette ut fra den betraktning at det nå gjeldende takstsystem etter innstillingen å lese blir værende. Da fjerner det iallfall de verste utvekstene.

Kort stemmeforklaring også til forslag nr. 2, fra Arbeiderpartiet og SV, hvor man ber Regjeringen legge fram en opptrappingsplan med statlig finansiering for bygging av billige utleieboliger m.v. Det er et forslag jeg egentlig synes vil være unødvendig, for det har da faktisk Regjeringen lovet å gjøre. Men når selv regjeringspartiet vil pålegge egen regjering å gjøre dette, vil vi ikke stemme mot det. Det har vært behandlet i tidligere debatter, og dette er jeg hjertens for, selv om vi kanskje kan være uenige om virkemidlene. Så jeg deltar gjerne i å pålegge Regjeringen å gjøre dette.

Presidenten: Per-Kristian Foss har teke opp dei forslaga han refererte til.

Det blir replikkordskifte.

Odd Roger Enoksen (Sp): Representanten Brende sa i en replikkordveksling tidligere i dag at Arbeiderpartiet kunne ha fremmet det forslaget man var enig med Senterpartiet om i 1997, da ville man fått det vedtatt. Det er et interessant utsagn, for i motsetning til i 1997 har ikke Arbeiderpartiet og Senterpartiet flertall alene i denne sal. Mitt spørsmål til Per-Kristian Foss er da: Hvorfor vil ikke Høyre bidra til et flertall for et skatteletteforslag som man for en gangs skyld kunne få flertall for? Det forslaget er nemlig fremmet i innstillingen og kunne altså ha gitt en skattelette på 3,7 milliarder kr, noe som ville innebære at ni av ti boligeiere ville slippe boligbeskatning. Dernest er det altså ikke slik at Høyre ønsker å fjerne hele boligbeskatningen. Høyre ønsker ikke å fjerne den frivillige kommunale eiendomsskatten, og Høyre vil også da ha behov for et takseringssystem i forhold til kommunal eiendomsskatt på linje med de øvrige partiene som ønsker å beholde den. Man kunne altså ha fått et godt takseringsgrunnlag, som ville ha gitt fritak for ni av ti boliger både i forhold til eiendomsskatt, i forhold til formuesskatt og i forhold til inntektsbeskatning. Når Høyre for en gangs skyld har mulighet til å få gjennomslag for et skatteletteforslag, viker man altså unna og velger å stå fast på sine prinsipper, i stedet for å sørge for flertall i denne salen. Mitt spørsmål blir da: Hvorfor velger man å sette seg på sidelinjen også denne gang? Er det fordi man har skatteletteforslagene mest til internt bruk i eget program? Eller ønsker man å få gjennomført skatteletteforslagene når en fremmer dem?

Så et spørsmål til: Hva ønsker Høyre å gjøre med rentefradrag og leieinntekter på bolig når man skal avvikle inntektsbeskatningen?

Per-Kristian Foss (H): Uttalelsen fra representanten Børge Brende om at det hadde vært bedre muligheter hvis Arbeiderpartiet hadde fremmet det kompromisset man stod sammen med Senterpartiet om, var vel ut fra den formodning at SV ville fulgt med på lasset her som

ellers, og at det ville skapt et flertall. Jeg har ikke sett noe som skulle tilsi at det ikke er tilfellet.

Så må jeg nok si at det er litt underlig å henstille til Høyre å redde Lundteigen-modellen. Vi har aldri vært i nærheten av å mene at det var en fornuftig modell. Hvorfor i all verden skulle vi etablere et svært system som det antydningssvis ville koste 300–400 mill. kr å etablere, for å takserer noe vi ikke har tenkt å beskatte? Hvorfor i all verden skulle vi gjøre det?

Slaget om boligskatten vil stå ved valget. Folk har valget mellom to syn på boligskatten. Noen er for, andre er mot. Da vil folk få et rimelig klart valg, og resultatet vil avspeiles i stortingssalen. Jeg kan ikke skjønne at det er noen fornuftig grunn til at vi nå skulle skape uklarhet om hva vi faktisk vil, ved å stemme for et system vi ville avvikle straks vi kom i nærheten av å kunne få flertall for det.

Nå er det vel slik at det langt inn i Senterpartiet er sterk motstand mot det verdivalg som ligger i å beskatte hjem og bolig. Og jeg må si at Senterpartiet argumenterer egentlig ganske godt i innstillingen for at dette er en sosialt urettferdig skatt, som etter deres oppfatning da også bare skal ramme omtrent 9 pst. av boligeierne. Det vil vise seg om det blir resultatet på sikt. Erfaringene er jo at denne typen takseringssystem kommer inn med en slags introduksjonsrabatt, for så gradvis å bli strammet til. Nei, her er det et verdivalg, og her burde Senterpartiet være så klar som man faktisk er i en del andre saker, men i denne sammenheng med motsatt fortegn.

Dag Terje Andersen (A): Jeg skal i likhet med representanten Foss ta utgangspunkt i Arbeiderpartiet.

Det ble på slutten av den siste replikken igjen antydning at det er noe kokkelimonke på gang med en introduksjonsrabatt som senere skal trekkes inn. Det er et ordspråk som heter at «tyv tror hver mann stjeler», og det er mulig at det er det som er utgangspunktet for at representanten Foss til enhver tid mistenker folk for å ha andre motiver enn det de legger på bordet.

Den samme teknikken ble brukt i replikkrunnen etter representanten Hildengs innlegg, der det ble sådd tvil om hvorvidt bunnfradraget skal være der. Hvis representanten Foss leser innstillingen, står det klart og tydelig at det er en forutsetning at bunnfradraget skal settes slik at boliger på opp til 110 m² ikke skal beskattes. Det står klart i dokumentene. Jeg registrerer at representanten Foss satser på at mange velgere kanskje ikke leser dokumentene i sin helhet, og at han prøver på sin sedvanlige måte å spre misforståelser om hva som faktisk er foreslått. Når jeg sier på sin sedvanlige måte, er det fordi en annen høyrerepresentant i P4 fredag ettermiddag slo til med fantastiske tolkninger av hva som nå blir foreslått. Der ble det sagt at det skal lages et takseringssystem som gjør at myndighetene skal inn og telle hvor mange bad en har og finne ut hvorvidt de er flislagt. Det var representanten Brende som gav uttrykk for det.

Det begynner å bli en ganske kjent øvelse at Høyre i enhver sammenheng har behov for å framstille de forslag som blir framlagt, som noe helt annet enn det som faktisk

blir foreslått. For eksempel blir det antydning at dette er en kvadratmeterdiskusjon. Men det er jo ikke det. Alle som leser innstillingen, ser at Senterpartiet har foreslått et helt annet system enn det Arbeiderpartiet og SV har foreslått. Mitt spørsmål blir: Er Høyre litt redd for at vi faktisk skal få vedtatt et system som fjerner en urettferdighet som Høyre hittil har skåret stort på?

Per-Kristian Foss (H): Vi er ikke redde for noe som helst i denne debatten, det må jeg virkelig si. Jeg ser med stor frimodighet frem til at Arbeiderpartiet skal drive valgkamp på boligsakten sin og på takseringssystemet sitt. Jeg møter opp ved enhver given anledning og forsvaret vårt standpunkt.

Jeg tror også at folk faktisk kjenner igjen Arbeiderpartiet når man snakker om å sette grenser. Man opplevde noe av det samme i begynnelsen av 1990-tallet i forbindelse med den såkalte toppskatten, som skulle gjelde bare for vanlige og høyere inntekter. Resultatet har jo blitt at ved underregulering av innslagspunktet for toppskatten har denne skatten gradvis krøpet opp til å gjelde godt og vel halvparten av lønnstagerne i heltidsstillinger. Det er igjen et eksempel på at underregulering på sikt av denne typen grenser selvfølgelig forandrer skattens karakter dramatisk.

Det samme mistenker jeg Arbeiderpartiet for å ville gjøre også i dette tilfellet, fordi man selvfølgelig ønsker å få mest mulig igjen også på dette skatteområdet. De argumenterer som om dette er en skatt som skal betales av fordelingshensyn, og da må selvfølgelig mange være med.

Derfor er jeg helt enig i at et meget fornuftig spørsmål å stille til Arbeiderpartiet, slik det ble stilt i forrige replikkordskifte, er: Hvordan vil man regulere dette bunnfradraget? Og svaret jeg fikk, var at det ville være avhengig av hvordan man anvendte boligen, altså om det var et spekulasjonsobjekt. Derfor kunne jeg tenke meg å spørre – men det er vel vanskelig i et replikkordskifte – hva Arbeiderpartiet mener med det. Det er jo de som har brakt denne uklarheten frem, som altså nå har introdusert en begrunnelse for ikke å regulere bunnfradraget for en viss type boliger. Da måtte det være etter et svært individuelt skjønn, og jeg kan vanskelig skjønne hvordan det kan gjennomføres uten å gå til detaljreguleringer.

Øystein Djupedal (SV): Høyre er i sin alminnelighet opptatt av det man kaller særnorske skatter og avgifter, og dette er en såkalt særnorsk skatt, ved at den er vesentlig lavere enn i nesten alle sammenliknbare land. Det betyr at det har vært en ønsket og villet utvikling at skatt på bolig skal være lav i Norge. Det er det faktisk et flertall i Stortinget som over tid har ønsket, mens man i nesten alle andre sammenliknbare land har vesentlig tyngre beskatning av bolig og eiendom. I USA f.eks. er det opp til fire ganger så hard beskatning som i Norge. Det betyr at det særnorske her faktisk er motsatt, men jeg legger merke til at heller ikke det er godt nok for Høyre. Det man ønsker, er nemlig å fjerne en beskatningsform vi har hatt i Norge siden 1882, da man avvirket matrikkelskatten.

Siden da har det faktisk vært skatt på bolig i Norge. Men det er også slik at dette systemet, som er utviklet over tid, har vært meget urettferdig.

Det systemet som SV og Arbeiderpartiet står bak, ville medført at det store gross av norske boligeiere ikke ville betalt boligsatt, og det er også ønsket fra SVs side. Hvis man ser på side 72 i innstillingen, vil man se at det faktisk er så mye som 71 pst. som ville fått en reduksjon i boligsakten, kanskje ingen skatt overhodet. Så ville det vært noen som ikke ville fått noen endring, og noen få ville fått en økning. Men hvis en ser på hvem som hadde fått økning, en skjerpelse i beskatningen, ville det vært husholdningsinntekter over 1 mill. kr. De øvrige ville fått lettelse eller ingen endring. Det betyr at boligbeskatningen slik vi nå definerer den, ville vært en sosialt utjevneende skatt, men jeg er jo innforstått med at Høyre ikke er opptatt av hva som er sosialt og hva som er utjevneende. Det er faktisk slik at mer skatt på bolig i det opplegget som SV og Arbeiderpartiet – Senterpartiet ble dessverre ikke med helt til slutt – har framforhandlet, hadde vært et riktig sosialt grep, ved at de største boligene måtte betale noe mer, mens det store gross av norske boligeiere helt hadde sluppet beskatning. Jeg skjønner at dette er en fremmed tanke for Høyre, men også under Høyres regjeringstid var det slik at man ønsket beskatning av boliger – det har vi hatt i Norge siden 1882.

Per-Kristian Foss (H): Man skal vel høre meget, og vi får notere oss det med interesse når SV taler varmt for EU-harmonisering og bruker USA som eksempel i skattepolitikken. Jeg var i en debatt her forleden dag med en annen SV-representant, hr. Langeland, som nettopp angrep det han kalte USAs meget usosiale skattesystem og enda mer usosiale skattelettelse.

Jeg erkjenner følgende faktum: På dette området er ikke Norge et høyskatteland, selv om en skulle legge sammen både formuesskatt, kommunal eiendomsskatt og fordelsskatt av egen bolig – det er jeg helt enig i, men slik vil jeg også ha det. Jeg ønsker ikke at Norge skal være et høyskatteland på alle områder. Det er en god norsk tradisjon at vi legger mye vekt på boligen. 80 pst. i dette landet er selveiere. Det er et antall som har økt gradvis med årene, og som SV har vært motstander av hele veien. Jeg har vært tilhenger av det, og gleder meg over at så mange i dag er selveiere. Det skiller oss også fra de fleste andre land. Det kan tenkes at det er en sammenheng her, men uansett: Det er en utvikling jeg ser meget positivt på, at ikke også hus og hjem skal være et skatteobjekt.

Når man leser statistikk og hvem som rammes av et takstsystem som holder de fleste boliger utenfor, er det kanskje verdt å minne om at fordelsskatten legges på en uavhengig av inntekt. Det er ikke alltid slik at boligens størrelse nødvendigvis representerer den inntekt man for tiden har. Det kan f. eks. være slik at den representerer den inntekt man en gang hadde, eller den inntekt ens foreldre eller den man måtte ha arvet boligen av, hadde, og man sitter med en stor bolig som kanskje er mer et omkostningskrevende arveprosjekt enn nødvendigvis noe

man ser rasjonelt på. Så den skattetyper rammer faktisk ikke slik SV ofte taler for, nemlig at man skal skattes etter evne.

Presidenten: Dermed er replikkordskiftet slutt.

Kenneth Svendsen (Frp): Jeg har registrert at både Signe Øye, Britt Hildeng og Dag Terje Andersen fra Arbeiderpartiet, Øystein Djupedal fra SV og Valgerd Svarstad Haugland fra Kristelig Folkeparti har vært på talerstolen her og gitt uttrykk for bekymring for urettferdige utslag av de respektive takstsystemene. De har tydeligvis forskjellig syn på hvordan systemene med inntektsskatt rammer. Jeg tillater meg å komme med en liten oppklaring. Begge parter har rett. Uansett hvordan man utfordrer et takstsystem, vil det ramme urettferdig, enkelt og greit, for det å ha et system der en skal betale inntektsskatt for en inntekt som ikke eksisterer, er urettferdig.

Fremskrittspartiet gikk mot etablering av et nytt takstsystem under stortingsbehandlingen av dette spørsmålet i 1997. Fremskrittspartiet ønsker i dag – som i 1997 – å fjerne den såkalte fordelsbeskatningen av å bo i egen bolig og formuesskatten. Dette har vi også foreslått i de årlige behandlingene av statsbudsjettet – dessverre uten å få flertall for det.

Siden det nettopp er for disse to skatteartene Regjeringen foreslår at det nye takstsystemet skal gjelde, vil Fremskrittspartiet stemme mot dette forslaget. Begrunnelsen for dette er enkelt og greit at med Fremskrittspartiets politikk er det unødvendig med et takstsystem, fordi det ikke vil være verken fordelsbeskatning av boliger eller formuesskatt.

Fremskrittspartiet mener at fordelsbeskatning av egen bolig er en kraftig beskatning av en teoretisk inntekt som ingen av huseierne har sett noe til og høyst sannsynlig heller aldri vil få se noe til. De aller fleste som investerer i bolig, enten ved å kjøpe seg bolig eller ved å bygge bolig, gjør det for å skaffe seg tak over hodet. Kun et fåtall gjør det for å investere og få avkastning av investeringen. Når en familie foretar en investering for å bygge en basis rundt familien og privatlivet, er det etter mitt syn urimelig å sammenligne boliginvesteringer med ordinære investeringer på andre områder. Å investere i bolig er noe som står i en særklasse, og det er i utgangspunktet ikke beregnet å gi avkastning, og for vanlige boligeiere gir denne investeringen verken avkastning eller fordeler i form av inntekt. Dessverre er boligen blitt et mer og mer attraktivt skatteobjekt. Det ene er at man må betale inntektsskatt for noe man ikke har inntekt av. Det andre er at man må betale formuesskatt på boligen, en bolig som man altså har betalt betydelige summer for å ha bygd eller kjøpt, både i form av merverdiavgift, dokumentavgift og andre særavgifter. I tillegg til dette betales skyhøye gebyrer og avgifter til kommunale etater. Som om ikke dette var nok, kommer den kommunale eiendomsskatten i tillegg, som Fremskrittspartiet, som det eneste partiet i Stortinget, har stemt imot og ønsker å fjerne. Så kommer selvfølgelig alle de tusener på tusener av kroner som betales i renter på lån og til vedlikehold av boligen.

Derfor er en bolig i utgangspunktet en stor – kanskje den største – utgift en familie har. Og derfor blir det spesielt urimelig å legge inntekt på noe som i realiteten ikke er annet enn en årelang utgift.

Arbeiderpartiet og Kristelig Folkeparti står på denne talerstolen og gråter krokodilletårer over at dagens takseringssystem rammer skjevt, og er, slik som jeg har forstått det, tydeligvis mest opptatt av vanlige folks skatt. Men hvordan vil Arbeiderpartiet og Kristelig Folkeparti forklare at de siden 1997 – i den perioden jeg har sittet på Stortinget – både i regjering og opposisjon har foreslått og stemt for betydelige økninger av boligskatten nettopp for vanlige folk som de i dag går rundt og gir inntrykk av at de nå plutselig er begynt å bry seg om? Det står ærlig talt ikke til troende. Hadde de ment – og ikke minst ønsket – en forandring til det bedre, så hadde de stemt for Fremskrittspartiets forslag om å fjerne denne urettferdige ordningen. Men det tror jeg dessverre ikke de mener, og jeg tror derfor at de heller ikke vil komme til å stemme for Fremskrittspartiets forslag.

Odd Roger Enoksen (Sp): Jeg skal være den første til å beklage at det ikke har vært mulig til å komme til enighet om et nytt takseringssystem for boliger. Huseierne må nå leve videre med et vilkårlig og urettferdig system som rammer skjevt, og der boligene til folk flest – stikk i strid med det et stort flertall i Stortinget gikk inn for i 1997 – fortsatt skal beskattes. Arbeiderpartiet og Senterpartiet utgjorde da et flertall som la til grunn at ni av ti boligeiere skulle slippe skatt. Ingen boliger med et beregnet areal under 150 m² skulle beskattes. Eldre boliger, som både krever mer vedlikehold og som gjennomgående har høyere energiforbruk, skulle beskattes vesentlig lempeligere enn nye boliger. Man ble også enig om et oversiktlig system hvor det skulle være unødvendig å gå inn i hjemmet til folk for å beregne areal, og hvor man tok utgangspunkt i et beregnet utvendig areal som grunnlag for beskatning. Det samme takseringssystemet skulle også legges til grunn for alle de tre skatteartene, altså både inntektsskatt, formuesbeskatning og kommunal eiendomsskatt.

Avtalen ville altså innebære en betydelig skattelette. I dag betaler ni av ti boligeiere boligsatt. Forliket fra 1997 ville innebære at én av ti ville betale boligsatt, og alle vanlige boliger ville slippe skatt. Det er derfor med skuffelse jeg må registrere at Regjeringen – etter denne avtalen mellom Arbeiderpartiet og Senterpartiet – legger fram et forslag som innebærer at seks av ti fortsatt må betale skatt, med en samlet skattelette på 1 milliard kr, altså 2,7 milliarder kr mindre enn det som lå til grunn i forliket fra 1997.

På tross av dette og på tross av at Regjeringen både argumenterer sterkt imot det man var for i 1997, og på sentrale punkter også går bort fra forliket fra 1997, så Senterpartiet det som så viktig for folk flest å få et bedre og mer rettferdig system enn dagens at vi valgte å gå inn i samtaler med Arbeiderpartiet med sikte på å få til en best mulig løsning. Dessverre har vi ikke klart å komme fram til et omforent resultat.

Høyre går til valg på skattelette. Det er derfor mildt sagt overraskende at Høyre ikke benytter muligheten til for en gangs skyld å skaffe flertall for ett av sine skatteletteforslag, skaffe flertall for å gi folk flest skattelette på til sammen 3,7 milliarder kr, et forslag som i tillegg vil lovfeste at ingen med boliger under 150 m² skal betale skatt – det står i lovteksten og er altså ingen introduksjonsrabatt, slik som representanten Per Kristian Foss hevdet. At Høyre og Fremskrittspartiet lar en slik mulighet gå fra seg, er mildt sagt oppsiktsvekkende. Er det fordi disse partiene mener at skattelettelsen blir for stor? Den kommunale eiendomsskatten utgjør 2,8 milliarder kr. Høyre har altså ikke sagt ett ord om hvordan man ønsker at kommunal eiendomsskatt skal takseres i framtiden, og huseierne har ingen garanti for at Høyre vil komme til å lempe på den kommunale eiendomsskatten, som altså utgjør 2,8 milliarder kr, og hvor én av ti huseiere med vårt system ville måtte betale kommunal eiendomsskatt, i motsetning til alle de som må gjøre det i dag.

Begge disse to partiene vil altså ha behov for et takseringssystem så lenge man ønsker å opprettholde eiendomsskatten. Fremskrittspartiet går inn for å avvikle eiendomsskatten, men har altså likevel mulighet til å få flertall for en betydelig skattelette dersom man støtter vårt forslag.

Både Høyre og Fremskrittspartiet står tilbake uten troverdighet i sine skatteløfter når man ikke engang støtter forslag som vil innebære en så betydelig skattelette som det vi her snakker om, og hvor man faktisk har mulighet til å få flertall i denne sal.

Arbeiderpartiet og SV har fremmet et alternativt forslag som innebærer at boliger inntil 110 m² ikke blir beskattet. Dette er et skritt i riktig retning. Men det vil altså fortsatt innebære at fire av ti huseiere må betale boligskatt.

Samtidig som man har hevet grensen, er profilen i skatteopplegget endret, slik at de største boligene skattlegges hardere. Det er en endring i profil som jeg er enig i, og som er en endring i riktig retning, ved at de største boligene beskattes hardere. Imidlertid har forslaget ennå vesentlige svakheter. Komiteflertallets krav fra 1997 om å skjerme eldre boliger ivaretas ikke. Det er et selvstendig poeng å ta vare på de eldre boligene, samtidig som eldre boliger både krever mer vedlikehold og gjennomgående er dyrere å varme opp.

Etter Senterpartiets oppfatning blir fortsatt for mange boliger ilagt boligskatt med det alternative opplegget som Arbeiderpartiet og SV har presentert. Det legges opp til en beregningsmetode med bruk av boareal som komiteflertallet i 1997 sa følgende om:

«Flertallet mener at et takstsystem, som forutsetter rapporteringsplikt til likningsmyndighetene ved endring av bruksareal, blir for detaljert.»

Til slutt en stemmeforklaring: Vi har vært oppriktig villige til å forhandle med tanke på å komme fram til et system som er bedre enn dagens. Jeg konstaterer at det ikke har vært mulig å komme fram til en slik enighet. Senterpartiet vil derfor stemme for egne forslag. Vi vil

stemme for forslag nr. 2, fra Arbeiderpartiet og SV, og mot alle andre forslag.

Jeg vil til slutt ta opp forslag nr. 6, fra Senterpartiet.

Presidenten: Representanten Odd Roger Enoksen har teke opp det forslaget han refererte til.

Det blir replikkordskifte.

Børge Brende (H): Først må jeg si at jeg forstår at representanten Enoksen er skuffet over at Arbeiderpartiet ikke vedstår seg den avtalen som Senterpartiet og Arbeiderpartiet inngikk våren 1997. Da var man faktisk enig om at boliger under 150 m² skulle fritas. Den såkalte Lundteigen-modellen hadde betydelige svakheter den gang, og den har det fortsatt. Derfor valgte vi å ikke stemme for den i 1997, og da kan man heller ikke forvente at vi skal stemme for en slik modell i dag, ettersom vi er for en avvikling av fordelsbeskatningen.

Til det siste som representanten Enoksen redegjorde for, nemlig stemmegivningen – den subsidiære sådanne: Jeg ble litt overrasket – hvis Enoksen er slik å forstå – over at Senterpartiet har bestemt seg for å ikke stemme for en sikkerhetsventil i dagens system. Hvis det nå ikke blir noe vedtak her i salen, vil det jo være rart hvis ikke Senterpartiet kan bidra sammen med de andre ikke-sosialistiske partiene til iallfall å lage en regel slik at ingen skal ha en boligtakst som overstiger 30 pst. av markedsverdi.

Så bruker Enoksen mye tid i innlegget sitt på å si at han er veldig overrasket over at Fremskrittspartiet og Høyre, som aldri har vært for Lundteigen-modellen verken i 1997 eller nå, ikke støtter Lundteigen-modellen. Men det interessante er jo at representanten ikke nevner sine venner i sentrum med ett ord. Det er ikke bare Høyre og Fremskrittspartiet som synes at Lundteigen-modellen har sine svakheter. Det er faktisk slik at sentrumspartiene, altså Kristelig Folkeparti og Venstre, heller ikke følger Senterpartiet her. Jeg forstår at det er vondt. Men hvorfor nevnte ikke da Enoksen disse partiene med ett ord? Han har ikke engang greid å få støtte fra dem, for også de forstår at et nytt byråkratisk system som det Enoksen har lagt opp til, vil koste 350 mill. kr å gjennomføre, og det er unødvendig.

Enoksen appellerer til Høyre og Fremskrittspartiet om å stemme for en byråkratisk Lundteigen-modell. Men da blir mitt spørsmål: Hvorfor kan ikke Enoksen og Senterpartiet gå sammen med sentrumspartiene og Høyre og Fremskrittspartiet og avvikle hele skatten når det nesten ikke er noen som skal betale den, og når det for de få som skal betale, blir så mye byråkrati at vinningen nesten går opp i spinningen?

Odd Roger Enoksen (Sp): Jeg registrerer på nytt at Høyre har gjort dette veldig enkelt for seg selv. Man er for kommunal eiendomsskatt og sier at det skal være en frivillig skatt.

Enhver skatt krever et takseringssystem; også Høyre vil derfor være avhengig av et takseringssystem i sitt framtidige skatteopplegg. Dagens system for taksering i

forhold til eiendomsskatt er ikke noe mer rettferdig enn andre takseringssystemer. Det varierer fra kommune til kommune og gir svært urettferdige utslag. Høyre har faktisk hatt mulighet til å gå offensivt inn i drøftinger med tanke på å få til et opplegg for taksering som Høyre kunne ha forsvart i forhold til de skattearter man faktisk ønsker å beholde, og som i sum utgjør 2,8 milliarder kr. Hvis Høyre hadde valgt en slik offensiv tilnærming til et av sine skattelettforslag, tror jeg faktisk at det kunne ha vært rimelig stor mulighet til å få støtte fra de øvrige partiene i sentrum, slik at man hadde kunnet bli enig om et opplegg som ville frita folk flest fra boligbeskatning. Jeg registrerer at Høyre ikke har brukt den muligheten, og mitt utsagn om at Høyre er uten troverdighet når det gjelder den type løfter, står fast fordi man nå to ganger har frasagt seg muligheten til å gå inn i drøftinger med tanke på å komme fram til et opplegg. Man har ikke engang spurt om det kunne være aktuelt å velge andre takseringssystemer enn det man var enig om i 1997, det Børge Brende velger å kalle Lundteigen-modellen, som er en god modell for taksering av størrelsen på bolig, en modell som er oversiktlig, hvor man kan forholde seg til utvendig areal, og hvor det vil være unødvendig å rapportere endringer av areal inn til myndighetene.

Så til forslaget fra Høyre om en såkalt sikkerhetsventil: Det er et forslag som det ikke skal voteres over her i dag. Det vil bli oversendt Stortinget og votert over i Stortinget. Vi vil klargjøre vår stemmegivning når forslaget kommer til votering i Stortinget.

Børge Brende (H): Først to ord om den kommunale eiendomsskatten:

Tidligere her i debatten er Høyre blitt kritisert, bl.a. av Arbeiderpartiet, for at vi der vi har flertall, har avviket eiendomsskatten. Det er Høyres linje. Men vi er da for kommunalt selvstyre, og jeg trodde faktisk også Senterpartiet var det. Akkurat når det gjelder eiendomsskatten, mener vi det må være opp til kommunene selv å avgjøre det. Der Høyre har innflytelse, stemmer vi som oftest for en nedtrapping av den kommunale eiendomsskatten, fordi det også er en skatt på bolig, på folks hjem, som vi er mot.

Men jeg synes ikke helt jeg fikk svar fra representanten Enoksen på hvorfor han forventer at Høyre og Fremskrittspartiet skal komme som en reddende engel når det gjelder Lundteigen og Enoksens boligtakseringssystem, når han ikke engang har greid å overtale sine nære venner i sentrum, Kristelig Folkeparti og Venstre, til å stemme for det. Poenget er at Venstre og Kristelig Folkeparti også har sagt at dette systemet er for byråkratisk, for innfløkt. Og hvis det er slik at nesten alle boliger skal unntas etter Senterpartiets modell, hvorfor er det da ikke slik at også Enoksen kan gå sammen med de andre ikke-sosialistiske partiene? Han har her i dag en unik mulighet til å få avviket hele fordelsbeskatningen ved å bo i egen bolig, altså husleien til staten. Det er det som er Senterpartiets utfordring. Hvorfor går man ikke da sammen med sentrum, Høyre og Fremskrittspartiet for å få avviket denne skatten?

Odd Roger Enoksen (Sp): Det er ikke snakk om å komme som en reddende engel når det gjelder Senterpartiets takseringsmodell. Det det er snakk om, er faktisk at Høyre kunne ha gjort to ting. Man kunne både ha fått gjennomslag for et av sine egne skattelettforslag, en sterk reduksjon av boligskatten med hele 3,7 milliarder kr dersom man hadde valgt å gå inn i den debatten, og man kunne faktisk ha gjort mange av landets huseiere en tjeneste ved å skaffe et enkelt, oversiktlig og rettferdig takseringssystem, samtidig som folk flest altså hadde fått en lavere skatt.

Så: Hvorfor går ikke vi inn for helt og holdent å avvikle inntektsskatten på bolig? Av den enkle grunn at vi opprettholder skatt etter evne-prinsippet, av den enkle grunn at vi faktisk ønsker å skattelegge de største og dyreste boligene – ikke hjemmet til folk flest, men de største og dyreste boligene skal fortsatt skattelegges. Vi har altså et system – i motsetning til mange andre land – der man har fradrag for gjeldsrenter, og der man skattefritt kan leie ut halve boligen. Det innebærer altså at hvis man ikke har fordelsbeskatning på de store, dyre boligene som etter hvert dukker opp rundt omkring – boliger som går langt ut over det vanlige folk har behov for, og som i veldig mange sammenhenger blir et rent spekulasjonsobjekt – ja, så subsidierer man både en uvettig ressursbruk og en uvettig energibruk, og man opprettholder fradragordninger som etter min oppfatning gir en urettferdig og uheldig sosial profil. Derfor ønsker vi å opprettholde inntektsbeskatningen for dem med de aller største boligene. Det er satt en grense som gjør at det med vårt system reelt sett også bare er for de aller største boligene man vil måtte betale inntektsskatt. Men ikke bare inntektsskatt, også formueskatt og kommunal eiendomsskatt vil bare bli gjort gjeldende for de største boligene med vårt takseringssystem.

Kenneth Svendsen (Frp): Jeg har fulgt både innlegget og replikkrundene til representanten Enoksen. Han gikk til frontalangrep på Fremskrittspartiet og Høyre gang på gang, og representanten Børge Brende spurte ham: Hvorfor snakker han ikke med sentrum, som er hans nære venner? Det nekter han konsekvent å svare på.

Så mitt spørsmål nå er: Hvorfor snakker han ikke med sentrum?

Odd Roger Enoksen (Sp): Jeg trodde faktisk jeg hadde svart på det. Som jeg sa i en av de forrige replikkrundene: Dersom det hadde vært mulig å etablere et flertall for et takseringssystem i tråd med det vi ønsker, tror jeg det skulle vært mulig å få med sentrum. Det var liten hensikt å få med bare Kristelig Folkeparti og Venstre dersom det ikke var mulig å få med også Høyre og Fremskrittspartiet, for det er faktisk fortsatt nødvendig for å danne flertall i denne sal.

Jeg hadde gjerne sett at vi hadde klart å komme fram til et opplegg i samarbeid med Arbeiderpartiet, som på mange måter hadde vært det mest naturlige. Men det er klart at også der har det vært problematisk å komme fram til enighet, i og med at SV og vi har signalisert, også ut-

ad, det motsatte utgangspunkt for de drøftinger vi skulle inn i. Det går jeg ut fra at representanten Djupedal kommer tilbake til i sitt innlegg. SV har ikke gitt uttrykk for at de vil gå så langt i skattelette som det vi har gitt uttrykk for, og vi er i en annen situasjon enn i 1997. Men det er helt klart at det som burde vært gjort, er at Arbeiderpartiet hadde stått fast på det de argumenterte sterkt for i 1997, da man sa at folk flest ikke skulle betale boligslett, da man sa at man ikke ønsket et detaljert opplegg som gjorde det nødvendig å melde endringer i boareal til myndighetene hvert eneste år, og da man ønsket å skjermeheldre boliger fra beskatning. Da hadde det faktisk vært større mulighet for å klare å etablere et flertall for et rettferdig takseringssystem.

Presidenten: Dermed er replikkordskiftet avslutta.

Øystein Djupedal (SV): Mange av de prinsippene som representanten Enoksen la til grunn i replikkordskiftet, og også i sitt innlegg, er prinsipper som SV deler. Det betyr at når vi skal beskatte bolig, ønsker vi at beskatningen skal være sosialt rettferdig, man skal følge skatt etter evne-prinsippet. Og det betyr at det systemet vi har i dag, er veldig urettferdig, og at det forslaget Arbeiderpartiet og SV nå står bak, har en sosial profil som er langt bedre enn nesten ethvert annet tenkelig alternativ. Man har lagt skatt etter evne-prinsippet til grunn, samtidig som det store gross av norske boligeiere faktisk ikke skal betale boligslett.

Det har vært viktig for SV å få på plass et takseringsgrunnlag som oppleves som rimelig og rettferdig. Hvis vi ser rundt oss, vil vi se at de fleste land har bolig- og eiendomsslett, i varierende grad – noen land har veldig sterk beskatning, andre lavere. I Norge har det vært et ønske – og det har også vært SVs ønske – at vi skal ha lav boligbeskatning. Og det har vi! Med den modellen som SV og Arbeiderpartiet nå står bak, vil enda færre betale boligslett – langt færre enn i dag. I dag er det så mye som 93 pst. av norske boligeiere som faktisk betaler boligslett. Med det opplegget som SV og Arbeiderpartiet har forhandlet fram, ville det omtrent bare være halvparten av landets boligeiere som skulle betalt boligslett, og mange, mange ville fått betydelig skattereduksjon.

Så er spørsmålet: Hvorfor skal vi ikke fjerne boligbeskatningen, slik høyresiden i salen her sier? Nei, vi skal ikke fjerne boligbeskatningen, rett og slett av to årsaker.

Den ene er at skatt etter evne-prinsippet er det eneste rettferdige å legge til grunn for en rimelig beskatning. De som har de største boligene, har også gjennomgående de største inntektene, og det betyr at en rimelig beskatning av disse, faktisk er rimelig.

I tillegg har vi i Norge gjeldsrentefradrag, og de land som ikke har boligbeskatning, har heller ikke gjeldsrentefradrag. Det betyr at hvis man skal se dette fra statens ståsted, gjelder 75 pst. av alle gjeldsrenter i Norge boliger. Hvis man skulle tillate seg å si at dette var et slags nullsumspill, vil altså staten gå med betydelig underskudd – heldigvis. For vi ønsker gjeldsrentefradrag når det gjelder boliggjeld, men vi ønsker også at de som har

de største boligene, skal betale tilbake noe i skatt. Det er helt uriktig som representanten Foss sa i en tidligere replikk, at vi ikke ønsker at folk skal ha muligheten til å bo i egen bolig. Selvfølgelig ønsker vi det! Men det som også har vært viktig for SV, er at vi skal legge til rette for at de som nå ikke har råd til det, kan komme inn på boligmarkedet. Derfor ble jeg glad for at Kristelig Folkeparti fra talerstolen sa at de ville være med og støtte det forslaget som Arbeiderpartiet og SV står bak, om en opptrappingsplan med statlig finansiering for bygging av billige utleieboliger, studentboliger og lavinnskuddsboliger for førstegangsetablerere. Det er dette som er det store problemet i norsk boligmarked, ikke nødvendigvis boligslett. Boligslett oppfattes av mange som det største problem innenfor norsk boligpolitikk, men dette er helt uriktig. De færreste merker egentlig spesielt at de har boligslett.

Med det takseringssystemet SV og Arbeiderpartiet foreslår, hadde veldig mange av disse problemene vært ryddet av veien. Det betyr at min oppfordring til Senterpartiet er at de tenker seg nøye om i den forestående pausen og ser på om det ikke tross alt er bedre å få på plass et rettferdig takseringssystem.

Det viktigste for de fleste er nemlig å komme seg inn på boligmarkedet. Det betyr at mange har bruk for en liten bolig som en slags mellomstasjon før man eventuelt kommer inn i en selveierbolig. Det betyr at dette som går på utleieboliger, lavinnskuddsboliger og studentboliger er uendelig viktig. Presset på boligmarkedet i de største byene er enormt. Det betyr at det bør brukes flere statlige kroner for at det skal være mulig for unge mennesker å etablere seg. Jeg legger merke til til min store forbauselse at norsk høyreside er totalt uinteressert i denne viktige siden av norsk boligpolitikk. De er opptatt av boligslett og eiendomsslett og later som om det er det store problemet. Men det er jo ikke det. Det store problemet er faktisk at de fleste vanlige norske familier ikke har råd til å etablere seg i den byen vi nå befinner oss i, annet enn et stykke fra byen der boligprisene er lavere. Jeg synes dette er Stortingets hovedutfordring innenfor boligpolitikken. Hvordan skal vi greie å gjenreise den sosiale boligpolitikken i Norge? Hvordan skal vi greie å få til at vanlige folk kan skaffe seg egen bolig? Og hva skal vi gjøre for at ungdommer ikke skal bo seg i hjel?

Det er slik at noen av de studentene som kommer til Oslo, faktisk må avslå studieplassen fordi de ikke har råd til å bo her. Det er auksjoner der ungdommer står og byr over hverandre når det legges ut boliger på utleiemarkedet som de egentlig ikke har råd til. Dette er det største problemet innenfor norsk boligpolitikk, som SV er glad for at vi kanskje kommer noen skritt nærmere løsningen på gjennom det mindretallsforslaget som det nå blir flertall for etter at Kristelig Folkeparti har signalisert at de støtter det.

Jeg håpet i det lengste at det skulle være mulig å få til et takseringsgrunnlag som var sosialt rettferdig. Hvis man ser på de tabellene som er på side 70 og utover i innstillingen, vil en se at det takseringssystemet som SV, Arbeiderpartiet – og Senterpartiet et stykke på vei – har

forhandlet fram, var et rimelig rettferdig system som vil ivareta disse hensyn, som representanten Enoksen også understreket i sitt innlegg.

Lars Sponheim (V): Det er bare få dager siden vi hadde en debatt her i salen om Europa og EU. Den var bare en blek skygge av tilsvarende debatt i forrige stortingsperiode. Det samme kan vel nesten sies om den debatten vi opplever i dag.

Dette synes å være en gjenganger. Vi vil vel komme langt inn i en ny stortingsperiode, og kanskje enda lenger, før vi har på plass et takseringssystem og en boligbeskatning i dette landet som samler et bredt flertall. Venstre har det samme standpunkt til boligslett og taksering som vi hadde i forrige periode da disse spørsmålene var til behandling i Stortinget i forbindelse med Innst. S. nr. 143 for 1996-97. Da gikk Venstre sammen med Kristelig Folkeparti inn for å avskaffe fordelsskatten på egen bolig, og at taksering av bolig- og fritidseiendommer skal ta utgangspunkt i brannforsikringstakst eller fullverdiforsikringstakst. Det samme går vi inn for i dag. Dette er konsekvent, og det burde ikke være vanskelig for den sittende regjering å styre etter.

Venstre mener at forsikringstakst ville være det klart enkleste og mest ubyråkratiske systemet for boligtaksering. I og med at Venstre også vil oppheve fordelsskatten på egen bolig, vil et takseringssystem basert på forsikringstakst være grunnlag for formuesbeskatningen av bolig og den kommunale eiendomsskatten.

Venstre mener det ikke er nødvendig å utvikle et nytt, komplisert system der alle landets boliger må takseres på nytt, slik Regjeringen har lagt opp til i sitt forslag. Vi vil bruke den forsikringstakst boligen allerede har i dag. Forsikringstakst er enkelt, rettferdig og lett forståelig. Gjennom et stort bunnfradrag i formuesskatten vil boliger av normal standard unngå boligslett.

Venstre vil også redusere formueskatten på sikt, kanskje med tanke på bortfall en gang når vi er i stand til å få til et godt skattesystem for beskatning av avkastning på formue/kapital.

Det er også verdt å peke på at et system med forsikringstakst kan erstatte dagens uheldige system langt raskere enn det omfattende forslaget Regjeringen har lagt fram, som det som kjent, og som det har kommet fram av debatten, vil ta lang tid å få operativt.

Det er ingen tvil om at dagens takseringssystem rammer tilfeldig og urettferdig. Helt like boliger i samme område kan få helt forskjellig boligslett. Det er derfor skuffende at Regjeringen ikke har klart å legge fram et forslag som kan samle et flertall i Stortinget.

Vi mener Regjeringens forslag er for dårlig til å kunne få Venstres subsidiære støtte. Det er en forbedring i forhold til dagens svært urettferdige system, men Venstre vil ikke støtte et nytt halvdårlig system med mange av de samme svakhetene som dagens system har. Vi mener som sagt at fjerning av fordelsskatten og taksering basert på forsikringstakst vil gi et rettferdig og enkelt system, og mener dette systemet bør utredes og fremmes for Stortinget.

For å avhjelpe situasjonen inntil et nytt rettferdig takstsystem kan vedtas, har Venstre sammen med Høyre og Fremskrittspartiet fremmet forslag om at det skal legges til grunn at klager på dagens ligningstakster skal tas til følge ved at takst maksimalt settes til 30 pst. av husets tekniske verdi, eller 30 pst. av observerbar markedspris hvis dagens ligningstakst overgår dette.

Venstre vil til slutt for øvrig også støtte forslag 2, om opptrappingsplan for bygging av utleieboliger, studentboliger og lavinnskuddsboliger.

Presidenten: Tida for formiddagsmøtet er straks omme. Odelstinget vil no avbryte forhandlingane, og nytt møte blir sett kl. 18.

Møtet hevet kl. 15.

Møte mandag den 28. mai kl. 18.

President: J o r u n n R i n g s t a d

D a g s o r d e n :

Sakene på dagens kart (nr. 38):

Ein heldt fram med handsaminga av

s a k n r . 1

Innstilling fra finanskomiteen om lov om endringer i skattelovgivningen (boligtaksering m.m.) (Innst. O. nr. 115 (2000-2001), jf. Ot.prp. nr. 55 (2000-2001))

Signe Øye (A): Regjeringen har lagt fram forslag om et nytt takseringssystem for bolig- og fritidseiendommer, og det er det vi behandler i dag. Arbeiderpartiet og SV går inn for en skattelettelse på 1,5 milliarder kr, eller nesten en halvering av inntektsskatten i forhold til det bolig-eierne betaler i dag.

Det betyr at har en en bolig på 147 m² i fradagssone 1 som er 20 år gammel, slipper en å betale boligskatt. Og gjelder dette i fradagssone 2, kan boligen være på hele 184 m², og en er fortsatt fritatt for boligskatt.

Arbeiderpartiet vil fjerne den grovt urettferdige forskjellsbehandlingen av boligeiere som vi har i dag, ved å innføre et nytt og enkelt takstsystem som skjermer vanlige boliger. Dersom vårt forslag fikk tilslutning i dag, ville 60 pst. av boligeierne slippe å betale inntektsskatt av å bo i sin egen bolig. I tillegg kommer ytterligere 22 pst. som ville få en redusert eller lik boligskatt, mens noen som har meget store boliger, ville få skjerpet skatt. Det er god fordelingspolitikk. Arbeiderpartiet vil ikke kaste seg på skattelettepopulismen. Inntektsbeskatningen av store boliger kan forsvares, og den kan være en viktig del av et mer rettferdig skattesystem, hvor eiere av palasser i mangemillionersklassen kan bidra mer til fellesskapet.

Det er 32 år siden den første boligskattekomiteen ble satt ned. I 25 år har Stortinget etterlyst et nytt og mer rettferdig takseringssystem for boliger. Dagens likningsverdier er tilfeldige, og kan variere fra 10 pst. til vel 100 pst. av boligens verdi for «identiske» boliger. Et sprik på mellom 300 og 400 pst. er ikke uvanlig. Oppjusteringene av likningsverdiene det siste tiåret har forsterket urettferdigheten. Det har alle partier, også Høyre og Fremskrittspartiet, vært med på, selv om de har dårlig hukommelse på dette området.

Senterpartiet og Arbeiderpartiet sa i 1997 at det «er et påtrengende behov for avklaring av takstgrunnlaget slik at likeartede boliger over hele landet verdsettes noenlunde likt. Dagens takseringssystem er høyst utilfredsstillende, og må erstattes av et bedre system». Det har med systemet å gjøre mer enn med antall kvadratmeter og år. Det var den gang det!

Det har Regjeringen nå lagt fram. Men nå viker alle unna, nå passer det ikke å gjøre noe, for i år er det valg. Kristelig Folkeparti og Venstre vil avvike inntektsskatten for boliger. Men selv om det er et mål for noen parti-

er, må det også for disse partiene påhvile et ansvar for å få rettet opp i det skakkjorte takseringssystemet som vi nå har, som rammer så urettferdig og tilfeldig. Et takseringssystem må også disse partiene ha.

Senterpartiet, SV og Arbeiderpartiet er stort sett enige om hvordan en bolig skal beskattes. Det er heller ikke store forskjellen på størrelsene på boligene i det Arbeiderpartiet og SV går inn for i innstillingen, og det Senterpartiet går inn for. For vi må huske på at det er en vesentlig forskjell på utvendige mål og mål målt etter boligareal, der boder, trappeoppganger osv. skal holdes utenfor. Boligarealet er i svært mange hus mye mindre enn bruttoarealet. Men her er det tydeligvis tidligere representant Lundteigen som har regien i Senterpartiet.

Vi som var med og behandlet takseringssystemet i 1997, husker godt at problemet den gang bl.a. var at alders- og uførepensjonister med lave inntekter og store hus kom dårlig ut. Dette har Regjeringen rettet opp i, og det fremmes nå nye regler som ikke rammer pensjonister med lav skatteevne, selv om de eier en stor bolig. Alders- og uførepensjonister med lave inntekter og enslige forsørgere med overgangsstonad, skjermes særskilt.

Mange alders- og uførepensjonister med lave inntekter sliter i dag med høy boligskatt. Nå kunne vi ha kommet fram til en akseptabel løsning, men akkurat nå ser det ikke ut for at partiene er så opptatt av å skjerme dem med lave inntekter. Nå er det mer om å gjøre å skjerme de rike.

Så til Høyres forslag om å ha en sikkerhetsventil der maksimal ligningstakst settes til 30 pst. av husets tekniske verdi eller markedspris, hvis dagens takst går utover dette. I VG på lørdag finner vi et godt eksempel på det. Her er det en som har kjøpt et kryptopp på 23 m² for 650 000 kr og betaler 682 kr i skatt, og en som eier et leilighet på 116 m² med markedspris på 3 mill. kr og betaler null i skatt. Hvis Høyre får vedtatt sitt forslag, vil han som har 116 m² ikke klage på vedtaket og fortsatt betale null i skatt, og han som eier 23 m² vil fortsatt måtte betale det samme videre.

Statsråd Karl Eirik Schjøtt-Pedersen: Dagens system for boligtaksering er tilfeldig og urimelig. To like boliger som ligger rett ved siden av hverandre, kan ha vidt forskjellig takst. Det er behov for et nytt, et mer rettferdig og et mer forutsigbart takseringssystem.

Alle partier på Stortinget har behov for et nytt system. Også de som over tid vil avvike formuesskatten, Høyre og Fremskrittspartiet, vil fram til det gjennomføres måtte ha et skattegrunnlag, en takst. Alle de øvrige partier, som vil beholde formuesskatten, har varig behov for et slikt takstgrunnlag.

Høyre ønsker et system med 30 pst. av markedsverdi. Ja, er det noen som utsetter seg for kritikk for at de vil sjekke flisene på badet, så er det jo de som vil basere seg på faktisk markedsverdi.

Kristelig Folkeparti og Venstre vil benytte forsikringsverdi. Det reiser mange problemstillinger: Det kan bidra til at forsikringstakerne øver press på selskapene for å få fastsatt lavere takster. En del eiendommer er for-

sikret i utlandet. Her kan metoden avvike fra praksis i Norge. I boligsameier og borettslag vil det være vanskelig å finne et takstgrunnlag for den enkelte bolig, i og med at disse normalt har felles forsikring.

Regjeringen har lagt fram forslag om et mer rettferdig system for boligtaksering. Systemet er enkelt – alle kan regne ut sin egen skatt! Taksten skal bygge på produktionsverdi, ikke på markedsverdi. Det er imidlertid en egen sikkerhetsregel som gjør at ingen skal få et skattegrunnlag som er høyere enn boligens markedsverdi. I tråd med det foreslås to fradragssoner for boliger som ligger i områder hvor takstene enten antas å kunne ligge nær eller høyere enn boligens faktiske verdi.

Systemet gir en god fordelingsprofil. Pensjonister med lave inntekter skjermes mot stor økning i inntektskatt.

Regjeringens forslag betyr at om lag 80 pst. av boligene – åtte av ti – vil få lavere eller nedsatt boligs katt. Nær halvparten av boligeierne får skattelette på mer enn 1 000 kr. Nær 40 pst. av alle helårsboliger slipper fordelsskatt, mot nå 10 pst. Alle nye helårsboliger på opptil 85 m² slipper helt boligs katt. En helårsbolig i normalsonen på 100 m² med gjennomsnittlig alder slipper helt boligs katt. Dette er et forslag som betyr at de aller fleste får skattelettelse. Vi får et rettferdig takstsystem.

I innstillingen strekker Arbeiderpartiet seg enda lenger: Etter forslaget i innstillingen kommer 82 pst. ut med lavere skatt eller ingen endring. Seks av ti av alle helårsboliger slipper fordelsskatt mot nå en av ti. Alle helårsboliger opptil 110 m² slipper helt boligs katt.

Det ser ut til at Stortinget i dag ikke klarer å samle seg om en slik lettelse. Det vil være et tap for hele det politiske systemet. Men framfor alt vil det være et tap for åtte av ti boligeiere som går glipp av en skattelette på inntil 1,5 milliarder kr. Forstå det den som kan!

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Valgerd Svarstad Haugland (KrF): Etter å ha høyr t på statsråden vil eg gjenta eit spørsmål som eg har stilt til arbeidartirepresentantar i salen før i dag. For det verkar som om det som no er Arbeiderpartiet og SV sitt forslag, er så nær det som òg er Senterpartiet sitt forslag, at forskjellen er veldig liten. Statsråden seier at Arbeiderpartiet har strekt seg langt. Fyrst strekte Regjeringa seg langt, og så har Arbeiderpartiet seinare i komiteen strekt seg langt, og det er eit tap for heile det politiske systemet at ein ikkje klarer å bli einig her i dag.

Då er spørsmålet: Når Arbeiderpartiet har strekt seg så langt som statsråden seier, kvifor i all verda strekkjer ein seg ikkje den vesle meteren ekstra for å få til ei semje? Det er ikkje å venta at parti som er heilt imot eit slikt takstsystem, skal strekkja seg så langt at ein subsidiært støttar eit system som ein er grunnleggjande ueinig i, men partar som er nesten einige, burde kunna strekkja seg lenger for å bli heilt einige.

Dersom det verkeleg er eit så stort tap både for det politiske system og for åtte av ti huseigarar som det statsråden sa i sitt innlegg, kvifor i all verda strekte ikkje

Arbeiderpartiet seg den vesle meteren i tillegg, slik at ein hadde fått fram eit fleirtal i dag? Er det fordi interessa for å få fleirtal eigentleg ikkje var til stades? Eller kva er grunnen til at Arbeiderpartiet ikkje kunne gå med på f.eks. det kvadratmetertalet som Senterpartiet skisserte at dei ynskte å gå inn for, som òg desse to partia var einige om i førre periode på Stortinget?

Statsråd Karl Eirik Schjøtt-Pedersen: La meg først understreke at det forslag som er lagt fram fra Arbeiderpartiet i innstillingen, som altså innebærer at alle med boliger på under 110 m² slipper boligs katt, samtidig betyr at en bolig med gjennomsnittlig alder kan ha betydelig større areal og ikke få boligs katt. Det er altså slik at Arbeiderpartiet gjennom Regjeringen la fram et forslag om en årlig lettelse på 1 milliard kr. Arbeiderpartiet har i innstillingen lagt inn ytterligere 1/2 milliard kr i lettelse. Det har man prøvd å innrette på en slik måte at det skulle være mest mulig i samsvar med de politiske signaler som man har oppfattet, og jeg synes man har strukket seg svært langt for å nå fram til en løsning.

Jeg synes det er et alvorlig tankekors hvis det skulle vise seg at det i denne salen er en vilje til å redusere beskatningen av bolig, og at man lar det beste bli det godes fiende og på den måten ikke får et resultat. Arbeiderpartiets opplegg, som Arbeiderpartiet og SV fremmer i innstillingen, er slik at seks av ti slipper å betale boligs katt, mens det er én av ti som slipper det i dag. Også Kristelig Folkeparti har behov for et takstsystem, men de må konstatere at det ikke er tilslutning til deres opplegg med å basere seg på forsikringstakst. Og da er spørsmålet, som også representanten Svarstad Haugland må ta innover seg: Er det slik at man skal beholde det dårlige systemet vi har i dag, eller vil det være bedre å ha et system som innebærer en årlig lettelse på 1,5 milliarder kr, og som innebærer at de aller fleste kommer ut bedre eller likt, at altså 80 pst. av befolkningen kommer ut bedre eller likt? Jeg synes det er et tankekors hvis man velger å si nei til et slikt forslag.

Børge Brende (H): Det er rørende å høre finansministeren snakke om 1,5 milliarder kr i skattelettelse. Det han ikke sier noe om, er at Arbeiderpartiet de to siste årene har økt boligtakstene og boligs katten med 25 pst. Og som det oftest er når finansministeren snakker om skatt og avgift, er det viktige elementer som står med liten skrift. De fleste av oss som sitter i salen, har nå forstått det slik at man skal få 1,5 milliarder kr i lettelse på boligen, og at det er like rundt hjørnet. Nei, det er det selvsagt ikke. Schjøtt-Pedersen sier at hvis Arbeiderpartiets nye boligtakseringssystem, som øker skatteverdiene på boligene dramatisk, skal gjennomføres, er det med virkning fra 2005. Det blir altså gjennomført i neste stortingsperiode.

Hvis det var slik at Arbeiderpartiet plutselig var så opptatt av at man skulle lempe på boligs katten, hvorfor har man ikke da foreslått å legge inn en økning i bunnfradraget og gi denne lettelsen med en gang? Poenget er at når det gjelder boligs katt, skal man aldri lytte til hva

(Brende)

Arbeiderpartiet sier, men se på hva de gjør. De to siste årene er boligskaften økt med 25 pst. Men frem til 2005 – hvilket takstsystem skal man ha da? Jo, da mener Arbeiderpartiet at vi skal ha det gjeldende takstsystemet med de store urettferdighetene som ligger inne. Her har Høyre foreslått en sikkerhetsventil. Vi har sagt at det iallfall skal være slik at for de boligene som har en takst som er veldig høy i forhold til andre, altså det som medfører at vi er i en situasjon hvor like boliger behandles ulikt, skal det gjennomføres en sikkerhetsventil. Det har ikke Arbeiderpartiet tenkt å stemme for. Synes finansministeren det er greit at denne urettferdigheten består frem til 2005? Vil han her og nå bekrefte at denne skattelettelsen åpenbart ligger fire år frem i tid? Og kan finansministeren forklare Odelstinget hvorfor man har skjerpet boligskaften med 25 pst. de siste årene og nå like før valget altså går til det skritt å fremstille det som om man er for lettelse? Det står ikke til troendes.

Statsråd Karl Eirik Schjøtt-Pedersen: Jeg har merket meg at representanten Brende blir rørt av mitt innlegg. Ellers kan man være fristet til å returnere til representanten Brende prestens ord om at du skal høre hva jeg sier, men ikke gjøre det jeg gjør. Men hva er det Høyre har gjort? Hvert eneste år Høyre har vært i regjeringssposisjon, under regjeringen Willoch og under regjeringen Syse, har man økt boligtaksten med 10 pst. – igjen og igjen med 10 pst. Men ikke nok med det. Vi trenger ikke å gå lenger tilbake enn til da Høyre hadde mulighet for i denne stortingsperioden å påvirke det økonomiske opplegget. Da de inngikk en budsjettavtale med regjeringen Bondevik, var det en økning i boligtakstene der også. Det var økning i boligtakstene i budsjettopplegget som ble inngått høsten 1998. Og da synes jeg representanten Brende tar relativt store ord i sin munn om å se på praksis. Praksis er at Høyre hver gang – med unntak av ett år, tror jeg – de har hatt anledning til å ha innflytelse på budsjettopplegget, faktisk har økt boligtakstene.

Så foreslår Høyre at man skal ha en sikkerhetsventil på 30 pst. av markedsverdien. Arbeiderpartiets opplegg er altså ikke slik at de minste boligene, eller boliger under 110 m², skal ha en takst som utløser en skatteplikt på 30 pst. av markedsverdien. Arbeiderpartiets og SVs opplegg er at de boligene som er under 110 m², slipper – slipper helt – denne boligskaften.

Jeg er klar over at Høyres forslag innebærer en lettelse for de aller største boligene. Ja, det er nok helt sikkert riktig. Men Arbeiderpartiets opplegg er altså at boliger av rimelig, normal størrelse, 82 pst. av boligene, kommer ut bedre eller likt. Så sier Høyre at man skal basere seg på 30 pst. av markedsverdien. Ja, jeg gjentar enda en gang: Hvis det er noen som er opptatt av å sjekke prisen på badene, blir det dem som blir opptatt av markedsverdi. Vi bygger på produksjonsverdi når det gjelder vårt forslag.

Siv Jensen (Frp): Jeg har lyst til å forfølge spørsmålet om ligningstakster litt mer. Jeg synes vel ikke finans-

ministeren svarer spesielt grundig på hva som kan komme til å skje med et nytt system. Vi vet at med det gjeldende systemet har man med venstrehånda gjennom samtlige budsjetter økt ligningstakstene og derved forverret skattegrunnlaget for folk flest. Hva vil man kunne finne på å gjøre med et nytt system? Det er helt åpenbart at dette er et område hvor man fort kan finne ut metoder for å øke skattegrunnlaget på et eller annet tidspunkt.

Det er vel og bra at Arbeiderpartiet nå plutselig akkurat i denne saken forsøker å fremstille seg som et svært skattelettevennlig parti. Alle er jo klar over at så ikke er tilfellet.

Og et annet spørsmål vil da være: Hva med alle dem som faktisk ender opp med å måtte betale boligskaft, selv med det nye systemet hvis det skulle bli vedtatt? Det er faktisk ganske mange boligeiere som ender opp med boligskaft på tross av at noen får lettelse. Og hva med dem? Er ikke deres bolig et hjem? Eller er det slik at det for disse boligene hersker en helt spesiell skatteteknikk, et helt spesielt skattesystem eller en spesiell inntekt som gjør at personer bosatt i større boliger av ulike årsaker fortjener boligskaft mer enn dem som Regjeringen har funnet det opportunt å unnta fra boligskaft?

For ikke å vikle seg inn i alle disse diskusjonene burde man med andre ord ha avvirket hele systemet. Da hadde man ikke fått en debatt om flisene på badet, som finansministeren er opptatt av. Man hadde heller ikke fått en debatt om kvadratmeter og innvendig og utvendig mål. Man hadde fått et enkelt system uten skatt. Det hadde vært å foretrekke fremfor at man bruker boligen som et skatteobjekt i større og større grad.

Hvis det er slik at finansministeren mener at dette nye systemet er så skattevennlig for så mange, vil han da samtidig gå så langt som å si at det ikke vil være aktuelt for Regjeringen på noe tidspunkt å øke skattegrunnlaget gjennom å finne mekanismer for å gjøre det?

Statsråd Karl Eirik Schjøtt-Pedersen: Jeg må få lov til å minne også representanten Jensen om den nære fortid.

Det var ikke bare Høyre som inngikk budsjettforlik med regjeringen Bondevik om å øke boligtakstene. Også representanten Jensen og Fremskrittspartiet inngikk budsjettforlik med regjeringen Bondevik, og økte boligtakstene.

Arbeiderpartiet har for sin del lagt fram et opplegg i denne innstillingen som innebærer at 82 pst. av boligene kommer likt eller bedre ut. Så er det også en fordelingstabell over hvordan dette slår ut i forhold til ulike sosiale grupper. Og hvis jeg ikke husker veldig feil, er den slik at alle med samlet husholdningsinntekt på under 1 mill. kr kommer bedre ut, mens de med husholdningsinntekter over 1 mill. kr i noen tilfeller kommer noe dårligere ut. Det er en fordelingstabell som framgår av Arbeiderpartiets og SVs merknader i denne innstillingen.

Det som jeg for min del synes er et alvorlig tankekors i denne saken, er at det er enighet blant samtlige partier i Stortinget om at det takseringssystem som vi i dag har for boligtaksering, ikke er godt. Det trenger avløsning. Det er også slik at samtlige partier mener at man er nødt

til å komme fram til noe annet, og samtlige partier er avhengig av å ha et takseringssystem. Det er ikke slik at Fremskrittspartiet ikke er avhengig av et takseringssystem. De trenger det jo inntil formuesskatten eventuelt måtte bli avviklet.

Til tross for det ser man bare på hva man hver for seg mener er det beste forslaget, og ser ikke på hva som i sum faktisk ville gi boligeierne et bedre resultat – et mer rettferdig resultat, et mer forutsigbart resultat og et resultat som ville innebære betydelige lettelser. Og det forslaget som ble lagt fram fra Arbeiderpartiet og SV, innebærer en lettelse på 1,5 milliarder kr. Men da sier Høyre og Fremskrittspartiet: Vel, vi ser jo det, men vi mener at det kanskje er noe som kunne være bedre, og derfor stemmer vi ikke for et forslag som vil være betydelig bedre for boligeierne i dette landet. – Det synes jeg er svært betenkelig.

Presidenten: Dermed er replikkordskiftet over.

Børge Brende (H): Finansministerens innlegg inneholdt dessverre flere faktiske feil, så da begynner jeg med den første.

Han hevdet at Fremskrittspartiet og Høyre høsten 1998 stemte for økning av boligtakstene. Det stemmer ikke. Høsten 1997 foreslo regjeringen Bondevik i sin tilleggsproposisjon for Stortinget at boligtakstene skulle økes med 10 pst. Høyre og Fremskrittspartiet fikk da i forhandlinger med regjeringen Bondevik redusert det til en 5 pst.-økning. Jeg er den første til å innrømme at vi burde fått det ytterligere ned. Men vi fikk altså redusert et forslag til økning.

I høst fikk vi se hvordan det går når sentrumspartiene forhandler med Arbeiderpartiet. Arbeiderpartiet hadde i utgangspunktet foreslått 10 pst. økning av takstgrunnlaget, og resultatet etter forhandlingene var at det ble 15 pst. økning av takstgrunnlaget. Det er fakta i den saken.

Jeg merket meg også at finansministeren overhodet ikke gjorde noe forsøk på å svare på mitt spørsmål om når dette nye takstsystemet skal tre i kraft. Det står i dokumentene at Regjeringen tar sikte på at dette skal få virkning fra budsjettåret 2005.

Så springer han rundt her og lover skattelettelser. Men hvis det er slik at Arbeiderpartiet egentlig mener alvor, hvorfor varsler ikke da finansministeren at han tar selvkritikk for den 25 pst.-økningen som har vært de to siste årene – i alle fall inntil 2005 varsler at det enten blir en dramatisk økning av bunnfradraget eller en nedsettelse av boligskatten. Men poenget er at for Schjøtt-Pedersen er det mye bedre å love 1,5 milliarder kr om fire-fem år, for det er passende uforpliktende og med liten skrift. Da kan alt ha skjedd i mellomtiden.

Arbeiderpartiet er til å stole på når det gjelder boligskatten! De er til å stole på fordi de ved enhver anledning forsøker å øke skatten hvis de har mulighet. Og det som da skrives i avtaler, er jo ikke verdt papiret det er skrevet på.

Våren 1997 ble Arbeiderpartiet enig med Senterpartiet om et nytt takstgrunnlag. Da sa også Arbeiderpartiet at det takstsystemet vi da hadde, var så gjennomhullet,

det var så urettferdig, at man ikke kunne øke takstene før et nytt system var på plass. Det er fire år siden, og hva har så skjedd? Arbeiderpartiet har stemt for økning av takstene hvert år siden man lovet at man ikke skulle øke takstene, for det ville komme til å øke urettferdigheten ytterligere. I 1997 var man også enig med Senterpartiet om at ingen boliger under 150 m² skulle få boligsatt. Da Regjeringen la fram sitt forslag nå, var det boliger på under 85 m² som skulle unntas fra boligsatt. Så har man latt seg presse til 110 m². Der har man også løpt fra de løftene man tidligere gav. Hvis man går tilbake til innstillingen våren 1997, var et annet løfte Arbeiderpartiet kom med, at

«det må være mulig for skatteyder selv å kontrollere at taksten på egen bolig er korrekt. For å oppnå dette, må takseringsmetoden være kjent og boligtakstene må være offentlig tilgjengelig informasjon».

Hva medfører det takstsystemet som Arbeiderpartiet og Schjøtt-Pedersen nå legger opp til? Jo, at man må inn i folks hjem og måle arealet hvis det skal kontrolleres. Folk skal selv oppgi i en boligselvangivelse hvor stort arealet er, men hvis det offentlige mener at man ikke har målt opp riktig, må de inn i folks hjem. Dette garanterte man våren 1997 at man ikke skulle gjøre da man forhandlet med Senterpartiet, og det står i Stortingets dokumenter.

Så er det slik at resultatet av Arbeiderpartiets holdning til sikkerhetsventilforslaget fra Høyre er at alle takster skal videreføres på dagens nivå frem til 2005, selv om man da har jekket det kraftig opp, og urettferdigheten er like stor. Derfor sier jeg at det er krokodilletårer når Arbeiderpartiet nå angivelig er så bekymret over den urettferdigheten som ligger i systemet. Hvorfor stemmer man da iallfall ikke for en sikkerhetsventil som vil vare frem til 2005, som garanterer at ingen skal ha over 30 pst. av oppføringskostnad eller reell markedsverdi som takst? Etter valget kan man faktisk risikere at Arbeiderpartiet i stedet for å gi en lettelse som man hevder at man skal komme med i 2005, kan foreslå økning av ligningstaksten. Er det slik at man nå kan garantere at man inntil videre ikke skal øke ligningstaksten, slik man gjorde i 1997, eller er det også bare et valglofte, fordi det å være negativ til boligsatt er noe Arbeiderpartiet bare er i et valgår? Det er nok det siste.

Dag Terje Andersen (A): Foregående taler har gjentatte ganger pekt på at det er valg, og er åpenbart veldig opptatt av det. Men jeg må få minne om at grunnen til at vi behandler denne saken nå, faktisk er at et flertall i Stortinget i forbindelse med budsjettbehandlingen vedtok at Regjeringen skulle legge fram boligtakseringssystemet innen den 1. mai. Det ble lagt fram i god tid for det. Og vi har ikke noe imot det, men det er grunn til å minne om at når det høres ut som om Arbeiderpartiet nå har funnet på å komme med et nytt takstsystem fordi det er valg, så er det feil.

Boligtaksering har blitt diskutert i Norge i flere tiår, og det har vært flere forslag. Grunnen til det er selvfølgelig at alle er enige om at det takseringssystemet som vi

har i dag, er urettferdig. Det er forskjell på takseringen i den samme gaten i den samme kommunen av nesten like boliger. Et sånt system har det vært bred enighet om at vi ikke kan ha. Derfor er det for ille at alle de som sier at de vil forandre på det urettferdige systemet som vi har, ikke er i stand til å bli enige om et nytt system. Vi har ment at det er så viktig å få ryddet opp i det systemet som vi har, og få erstattet det med noe nytt, at vi har vært villig til å gå langt.

For det første foreslo Regjeringen et godt forslag, som også ble kommentert som godt av sentrumpartiene da det ble lagt fram. Et godt grunnlag å diskutere videre på ble det sagt da om forslaget som innebar at ingen med boliger på opp til 85 m² skulle betale boligskatt, og at vi skulle ha en nedtrappingsgrense på 60 år med ½ pst. reduksjon i takstgrunnlaget hvert år. I det forslaget lå det inne en skattelette på 1 milliard kr. Men så innså vi selvfølgelig at vi her måtte strekke oss langt for å få til et bedre system enn det vi har i dag. Derfor gikk vi først de skrittene som gjorde at vi kom til 100 m² uten å tape noe mer enn den milliard som Regjeringen hadde lagt inn, og 20 år nedtrappingstid i forhold til aldersfaktoren som et nullsumspill. Og ikke bare strekker vi oss langt, men vi strekker oss lenger enn langt når vi på toppen av det la inn ytterligere skattelette på en halv milliard kr for å komme opp i 110 m² som grense, altså at ingen som har bolig på 110 m² skal betale boligskatt. Det ville betydd at 60 pst. slapp boligskatt og ytterligere 22 pst. fikk lavere boligskatt enn i dag – altså et godt system. Men det er ikke som det har stått i enkelte aviser, og ryktes i enkelte media, at det er en uenighet om 10 m² eller 20 år eller noe sånt. For leser man innstillingen, vil man se at det er en mye mer grunnleggende uenighet enn det, for Senterpartiet, som er det eneste partiet som har lagt inn et annet lovforslag, altså grunnlag for et annet takstsystem, har lagt seg på et helt annet system enn det Regjeringen har lagt opp til, og glidd på i forhandlingene. Det er et helt annet system som blir foreslått fra Senterpartiets side. Det er altså enighet om at systemet er for dårlig, og hvis Stortinget vil, kan vi i dag vedta at ingen som har bolig opp til 110 m², skal betale boligskatt. Det ville gi en god fordelingsprofil i forhold til det uforutsigbare takstsystemet vi har i dag. Men det ser dessverre ut som at når det er valg, er det et mål i seg selv at man ikke skal klare å bli enig om et takseringssystem som for innbyggerne vil være bra.

Jeg må si at når jeg hører Enoksen trekke sitt helt logiske resonnement om at det er rart at Høyre og Framskrittspartiet, som er for mindre boligskatt, ikke stemmer for at boligskatten blir redusert, er jeg enig i det. Men da blir det ikke direkte logisk at Senterpartiet, som er opp-tatt av det samme og at takseringssystemet i dag er urettferdig, ikke subsidiært vil stemme for et forslag som av Enoksen selv har blitt beskrevet som betydelige «skritt i riktig retning».

Dessverre ser det ut som om konklusjonen på denne behandlingen blir at dagens system skal gå videre. Det syns jeg er beklagelig, for vi fortjener et mer rettferdig takseringssystem enn det vi har i dag.

Presidenten: Dei talarane som heretter får ordet, har ei taletid på inntil 3 minutt.

Jørn L. Stang (uavh): Flertallet i Odelstinget mener boligskatten bør bli mindre byrdefull for folk flest enn tilfellet er i dag. Likevel ser det ikke ut til at det samme flertallet er i stand til å oppfylle det målet. Et uverdigg svarteperspill i disse valgkamptider er en vesentlig del av forklaringen på manglende samsvar mellom uttalte ønsker og evnen til å oppnå nødvendige resultater.

I dag fastsettes ligningstakstene etter skjønn av de lokale ligningskontorene, som har høyst ulik og vilkårlig praksis. Det burde vært enkelt, iallfall for dem som ikke ønsker å skattlegge i hjel det norske folk, å kutte fordelskatten først og fremst. Hvorfor holde på med slikt sludder når man har jobbet og strevd gjennom mange år for å få betalt lån og renter, utgifter til vedlikehold og i tillegg har betalt formuesskatt og kanskje eiendomsskatt, pluss alle de kommunale avgifter for øvrig?

Mens politikere og byråkrater bare forhøyer ligningstaksten med 10 pst. det ene året, forhøyer man gjerne med 15 pst. det påfølgende år. Med all denne tyngende ballasten kan man bare spørre om hvilken fordel man egentlig har av egen bolig. Norge er det eneste landet i Europa som opprettholder egen fordelsskatt på bolig.

Regjeringens forslag til boligskatt er grunnleggende urettferdig og vil gi minst like urettferdige utslag som dagens takster gjør, selv om Schjøtt-Pedersen og representanten Signe Øye prøver å overbevise om det motsatte.

Det er svært få av Regjeringens forslag vedrørende skatter og avgifter som er til det beste for folket. Det er en grunn til at vi har nullskatteyttere i dag. Etter Regjeringens modell vil eksempelvis villaer i Holmenkollåsen, eller på Bygdøy for den saks skyld, som er verdt 10 mill. kr, få samme boligskatt som et hus til 1 mill. kr i Rømskog, fordi man bl.a. ikke tar hensyn til verdien av tomten.

Arbeiderpartiregjeringens forslag til ny boligskatt kan bli en gavepakke til kakser med luksuriøse boligplaner. Sammenlignet med Sverige og Danmark kan Norge bli et skatteparadis for dem med store boligdrømmer – selv om det i seg selv ikke er galt å ha. Det blir resultatet av løftene fra Regjeringens side om omfordelingspolitikken i praksis – basert på velkjente sosialdemokratiske løsnings-

Siv Jensen (Frp): Når jeg hører de maleriske beskrivelsene fra både Regjeringen og stortingsrepresentantene fra Arbeiderpartiet om hvor mange som ville sluppet boligskatt eller fått boligskattelette med det nye forslaget fra Arbeiderpartiet, har jeg lyst til å minne om at hvis det er slik at 60 pst. slipper boligskatt, så skal altså nesten halvparten av befolkningen fortsatt betale boligskatt. Jeg er ikke helt sikker på hvor rettferdigheten i et slikt system ligger, selv med Arbeiderpartiets tankegang. Det vil altså bety at mange mennesker fortsatt må betale boligskatt, og jeg forstår ikke disse tabellene man henviser til når det gjelder inntektsgrunnlaget. For det er faktisk en del mennesker i dag som er bosatt i boliger som kan

verdsettes til summer over det som ligger i det nye boligskatteforslaget, som faktisk ikke har et inntektsgrunnlag som i utgangspunktet skulle tilsi at de kunne ha råd til å kjøpe en slik bolig i dag. Det er mange årsaker til at man har en slik bolig. Man kan ha arvet den, og man kan ha kjøpt den på et tidspunkt da boligprisene var ganske andre enn de er i dag. Det betyr altså at det ikke alltid er en sammenheng mellom den inntekten man har, og verdien på den boligen man bor i. Derfor blir hele systemet urimelig, og derfor synes jeg heller ikke noe om at man forsøker å fremstille dette som et system som rammer minst dem med lave inntekter.

Så forsøker man å skape et inntrykk av at det kanskje særlig er Høyre og Fremskrittspartiet som sitter med nøkkelen når det gjelder å få til en løsning i boligskatte-spørsmålet. Jeg tror iallfall at det ikke er noen tvil om at Fremskrittspartiet gjennom år har hevdet behovet for å avvikle fordelsbeskatningen av å bo i egen bolig. Vi har sågar ønsket å avvikle formuesskatten, og vi vil forby kommunene retten til å kreve inn eiendomsskatt på boligen i tillegg. Hvorfor skal vi da ta ansvar for å bidra til å lage et nytt system som i seg selv vil koste 350 mill. kr å implementere, når vi mener at det er unødvendig med et system fordi vi vil avvikle alle ordningene? Det ansvaret vil ikke jeg ha, og jeg forstår ikke hvorfor Arbeiderpartiet forsøker å tillegge oss det.

Samtidig ligger det en usikkerhet i dette, som også har vært nevnt tidligere i debatten, nemlig at man tar sikte på å innføre et nytt system først i år 2005. Det er altså noen år til. Det kan skje mye innen den tid, både når det gjelder skattegrunnlagssiden og nye vedtak knyttet til boligskatten. Med andre ord ligger det ingen som helst sikkerhet i at et slikt system faktisk ender opp med å bli vedtatt. Det eneste som er helt sikkert, kjenner man det politiske system rett, er at man ender opp med å bruke mange millioner kroner på å utvikle et nytt system som man ikke engang er sikker på vil bli satt ut i praksis. Det ansvaret vil ikke Fremskrittspartiet ha.

Per-Kristian Foss (H): Store deler av denne debatten har gått ut på å oppfordre partier til å stemme subsidiært for noe de ikke er for. Det ansvaret hviler primært på regjeringspartiet, som sist var enig med SV og Senterpartiet. Denne gangen har de ikke klart å få til en slik enighet, og det er et problem for Regjeringen. Det hører til sjeldenhetene at Regjeringens forslag faktisk ikke får flertall. Som en av dem av oss som har fulgt arbeidet i komiteen relativt tett, må jeg si at stor intensitet har det vel heller ikke vært lagt i arbeidet for å få til en slik enighet. Slik kan det iallfall observeres fra sidelinjen.

Men det er ganske drøyt å be de partiene som ikke ønsker et nytt takstsystem – fordi vi ikke ønsker en skatt – om å bidra til et takstsystem som vi etter vårt syn ikke trenger, fordi vi vil avvikle skatten. Det ansvaret er et ansvar som ligger på de partiene som for evig og alltid vil beholde en fordelsskatt på bolig. Det hviler ikke på oss som vil avvikle skatten.

Så sier man at det er et urettferdig takstsystem. Ja, det kan jeg på mange måter være enig i. Men det blir jo ikke

noe bedre av at man prosentmessig stadig legger på systemet! Hvis det hadde vært noe vett i dette, hadde man jo nå begynt å innføre litt av de lettelsene man reklamerer for. Jeg hører at finansministeren nå – det må være i anledning valget, det også – annonserer skattelettelsene. Men det må jo være i anledning neste stortingsvalg, for lettelsene, la oss si i kommende fireårsperiode, vil ikke være gjennomført før i det siste året når det skal være valg, altså i 2005. Hvis det er slik at regjeringspartiet er opptatt av skattelettelsene, skulle man jo begynne med det nåværende systemet – la være å heve takstgrunnlaget og heve bunnfradraget. Og jeg vil gjerne spørre representantene for regjeringspartiet om det er det man ønsker, å starte lettelsene med de 1,5 milliarder kr man har annonsert, allerede for 2002 – det har vært sagt meget om hva man ellers vil gjøre i budsjettet for 2002. Dette er et konkret spørsmål.

Øystein Djupedal (SV): Når man hører intensiteten i en del innlegg knyttet til denne sak, skulle man tro at dette nærmest var et være eller ikke være innenfor norsk boligpolitikk. Det er det altså ikke. Norsk boligpolitikk har mange betydelige utfordringer, særlig det at ungdom ikke kommer seg inn på boligmarkedet, som jo faktisk er noe av det aller viktigste. Hadde høyresiden i Norge klart å oppvise den samme intensitet når det gjelder å skaffe unge mennesker en bolig, ved å gjenreise sosial boligbygging, ved å bygge utleieboliger, studentboliger, ja sågar lavinnskuddsboliger eller hva det måtte være, slik at de fikk en mulighet til å komme inn på boligmarkedet, hadde det på en måte stått i noenlunde riktig proporsjon.

Dette dreier seg altså om et takseringsgrunnlag. Om man da er for eller mot boligskatt, dreier dette seg om et takseringsgrunnlag som kan oppfattes som noenlunde rimelig ut fra hvordan boligen er. Det er det forslaget som Arbeiderpartiet og SV har fremforhandlet nesten uavhengig av hva man måtte mene om boligskatt i sin alminnelighet, og det er faktisk slik at det store gross av norske boligeiere får en betydelig skattelettelse om dette takseringsgrunnlaget innføres. Det vil også være sånn at de med de største boligene gjennomgående har de største inntektene og de største formuene, noe som gjør at det er rimelig at disse bidrar.

Når det fra høyresiden fremheves at det er et særnorsk fenomen med boligbeskatning, er dette selvfølgelig det rene tøv, for Norge har en lempeligere boligbeskatning enn nesten alle sammenlignbare land. Og sånn ønsker vi at det skal være! Det er rimelig at en skal betale skatt for de største boligene, men det er også rimelig at de med helt vanlige boliger skal unngå beskatning. Så når høyresiden nå bruker dette som et slags mantra, er dette selvfølgelig hovedsakelig ut fra en politisk begrunnelse, og ikke ut fra et kunnskapsmessig ståsted. Norge er et unntaksland, et særskatteland i så måte, og det ønsker vi at landet skal fortsette å være. Det systemet som dessverre ikke får flertall i dag, er et system som ville ha vært operativt og sosialt rettferdig. Hovedansvaret for at dette ikke går – der er jeg faktisk enig med høyresiden – er ikke høyresidens. Det er synd at mellompartiene har

valgt å stille seg utenfor når det gjelder å få til et takseringsgrunnlag som hadde vært mer riktig. Det er synd at Kristelig Folkeparti har valgt en modell som ut fra enhver betraktning er en modell som ikke ville ha vært gjennomførbar, og som ville ha ført til fortsatt like store urettferdigheter som dagens system. Og det er synd at Senterpartiet velger en modell som heller ikke ville ha vært operativ.

Arbeiderpartiet og SV har nå altså funnet sammen. Det er fremdeles håp om at noen kan ta til fornuft i løpet av kvelden, men det ser dessverre ikke sånn ut. Det betyr at det boligtakseringssystemet vi i dag har, som ut fra enhver betraktning er urettferdig, urimelig og tilfeldig, fortsetter. SV og Arbeiderpartiet har prøvd å finne en løsning som gjør dette bedre. Jeg må si at det hviler egentlig et stort ansvar på mellompartiene som har valgt å stille seg utenfor dette og dermed viderefører en urimelighet utelukkende – sannsynligvis – fordi det nærmer seg valg. Det syns jeg er beklagelig, men det er jo fremdeles lov til å håpe.

Rikke Lind (A): Det har vært interessant å følge debatten. Den har i hovedsak dreid seg om noen interessante øvelser om hvem som sa og gjorde hva for en del år tilbake. Både Jensen og Brende har vært mer opptatt av fortid og av hva som har stått i dokumenter her og der. Og det er interessant nok, kanskje, for dem av oss som følger debatten i salen.

Realiteten for velgerne der ute er at man ikke får skattelettelse. For befolkningen i Akershus og Oslo i særdeleshet – men også mange andre steder i landet – er realiteten at de ikke får en skattelette på fra noen hundre kroner til flere tusen kroner i året. Det er det sentrum og Valgerd sørger for; det er det som er realiteten. Og jeg tror at det er det småbarnsforeldre – i hvert fall de jeg snakker med – er interessert i, ikke hvem som sa og gjorde hva for mange år siden.

For Oslo er situasjonen at 83 pst. av dem som bor i blokk, nå betaler boligslett. Med Regjeringens forslag vil 18 pst. gjøre det. Med det Arbeiderpartiet går inn for i innstillingen, vil 6 pst. gjøre det. Det ligger altså her betydelige skattelettelser for mange i hovedstaden. Det er det som er realiteten. Og da er det interessant å konstatere at når det kommer til stykket, er det ikke mulig å få med de partiene som snakker mest om skattelette i denne sal, til å gjøre et ikke ubetydelig løft for befolkningen særlig i Oslo og Akershus.

Jeg minner også om Valgerds tidligere løfter og det hun bidrar til i denne sal.

Presidenten: Presidenten vil minne om at det i denne salen er vanleg å bruke både fornamnet og etternamnet til representantane.

Børge Brende (H): Først til begrepet «å ikke få skattelette». Poenget er at det er snakk om å få beholde noe mer av egen inntekt. Når det gjelder fordelsbeskatningen av bolig, dreier det seg ikke engang om egen inntekt, det er en fiktiv inntekt som er oppkonstruert av en eller annen byråkrat på et eller annet tidspunkt.

Så var det faktisk nødvendig å ta ordet for igjen å forsøke å få Arbeiderpartiet til å svare på ikke minst det spørsmålet som representanten Foss tok opp. Jeg kan forstå at det kan være ubehagelig når man i debatten her har prøvd å fremstille det slik at det ventes skattelette rundt neste sving, når det er dokumentert at et nytt takstsystem først vil være på plass i 2005.

Når det gjelder de skattelettelsene som finansministeren og Arbeiderpartiet har lovet, er det slik at de vil legges inn i neste års budsjett inntil man får avvirket takstsystemet, eller er det noe man lover i neste stortingsvalgkamp, om fire år? Det spørsmålet er ikke besvart, og det bør besvares før debatten tar slutt.

Det andre som heller ikke er kommentert, er løftet fra Arbeiderpartiet fra 1997 om det som også står i innstillingen, at takseringsmetoden må være kjent og boligtakstene må være offentlig tilgjengelig informasjon. Er det ikke slik at med det boligtakseringsgrunnlaget som Arbeiderpartiet har lagt til grunn nå, med brutto boareal, må kontrollører inn i hjemmene til folk og måle opp hvis man ikke aksepterer den egenmeldingen den enkelte selv har sendt inn? Og hvorfor har man brutt det løftet man kom med i 1997?

Det tredje spørsmålet som heller ikke er besvart, gjelder det løftet som ble gitt i 1997, om at inntil man fikk et nytt takstsystem på plass, skulle man ikke øke boligtakstene, fordi det var et så forferdelig urettferdig system. Dette har ikke Arbeiderpartiet holdt. Man har økt boligtakstene hvert år i de fire årene som har gått. Hvorfor skal velgerne tro mer på Arbeiderpartiet nå i 2001 enn i 1997 når man sier at man ikke vil øke boligslett? Meget taler vel for at finansministeren og Arbeiderpartiet ved første anledning vil øke boligtakstene.

Er det også slik at det boligtakseringssystemet som vil være frem til 2005, vil inneholde de samme ulikhetene som det gjeldende takstsystemet? Poenget er at vi skal videreføre et system som Arbeiderpartiet nå åpenbart har funnet ut er veldig urettferdig, i fire–fem år før man får et annet.

Valgerd Svarstad Haugland (KrF): Eg hadde egentleg ikkje tenkt å ta ordet meir i denne debatten, men eg følte ein spesiell trong til det etter representanten Rikke Lind sitt innlegg. Eg er jo ganske vand med at det frå arbeidarpartihold blir retta personangrep mot meg, og det skal eg ta òg denne gongen.

Dag Terje Andersen var i sitt innlegg inne på at det var snakk om valkampuspele, men eit meir personifisert valkampuspele enn det som kom frå Rikke Lind si side, har vi iallfall ikkje hatt i denne debatten før i dag. Når det gjeld veljarane i vår valkrins – det er vel egentleg ikkje så interessant for heile denne forsamlinga – så trur eg faktisk at dei vil bli veldig glade om eg frå Arbeidarpartiet si side kan få eit klårt signal i dag om at Arbeidarpartiet når hausten kjem og Kristeleg Folkeparti saman med andre parti som er einige med oss, vil fremja forslag om eit fyrste steg på vegen for å få fjerna fordelsskatten på eigen bustad – eit fyrste steg med ein halv milliard – vil vera med på ein slik skattelette for dei som har høge bustadutgifter i vår region.

Eg er fullt klår over kva for bustadutgifter folk i denne regionen slit med. Vi bur der, og vi kjenner dei. Difor er det faktisk ganske viktig, ikkje berre for folk som bur i dette distriktet, at vi har ei rettferdig skattlegging av bustadene, og det mest rettferdige er faktisk å fjerna fordelsskatten på eigen bustad.

Kan eg då gå ut frå at Rikke Lind iallfall vil støtta Kristeleg Folkeparti og dei andre partia når vi til hausten fremjar forslag om å ta det fyrste steget på vegen for å fjerna fordelsskatten, eller var dette berre et innspel for å prøva å fortelja kven som eventuelt skal ha skulda i denne saka? Eg har eit inntrykk av at dei fleste arbeidsparti-representantane som har hatt ordet, prøver å plassera skulda ein eller annan stad. Eg er veldig klår over at Kristeleg Folkeparti i dag faktisk har sagt nei til ein skattelette på kort sikt fordi vi ynskjer ein varig skattelette som går på å fjerna heile fordelsskatten på eigen bustad. Vi ser òg at ein ikkje klarar å innfri alt ved den fyrste budsjetthandsaminga til hausten, men vi vil lova at vi i løpet av perioden skal fjerna den. Og då håpar eg at eg iallfall har Rikke Lind på parti med meg for å hjelpe folket i det valdistriktet som vi representerer.

Elles vil eg leggja til at når det gjeld Kristeleg Folkeparti si prioritering i denne saka, har det ingen ting korkje med valkamp eller valdistrikt å gjera. Det er eit gamalt partivedtak som vi har hatt i denne perioden, men som vi ikkje har klart å innfri, som vi har for neste periode, og som vi no ynskjer å innfri. Difor vil vi altså stå for det som er vårt primære standpunkt i denne saka, og støttar berre subsidiært noko som kan få vekk dei verste utslaga av det systemet som vi har i dag.

Statsråd Karl Eirik Schjøtt-Pedersen: Representanten Børge Brende gav inntrykk av at man må inn i hjemmene til folk. Nei, man må ikke det. En vesentlig årsak til at vi vil bruke boareal, er nettopp at det er en kjent størrelse for de aller fleste. For alle nyomsatte boliger i løpet av en relativt lang periode er boarealet kjent gjennom boligdokumentene. Vi baserer oss ellers på at folk foretar en egen vurdering av størrelsen. Derfor er det slik at boarealet vil være kjent, og det vil være enkelt å forholde seg til.

Jeg håper representanten Brende holder seg for god til å gi inntrykk av at man skal inn og se på flisene til folk. Det har ingenting å gjøre i det systemet som Arbeiderpartiet for sin del har lagt fram. Derimot kan det være et problem i det systemet som representanten Brende argumenterer for, på grunn av at man der skal vurdere markedsverdi. Det har altså ikke vi lagt til grunn.

Vi har lagt fram et system som innebærer en betydelig lettelse. Jeg konstaterer at det ikke er tilslutning til det fra bl.a. Høyres side, og heller ikke fra Kristelig Folkepartis side.

Det er jo interessant når man diskuterer taksering osv., at Høyre har foreslått økte takster i 1982, i 1983, i 1984, i 1985, i 1986. Så var Høyre ute av regjeringen i noen år, kom tilbake i 1990, og det ble foreslått på nytt for 1991. Så var de ute av innflytelse på budsjettet i noen år, og så fikk de innflytelse på budsjettet for 1998, og det er riktig

som representanten Brende sa, at når det gjaldt budsjettet for 1998, ble det økning igjen, som Høyre stemte for. Så Høyre har med unntak av ett år, tror jeg, faktisk stemt for økte boligtakster i alle de år som de siden 1982 har hatt mulighet for å ha innflytelse på budsjettet. Det kan det være grunn til å merke seg.

Det mest interessante ved dagens debatt er likevel: Det vanlige i Stortinget er at hvis man ikke får tilslutning til sitt prinsipale syn, gir man tilslutning til det som er den nest beste løsning, det som ligger nærmest ens syn. Det er vanskelig å se det annerledes enn at det er – skal vi si – et politisk taktisk spill som ligger til grunn når man velger ikke å gi tilslutning til den nest beste løsningen, men derimot baserer seg på at man skal videreføre de svakhetene som er i dag. Det jeg da dessverre bare må konstatere, er at det politisk taktiske spillet resulterer i at befolkningen har et dårligere takstsystem enn det de kunne ha fått dersom man hadde valgt en god løsning, selv om det ikke var den løsningen man prinsipielt ville velge.

Presidenten: Per-Kristian Foss har hatt ordet to ganger og får ordet til ein kort merknad, på inntil 1 minutt.

Per-Kristian Foss (H): Finansministeren svarer – etter tredje forsøk – ikke på spørsmålet om hvorfor man ikke kan begynne å gi en skattelettelse som er lovet i 2005, i 2002.

Så driver finansministeren fortsatt historieforvrengning. Det er riktig at Høyre på 1980-tallet stemte for boligtaksering. Det skyldes at partiets standpunkt i boligsatt ble vedtatt på landsmøtet i 1992. Men det er da slik at det er en del standpunkter fra 1980-tallet heller ikke Arbeiderpartiet gjentar. Jeg har f.eks. ikke registrert noe forslag om å innskrenke åpningstider igjen. Jeg kunne listet opp en hel serie forslag innenfor boligområdet fra 1980-tallet som Arbeiderpartiet ikke hadde på 1990-tallet. Det er ikke noen stor heksekunst, det!

Og til historien hører med at i 1999, da vi hadde innflytelse på budsjettet, ble det ikke vedtatt noen takstøkning. Høsten 1997, på budsjettet for 1998, ble det vedtatt en takstøkning som var halvparten av den regjeringen hadde foreslått. Det var ikke godt nok, men det var et skritt i riktig retning. Og året etter viste et bedre resultat: null økning av taksten.

Siv Jensen (Frp): Jeg vil også forfølge et spørsmål som ikke er blitt besvart verken fra finansministeren eller fra Arbeiderpartiet, og det er helt sentralt i forhold til diskusjonen om lettelser i boligbeskatningen.

Arbeiderpartiet har i hele denne debatten forsøkt å skape inntrykk av at det opplegget som de nå har lagt frem, vil gi betydelige skatteletter for folk. Men det vil i beste fall – i beste fall – først skje i år 2005. Det er noen år til. Betyr det at Arbeiderpartiet allerede i forbindelse med fremlegget av budsjettet for 2002 vil fremme forslag om lettelser i boligbeskatningen? Og vil de følge det opp i budsjettet for 2003 og i budsjettet for 2004 – hvis det nå er slik at Arbeiderpartiet fortsatt sitter i regjering, da? Det har man fortsatt ingen garantier for.

Spørsmålet er: Hvis det er slik at Arbeiderpartiet nå er så overivrige etter å bruke 1,5 milliarder kr på å lette fordelsbeskatningen på boliger, hvorfor kan de ikke nå si at det er lettelse man vil gi det norske folk allerede i forbindelse med budsjettet til høsten? Hvorfor skal man si at dette først *kanskje* kommer til å skje i år 2005? Hvis man ikke kan love skattelette før det, tror heller ikke jeg noe på at intensjonene om 1,5 milliarder kr i skattelette ligger der i det hele tatt. Derfor hadde det vært interessant å få en klargjøring.

Det er noen av oss som hvert eneste år foreslår lettelse i boligbeskatningen med sikte på å avvikle den – hvert år. Derfor vil det være mye mer interessant å høre når Arbeiderpartiet har tenkt å foreslå den første kronen i skattelette på boliger. Hvilket år kommer det? Det vil jeg veldig gjerne ha et svar på.

Valgerd Svarstad Haugland (KrF): Det er underleg å høyra på finansministeren: Når det gjeld ansvaret for å stemma subsidiært, ligg det på alle andre parti enn på Arbeidarpartiet. Har ikkje Arbeidarpartiet ansvar for å stemma subsidiært? Og spesielt etter utfordringa frå Rikke Lind hadde eg venta at Arbeidarpartiet hadde svart på spørsmålet som vart stilt. Vil ein vera med på å forandra dette frå hausten av, eller vil ein ikkje? Ein svarer faktisk ikkje på det. Rikke Lind har gått ut av salen – slengjer om seg med påstandar og så går! Og ingen andre frå Arbeidarpartiet svarer på det heller. Dersom ein ynskjer forbetring for dei som eig bustader, ligg ansvaret for å stemma subsidiært berre på andre parti enn Arbeidarpartiet? Eller har Arbeidarpartiet faktisk eit eige ansvar for at ein skal få eit vedtak her i salen?

Finansministeren sa eit eller anna om at her var det berre taktikkeri frå dei andre partia. Kva med Arbeidarpartiet? Er dei heilt reine og klare her? – Eg ser finansministeren nikkar. For meg er iallfall ikkje det som har kome fram her i denne salen i innlegg frå Arbeidarpartiet, noko bevis på at det er noko anna ein har i tankane. Kristeleg Folkeparti kjem til å koma med forslag til hausten. Vil Rikke Lind stemma for det? Vil Arbeidarpartiet stemma for det? Svar får vi ikkje, og det skal òg veljarane legga merke til.

Presidenten: Børge Brende har hatt ordet to gonger og får ordet til ein kort merknad, på inntil 1 minutt.

Børge Brende (H): Dette synes jeg er skikkelig pinlig. Det er flere runder siden vår finanspolitiske talsmann, Per-Kristian Foss, utfordret finansministeren. Er det slik når han har strødd rundt seg med løfter om 1,5 milliarder kr i lettelse i boligbeskatningen – og det nå blir dokumentert at dette er noe han har tenkt etter 2005 – at dette bare er munnsvær? Eller er det slik at inntil 2005 skal iallfall Arbeiderpartiet vedstå seg det de har sagt i salen her, og allerede i høstens budsjett skal man ta det første skritt mot å redusere boligskatten med 1,5 milliarder kr? Er dette bare valgflesk som sendes ut, og er den egentlige politikken det man har stått for de to siste årene, nemlig en kraftig økning av boligskatten? Jeg

synes at vi nå må få et klart svar fra Arbeiderpartiet: Gjelder det løftet man i dag har gitt om 1,5 milliarder kr i lettelse i boligbeskatningen, bare etter 2004, eller gjelder det fra høsten av? Er den lille skriften at dette er et valgkamputspill for *neste stortingsvalgkamp*?

Britt Hildeng (A): Jeg må si at denne siste replikkvekslingen og de siste innleggene har vært ganske merkelige. Vi diskuterer et takseringssystem som vi ønsker skal være rettferdig, og det er i forbindelse med omlegging av et takseringssystem at en her snakker om at en vil kunne få 1,5 milliarder kr i lettelse i den totale boligbeskatningen. Det som flertallet her har annonsert, er at det avviser dette forslaget som kan danne grunnlaget for den type skattelette, fordi vi legger i bunnen at vi skal ha et skattesystem hvor den enkelte betaler også etter evne. Det innebærer for de største boligene en skatteskjerpelse som er en del av den profilen som vi legger til grunn for vår politikk.

Jeg synes det er ganske merkelig når representanten Valgerd Svarstad Haugland inviterer til et vedtak om avvikling av fordelsbeskatningen og tar opp dette forslaget uten å sette det i en sammenheng, noe jeg går ut fra at Kristelig Folkeparti har tenkt å gjøre. For Kristelig Folkeparti har ikke tenkt å avvikle formuesbeskatningen eller eiendomsbeskatningen. Og hvordan skal forholdet mellom disse være? Vil beskatningen her øke? Hvordan skal den avtegningen være? Man sier ikke et ord omkring det. Dersom en ser på land som ikke har fordelsbeskatning, ser en at der har man heller ikke fratrukk for renter som er knyttet til boliglån. I andre sammenhenger snakkes det om symmetri i skattepolitikken – der en har inntekter, og der en har utgifter, skal det balanseres. Betyr det f.eks. at Kristelig Folkeparti også kommer til å avvikle muligheten for å trekke fra boligrenter? For fellesskapet bidrar med en diger skattesubsidiering overfor de fleste som har boliger. Vi betaler skattesubsidier med ca. 7,8 milliarder kr, mens fordelsbeskatningen utgjør mellom 1,5 og 2 milliarder kr. Det er sammenhengene som ikke blir beskrevet av Kristelig Folkeparti.

Presidenten: Siv Jensen har hatt ordet to gonger og får ordet til ein kort merknad, på inntil 1 minutt.

Siv Jensen (Frp): Nå kom katta ut av sekken. Hvis Arbeiderpartiet stiller seg bak det Arbeiderpartiets skattempolitiske talskvinne nå nettopp sa, betyr det at det overhodet ikke kommer på tale med lettelse i boligbeskatningen fra Arbeiderpartiets side i neste periode. I tillegg sa Britt Hildeng at vi diskuterer takseringssystemet, og man kunne nesten få inntrykk av på det hun sa, at skattelettelsen på 1,5 milliarder kr var en sånn nesten uheldig bieffekt av at man gjorde endringer i takseringssystemet. Det synes jeg er ganske interessant å legge merke til. Men finansministeren, og finanspolitisk talsmann og leder av finanskomiteen, Dag Terje Andersen, har i denne debatten gått svært høyt på banen, ikke nødvendigvis for å snakke om takseringssystemet i seg selv, men for å snakke varmt om behovet for lettelse i boligbeskatning.

gen. Her er det ulike signaler. Jeg synes nå at finansministeren må komme på banen og klargjøre hva som er Regjeringens politikk på dette området, for nå er det særdeles uklart om man ønsker skattelette, ikke skattelette – eller om det er takseringssystemet eller skatten i seg selv som er viktigst for Arbeiderpartiet.

Presidenten: Som saksordfører får Valgerd Svarstad Haugland framleis ordet.

Valgerd Svarstad Haugland (KrF): Takk, president!

Eg vil minna Britt Hildeng om at grunnen til at eg i det heile tok ordet i denne runden, var utfordringa frå arbeidartirepresentanten Rikke Lind til meg personleg, og her har eg prøvd å utfordra Arbeiderpartiet, men framleis har vi ikkje fått svar.

Så har eg lyst til å peika på noko representanten Britt Hildeng veit veldig godt, at vi faktisk har lagt fram eit alternativt takseringssystem, som ligg i innstillinga. Det må sjølv sagt tilbake til Regjeringa for ei utgreiing, før ein kan leggja fram eit fullstendig system, det innser vi. Likevel vil gjennomføringa av det kunna ta kortare tid enn desse åra som trengst for det systemet som Regjeringa sjølv har lagt opp til. Eg inviterer Arbeiderpartiet til å støtta subsidiært vårt forslag om bruk av forsikringstakst, som vi fremmar saman med Venstre.

Kristeleg Folkeparti har faktisk ikkje nokon idé om at ein skal ta frå folk retten til rentefrådrag. Vi meiner faktisk at det å skaffa seg bustad i landet vårt er veldig dyrt, og å ta den retten frå dei som skaffar seg bustad, har vi ingen planar om. Vi har elles ikkje høyrte at nokon frå Arbeiderpartiet heller har tatt opp desse problemstillingane, verken i innstillinga eller når dei har hatt ordet i dag. Men eg kan likevel gjerne på Kristeleg Folkeparti sine vegner svara på den konkrete utfordringa eg har fått frå Britt Hildeng.

Eg vil gjenta det som nokre av oss har spurt om og bede om å få litt meir klarlagt: Sidan ein utforrar andre parti om alternative løysingar og om alternative bidrag, hadde det vore greitt at ein hadde fått eit svar frå det partiet som faktisk sit med regjeringsmakta, og som i dag har tatt til orde for at dei verkeleg ynskjer endringar i takseringssystemet, om kvar deira vilje er til å stemma subsidiært. Det har vi ikkje fått svar på. Er dei villige til å vera med på å støtta forslag om å ta vekk fordelsskatten på eigen bustad frå hausten av? Det har dei ikkje svart på. Utfordringa har blitt gitt til alle oss andre: Det er vi som driv på med taktikk, og det er vi som ikkje er ansvarlege her. Men svar frå regjeringspartiet på kva dei vil dersom dei blir tvungne til å stemma subsidiært, det får vi altså ikkje. Det kan vi berre konstatere.

Dag Terje Andersen (A): Svaret på spørsmålene fra representantene Brende og Jensen står i innstillingen. Det det er forslag om lovendring for, er takseringssystemet. Det er verken foreslått at vi skal stadfeste at vi skal ha fordelsbeskatning, eller at vi ikke skal ha fordelsbeskatning, f.eks. Det er altså mulig å være for takseringssystemet selv for dem som mener at det ikke skal være for-

delsbeskatning. Det som vi er invitert til å gjøre et vedtak om, er systemet for å ligningsfastsette verdien på bolig.

Jeg skjønner godt at Høyres og Fremskrittspartiets representanter gjerne vil snakke om noe annet, og at de heller vil snakke om skattearter og skattenivå, men det er altså taksering som nå er til behandling, noe som går klart fram av innstillingen. Det som er klart i innstillingen, og som er sagt klart, er at det ikke skal skrives ut boligsatt på boliger opp til 110 m². Det går fram som en forpliktende formulering i premissene for det lovgrunnlaget som ligger her. Men det vil f.eks. være mulig å være for den måten å takserer systemet på – altså stemme for det største mindretallsforslaget i innstillingen – også for dem som eventuelt måtte mene at grunnlaget skulle være 120 m² i stedet for 110 m², for det står nemlig ikke som en del av lovteksten. Men for dem som har lagt fram denne lovteksten, er det en premiss at det ikke skal være skatt for under 110 m².

Så til spørsmålet fra saksordføreren om hvorfor vi ikke kan stemme subsidiært for forsikringstakst. Med respekt å melde: Jeg hørte saksordføreren utlegning av ideen om forsikringstakst, der det bl.a. på spørsmål i replikkunden ble sagt at hun tror ikke det er så mange hus som ikke har et kronebeløp som forsikringstakst. Denne saken har man holdt på med i år etter år, og man har hatt grundige utredninger som ligger til grunn for de forslag som her ligger, og det at Stortinget da i stedet skulle vedta en ny idé, som så skal sendes ut på nye høringer, til nye vurderinger og nye analyser, der en ikke engang vet hvor mange som ikke har det grunnlaget som skal ligge til grunn for skattesystemet, minner litt om at det er et forslag som er framsatt bare for å ha noe å sette fram, fordi en ikke vil ta ansvar for å lage et mer rettferdig takseringssystem enn det vi har i dag.

Presidenten: Fleire har ikkje bede om ordet til sak nr. 1.

(Votering, se side 525)

S a k n r . 2

Innstilling fra finanskomiteen om lov om endringer i lov 13. juni 1975 nr. 35 om skattlegging av under-sjøiske petroleumforekomster mv. (petroleumsskatteloven) (Innst. O. nr. 106 (2000-2001), jf. Ot.prp. nr. 86 (2000-2001))

Presidenten: Etter ynske frå finanskomiteen vil presidenten foreslå at debatten blir avgrensa til 1 time og 15 minutt, og at taletida blir fordelt slik på gruppene:

Arbeiderpartiet 25 minutt, Kristeleg Folkeparti 10 minutt, Høgre 10 minutt, Framstegspartiet 10 minutt, Senterpartiet 5 minutt, Sosialistisk Venstreparti 5 minutt, Venstre 5 minutt og Tverrpolitisk folkevalde 5 minutt.

Vidare vil presidenten foreslå at det blir gitt høve til replikkordskifte på inntil tre replikkar med svar etter innlegg av hovudtalarane frå kvar partigruppe og etter innlegg frå medlemmer av Regjeringa.

Vidare blir det foreslått at dei som måtte teikne seg på talarlista utover den fordelte taletida, får ei taletid på inn-til 3 minutt.

– Det er vedteke.

Britt Hildeng (A) (ordfører for saken): Utviklingen på norsk sokkel har på mange måter kommet til et veiskille, med behov for restrukturering både for å kunne utnytte nye og eksisterende felt på sokkelen og også for å ivareta og videreutvikle norsk fagkompetanse i en internasjonal olje- og gassøkonomi.

Med dette som utgangspunkt har Stortinget behandlet både St.meld. nr. 39 for 1999-2000 og St.prp. nr. 36 for 2000-2001, der bl.a. grunnlaget for en delprivatisering av Statoil ble lagt, og der en åpnet for salg av SDØE-andeler. Parallelt har Regjeringen i tråd med Stortingets ønske gjennomgått skattesystemet for sektoren.

Petroleumsressursene gir særdeles høy grunnrente. Det er ressurser som tilhører det norske folk, og det påhviler derfor norske myndigheter et stort ansvar for å forvalte disse ressursene slik at verdiskapingen bidrar til å sikre velferd og sysselsetting i landet. Gjennom skattesystemet og SDØE vil Regjeringen sikre at en stor andel av inntektene fra petroleumsvirksomheten tilfaller fellesskapet. Regjeringen understreker i proposisjonen at med den foreslåtte restrukturering av SDØE betyr det at skattesystemet i fremtiden vil bli et enda viktigere instrument enn tidligere for å hente inn den ekstraordinære avkastningen i utvinningsvirksomheten.

Det har tradisjonelt vært bred og stabil politisk enighet om vår oljepolitikk, både hva gjelder utvinning, og hva gjelder skattesystemet. Dette har vært viktig for å sikre stabilitet og forutsigbarhet for en virksomhet som har store investeringskostnader, og som nødvendigvis må virke i et meget langt tidsperspektiv.

Når man nå endrer enkelte rammebetingelser, er det viktig at dette gjøres i så stor forståelse med oljebransjen som mulig, samtidig som det er et så sterkt politisk flertall bak endringene at det kan borge for en forutsigbarhet på området. Dette, sammen med en forpliktelse til å sikre en så stor del av verdiskapningen som mulig for det norske folk, har vært bestemmende for Regjeringens arbeid.

Med bakgrunn i Petroleumsskatteutvalgets innstilling har Regjeringen, etter dialog med bransjens organisasjoner og en tverrpolitisk referansegruppe, lagt fram sitt forslag om endringer i petroleumskatningen. Regjeringens forslag innebærer en skatteskjerpelse på oljeselskapene på 800 mill. kr, og man gjør dette ved å ta fatt i noen åpenbare svakheter ved dagens skattesystem. Skjevhetene i dagens system kan oppsummeres ved at den høye sokkelbeskatningen kombinert med rause muligheter for fradrag ikke gir tilstrekkelige incentiver til kostnadsbevissthet, samtidig som mulighetene for fradrag av finanskostnadene, sammen med adgang til høy lånefinansiering, kan uthule skattegrunnlaget for petroleumsvirksomheten.

Systemet for fordeling av netto finanskostnader fører bl.a. til at sokkelselskaper kan ha lavere kostnader enn andre selskaper utenfor sokkelen, og gir sterke skatte-

motiver til å legge annen virksomhet inn i sokkelselskapet. Fordelingsreglene gjør det likeledes mulig å foreta investeringer, etableringer eller oppkjøp som er bedriftsøkonomisk lønnsomt, men ikke nødvendigvis samfunnsøkonomisk lønnsomt.

Departementet viser til at slike avregninger av virksomhet utenfor sokkelen, ikke bare på land, men også i forhold til utlandet og utenlandsk virksomhet, med all sannsynlighet vil kunne komme til å øke i tiden fremover. På denne bakgrunnen foreslår Regjeringen endringer i regler for fordeling av finansielle utgifter. Selskape-nes finansielle utgifter skal ikke lenger fordeles etter netto inntekt før skatt, men etter formuesverdier på henholdsvis sokkel og land.

I denne forbindelse har det vært en diskusjon om formuesverdiene skal ta utgangspunkt i regnskapsmessige verdier eller skattemessige verdier. Regjeringen foreslår at man legger skattemessige verdier til grunn, bl.a. på bakgrunn av de ekstremt gunstige avskrivningsreglene som finnes. For departementet har det videre vært et avgjørende kriterium for valg av verdsettingsprinsippet at det maksimale rentefradraget i særskattegrunnlaget ikke skal bli påvirket av om et sokkelselskap driver virksomhet utenfor sokkelen eller ikke. Departementet viser til at dette hensynet i stor grad ivaretas av en fordelingsregel som er basert på skattemessig nedskrevne verdier, men ikke hvis man benytter seg av regnskapsmessige verdier. Hele komiteen, med unntak av Fremskrittspartiet, har på dette punktet gitt sin tilslutning til Regjeringens forslag.

Regjeringen foreslår også at dagens muligheter til fradrag for halvparten av landunderskuddet mot alminnelig inntekt på sokkelen oppheves. Endringen begrunnes med et behov for å gjerde inn sokkelinntektene for å forhindre svekking av skattegrunnlaget på sokkelen gjennom fradrag for underskudd uten tilknytning til slik virksomhet.

Flertallet i komiteen, som er alle uten SV, ønsker imidlertid å opprettholde dagens ordning. Flertallet mener at en slik skjerming er viktigst i forhold til særskattegrunnlaget der de store forskjellene i skattesats gir sterke motiver til å føre utgifter over til sokkeldistriktet og inntekter over til land. Når det gjelder det alminnelige skattegrunnlaget, mener imidlertid flertallet at ønsket om å skjerme sokkelinntektene må ses i forhold til behovet for å konsolidere underskudd med ulike deler av virksomheten. En slik konsolideringsadgang bidrar til å redusere risikoen for virksomheter som har aktiviteter både på sokkel og på land. I arbeidet i komiteen har Arbeiderpartiet akseptert denne argumentasjonen, også på bakgrunn av ønsket om en så bred enighet om oljebeskatningen som mulig.

For å få mest mulig ut av den videre produksjon på sokkelen er det viktig at flere selskaper, bl.a. de med spesialkompetanse til å utvikle små felt og til å utvinne restene i eksisterende felt, får muligheter til det. Det er derfor viktig å redusere skattemessige inngangsbarrierer for nye aktører. I dag er det store forskjeller for de selskaper som er i skatteposisjon, og de som ikke er det. Ved å innføre en regel om framføring av underskudd med renter i grunnlag for alminnelig skatt og særskatt, samt å tillate at underskudd kan overføres til andre selskaper ved over-

dragelse av virksomhet på sokkelen, reduseres denne inngangsbarrieren. Disse forslagene har da også fått full tilslutning fra komiteen.

Oljebeskatning er vanskelig og komplisert, men gode skatteregler på dette området er helt avgjørende for at vi i fellesskap skal kunne høste av de ressursene vi er velsignet med. Skal vi også i fremtiden kunne nyte godt av de mulighetene vi her har, er det av avgjørende betydning at vi har bred enighet om på hvilken måte disse verdiene skal hentes ut. Det forarbeidet som har vært gjort fra Regjeringens og den tverrpolitiske ressursgruppas side, har vært avgjørende for at vi i dag har en meget bred politisk konstellasjon for det forslaget som nå komiteen fremmer. På de aller fleste punktene er det en samlet komite som står bak. I tillegg er det absolutt samstemmighet mellom Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre på alle punkter.

Med dette vil jeg anbefale komiteens innstilling.

Lars Gunnar Lie (KrF): For Kristeleg Folkeparti, Senterpartiet og Venstre har arbeidet med endringane i petroleumsskatten hatt to hovudsiktemål:

For det første: Endringane skal ikkje medføra at den norske sokkelen sin konkurransesituasjon vert svekt.

For det andre: Endringane må vedtakast i vår med breiast mogleg politisk basis. Dette av omsyn til dei endringane som vart gjorde tidlegare i vår, med vedtaket om børsnotering av Statoil og utsal av delar av SDØE. Dette siste punktet har også vore tungt medverkande til at vi frå sentrumspartia har vore relativt lette å forhandla med, fordi vi såg det som avgjerande å skapa ro om og klårleik i kva system som skal gjelda i åra som kjem. La meg også leggja til at eg ser det som positivt for sokkelen sin konkurransesituasjon at det har gått og bør gå lang tid mellom kvar gong petroleumsskatten er til debatt. Dette gjev pårekelege rammevilkår.

Eg har vore med i referansegruppa som vurderte framlegga Finansdepartementet arbeidde med, og som vart sende ut på høyring rett før påske. Endringane som det no vert gjort framlegg om, medfører at vi får ein betre struktur. Samstundes er det teke omsyn til fleire av dei innvendingane som både næringa og medlemene av referansegruppa kom med. Og det er ein stor skilnad på det framlegget Odelstinget i dag handsamar, og det opphavlege framlegget Finansdepartementet sendte ut på høyring. Det var eit framlegg som etter mi meining ville svekt den relative konkurranseevna norsk sokkel har, svært mykje. Særleg ville det vore uheldig å gjera vedtak om dette rett før nedsal i Statoil og SDØE.

Framlegget vi no handsamar, tek omsyn til to av dei viktigaste innvendingane Petroleumsskatteutvalet hadde i høve til det gjeldande skattesystemet. Det gjeld fordelingsreglane for finansielle postar og trongen for å redusera dei skattemessige avgrensingane i høve til nye verksemder som vil inn på norsk sokkel. Særleg vil høvet til å framføra underskot med rente kunne medverka til at fleire nye selskap vil finna norsk sokkel interessant.

Eg ser det som rett at dei nye reglane vil hindra at finanskostnader knytte til verksemd utafør norsk sokkel

kjem til fråtrekk i sokkelinntekta. Det har vore diskutert om fordelinga skulle gjerast etter skattemessig nedskrivne verdiar eller etter rekneskapstal. Eg har vore med og akseptert at skattemessig nedskrivne verdiar skal leggjast til grunn når det samstundes, og eg understrekar det, vert justert ved at det ikkje er naudsynt for eit utvinningselskap som har verksemd utafør norsk sokkel, å ha maksimal gjeld etter regelen om såkalla tynn kapitalisering for å få maksimalt rentefrådrag mot sokkelen. Komiteen sitt fleirtal sluttar seg til denne omlegginga.

Eg vil til slutt kort kommentera det at ein underhandsaminga i komiteen har endra framlegget frå departementet når det gjeld høvet til å trekkja frå underskot frå landverksemd.

Eg vil seia meg nøgd med at Finansdepartementet i denne samanhengen har vore lydhør i høve til signal frå komiteen, og at vi med dette kan oppretthalda ordninga som gjeld i dag. Det vil, som saksordføraren gjorde greie for, redusera risikoen for selskapa.

Med dette tilrår eg innstillinga.

Siv Jensen (Frp): Jeg er ikke veldig sikker på om den tiden som har stått til rådighet for behandling av denne saken, oppfyller alle ideelle krav til forsvarlig saksbehandling. Hvis innholdet i proposisjonen hadde vært mer i samsvar med det varslede innholdet, nemlig en full gjennomgang og revisjon av hele petroleumsskatteområdet, ville saken neppe kunne vært behandlet på denne siden av sommeren.

Man har brukt lang tid på behandlingen i Finansdepartementet. Man har brukt en – skal vi kalle det – parlamentarisk bastard i form av en referansegruppe. Uansett er proposisjonen blitt oversiktlig og ikke så veldig kontroversiell heller, kanskje først og fremst fordi den inneholder svært få endringer. Men da ender man også opp med en proposisjon som ikke staker ut kursen for et skatteregime som kan være så robust og varig som hensikten i utgangspunktet var. Det er imidlertid påfallende at ikke engang de få endringene som foreslås, synes å være tilstrekkelig utredet. Petroleumsnæringen selv har til dels skarpe innvendinger mot to av proposisjonens forslag. Det er også disse forslagene Fremskrittspartiet har festet seg ved.

Finansielle poster er av Regjeringen foreslått fordelt mellom land- og sokkelvirksomhet i samsvar med nedskrevet verdi av driftsmidlene i land- og sokkelvirksomheten. I dag fordeles postene i samme forhold som nettoinntektene er fordelt mellom land og sokkel. Denne endringen har den klareste skatteskjerpene effekt av forslagene i proposisjonen. Effekten er, til tross for lang behandlingstid i departementet, ikke tilstrekkelig utredet. Petroleumsnæringen selv hevder at endringen vil ha en langt mer skatteskjerpene effekt enn det Regjeringen har lagt til grunn. En slik uklarhet om effekten av forslaget taler i seg selv for at forslaget avvises inntil det er nærmere utredet. Fra Fremskrittspartiets side vil vi hevde at den foreslåtte endringen vil gi urimelige effekter ved kjøp og salg av lisenser på sokkelen, fordi disse normalt selges med skattemessig kontinuitet. Endringen er også

inkonsekvent i forhold til den eksisterende begrensingsregelen for renter i petroleumsskatteloven.

Det er heller ikke urimelig å anta at forslaget medfører at en større del av selskapets gjeldsrenter enn det som gir uttrykk for den reelle fordelingen, skattemessig vil henføres til landvirksomheten. Det blir dermed en skjevdeling av finansposter slik at mer av inntekten får særskatt. Fremskrittspartiet vil avvise dette forslaget.

Vi er imidlertid glad for at flertallet i komiteen, alle med unntak av SV, har avvist Regjeringens forslag om å oppheve regelen som gir rett til fradrag i alminnelig inntekt på sokkelen for inntil halvparten av underskudd oppstått i landbasert virksomhet. Dermed er fremdeles en viss konsolideringsadgang i behold, i harmoni med skattelovens system. Regjeringens forslag ville, spesielt sammen med forslaget om fordeling av finansielle poster – som dessverre får flertall – skremt nye aktører vekk fra norsk sokkel, og kunne også bidratt til å skremme vekk de som allerede er der i dag.

Avslutningsvis vil jeg henlede oppmerksomheten på det Fremskrittspartiet oppfatter som de vesentligste mangler ved proposisjonen. Den er ikke i nærheten av å drøfte om rammebetingelsene på norsk sokkel vil være attraktive nok for internasjonalt konkurrerende oljeselskaper nå eller i fremtiden. Vi fremmer derfor forslag om at det gis en oversikt over rammebetingelser for petroleumssektoren på konkurrerende sokler og territorier. Vi kan ikke ha et skattesystem som over tid tømmer norsk sokkel for aktivitet. Vi ber også om at det utredes og fremmes forslag om systemer for en varierende marginalsatt i petroleumssektoren avhengig av oljeprisen, slik at marginalsatten reduseres når petroleumsprisene er lave. Høye bruttoskatter som CO₂-avgift og produksjonsavgift må vi vekk fra på norsk sokkel.

Jeg tar med dette opp Fremskrittspartiets forslag slik de fremkommer i innstillingen.

Presidenten: Representanten Siv Jensen har teke opp dei forslaga ho refererte til.

Øystein Djupedal (SV): La meg starte med å si hvorfor denne saken overhodet kom opp, for det er i seg selv en stilstudie i hvordan lobbying faktisk kan slå begge veier.

Da oljeprisene var 9 dollar fatet, kom oljeselskapene hit i strie strømmer og fortalte at nå trengte de skattelettelser, for nå var sokkelen så lite attraktiv. Så gikk stortingsflertallet inn i budsjettet og gav åpning for at man skulle gjennomgå skattesystemet ut fra oljeselskapenes intensjon eller ønske om å få skattelettelser. Og det Petroleumsskatteutvalget da faktisk fant, var store strukturelle svakheter i petroleumsskattesystemet og ikke nødvendigvis det som oljeselskapene bad om.

Det er egentlig en stilstudie i hvordan petroleumsskattesystemet er – og det er faktisk noe av det aller viktigste – nemlig at det er robust. Det betyr altså at det skal være mulig å ha det samme skattesystem helt uavhengig av de store svingningene i råvareprisen som dette er avhengig av. I så måte må jeg si at SV i all hovedsak er svært tilfreds med det som foreligger her, fordi struktu-

ren i dette har den robustheten ved seg som jeg oppfatter som noe av det aller viktigste.

La meg likevel komme med et par kommentarer, for vi har et par dissenser. Jeg kan med én gang ta opp de forslagene SV har i innstillingen, slik at det er gjort. Det som for SV er det viktigste, er å sørge for at man hele tiden har et skattenivå som er så høyt at det er i nærheten av smertegrensen. Dette høres kanskje litt brutalt ut, men det er klart at dette er en råvare som er gitt nasjonen av en geologisk tilfeldighet, og det betyr at grunnrenten skal tilfalle det norske folk og ikke oljeselskapet. Dette er for så vidt de fleste enige om. Derfor har vi også en 50 pst. ekstraskatt på sokkelen, nettopp fordi grunnrenten skal dras inn i statskassen. Men det betyr sett fra SVs ståsted at det er særlig på to punkt man her har valgt å fravike dette prinsippet ved å gi lempeligere vilkår enn strukturen egentlig skulle tilsi, og det er på disse to punkt SV har avvikende forslag. Grunnen til at man skal ha dette høye skattenivået i Nordsjøen, er selvfølgelig at prisen på denne råvaren ikke står i noe som helst rimelig forhold til hva det koster å vinne den ut, noe som gjør at man kan få en grunnrentefortjeneste som er veldig stor.

Til tross for det skattesystemet vi har, ser vi altså at når oljeprisen er så høy som den har vært i det siste, og dollarprisen er så høy som den har vært, skaffer oljeselskapene seg betydelige inntekter. Og enkelte, bl.a. Fremskrittspartiet har jeg lagt merke til, frykter at norsk sokkels konkurransekraft ikke skulle være til stede. Dette er en påstand som ofte fremsettes, særlig fra oljeselskapenes side, men det er jo ingenting som tyder på at norsk sokkels konkurransekraft er svekket. Tvert imot er det vel slik at når det gjelder lisenser som deles ut, har det fremdeles vært en betydelig interesse fra alle oljeselskaper for å delta.

Skattesystemet skal etter SVs mening da være nøytralt. Det betyr at det ikke skal bidra til overinvestering, og det betyr at man også skal passe på forholdet mellom land og sokkel. For det er klart at når man har en så gunstig måte å kunne få store fortjenester på, ved å investere i Nordsjøen istedenfor å investere på land, kan det fort vri investeringer bort fra fastlandsøkonomien. Det har vi også sett gjennom de siste år. Enkelte år har faktisk investeringene i Nordsjøen vært astronomiske 70-80 milliarder kr, som selvfølgelig bidrar til at investeringsstrømmen til det øvrige norske næringsliv har blitt lavere.

Det som også er viktig for SV, er at man har en profil knyttet til miljø som gjør at skattesystemet skal legge til rette for at man tar miljømessige hensyn både på avgiftsiden og selvfølgelig også på skattesiden.

De to punkt hvor SV dissenterer fra flertallsinnstillingen, gjelder prinsippet om at oljeselskapene får gunstige vilkår knyttet til avskrivingsregler for investering på sokkelen, og det gjelder også muligheten til å beregne rente ved fremføring av underskudd i alminnelig inntekt på sokkelen, som innebærer en favorisering av investering på sokkelen fremfor på land. Begge deler vil etter vår mening medføre at investeringsnivået på sokkelen vil bli høyere enn hva som er samfunnsøkonomisk lønnsomt, på bekostning av investeringer og ressursbruk i

Fastlands-Norge. Dette er viktige poeng for SV, nemlig at hvis man lager en struktur som SV er enig i, betyr det at man ikke allerede i utgangspunktet skal gå inn med lempe-
lige unntak for på den måten å lempe til skattesystemet.

Strukturen i dette skattesystemet som Petroleumsskatteutvalget foreslo, og som departementet viderefører, er vi enig i. Derfor synes vi det er underlig at man fraviker prinsippet på disse to viktige felt.

Jeg vil si det slik at jeg i all hovedsak er enig i den innstillingen som foreligger, og jeg er glad for at det er et bredt flertall i Stortinget som fremdeles mener at det skal være et betydelig skatteinivå for de selskap som opererer på sokkelen, og at det skal være forskjell mellom skatteinivået for fastlandsøkonomien og det som gjelder for sokkelindustrien.

Presidenten: Øystein Djupedal har då teke opp dei forslaga han refererte til.

Gunnar Kvassheim (V): Stortinget behandler i dag en av flere saker som inngår i et omfattende arbeid for å få en oppdatert og mer skreddersydd politikk tilpasset utfordringene i petroleumssektoren.

Gjennom behandlingen av olje- og gassmeldingen gav Stortinget sin tilslutning til viktige justeringer for å gjøre norsk sokkel mer attraktiv for både små og store aktører. Det gav mer forutsigbare og attraktive rammevilkår for næringen.

Børsnoteringen av Statoil og salg av SDØE-andeler har bidratt til det samme. For Venstre var det i den forbindelse viktig å bidra til et bredt og robust kompromiss i Stortinget. Det fikk vi gjennom den løsningen Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti, Høyre og Venstre forhandlet seg fram til. Kompromisset la grunnlaget for en videreutvikling av Statoil og for en mer effektiv utnyttelse av ressursene på norsk sokkel.

Venstres mål har vært at vi gjennom den saken vi i dag behandler om petroleumsskatt, skal bidra til langsiktighet og gode rammevilkår for næringen. Derfor er det positivt at det også i denne saken er et bredt kompromiss bak nødvendige systemendringer.

Beskatningen er ikke skjerpet på en måte som svekker konkurranseevnen, og det sikres ro rundt skattesystemet. Slik sett er det som foreligger i dag, et vesentlig bedre utgangspunkt enn det som var Regjeringens opplegg, og som var ute på høring.

Det norske skattesystemet for petroleumssektoren har vært robust og stabilt i lang tid, og denne stabiliteten og langsiktigheten videreføres som et av norsk sokkels konkurransefortrinn.

Det har i behandlingen vært et dilemma knyttet til spørsmålet om fradrag for finansutgifter utenfor norsk sokkel. Det har vært ønskelig å begrense fradraget, samtidig som vi ikke diskriminerer eksempelvis industrilokomotivet Hydro. Hydro er det selskapet som ville blitt mest skadelidende dersom vi skulle ha gjennomført et rendyrket prinsipp om at finansutgiftene fra landbasert virksomhet ikke skulle kunne utgiftsføres mot inntektene på norsk sokkel. I innstillingen har dette fått en god løsning.

Behandlingen av olje- og gassmeldingen, delprivatisering og børsnotering av Statoil, salg av SDØE-andeler, samt endringer i petroleumsbeskatningen har til sammen bidratt til gode og forutsigbare rammevilkår som næringen kan leve godt med. Dermed er det også lagt et grunnlag for god ressursutnyttelse og for at norsk sokkel behøver konkurransedyktigheten.

Presidenten: Fleire har ikkje bede om ordet til sak nr. 2. (Votering, sjå side 527)

Etter ynske frå finanskomiteen vil presidenten foreslå at sakene nr. 3 og 4 blir handsama under eitt. – Det er vedteke.

S a k n r . 3

Innstilling fra finanskomiteen om lov om endringer i lov om innskuddspensjon i arbeidsforhold og i lov om foretakspensjon (Innst. O. nr. 85 (2000-2001), jf. Ot.prp. nr. 42 (2000-2001))

S a k n r . 4

Innstilling fra finanskomiteen om lov om endringer i innskuddspensjonsloven, lov om foretakspensjon og enkelte andre lover (parallele ordninger mv.) (Innst. O. nr. 110 (2000-2001), jf. Ot.prp. nr. 78 (2000-2001))

Børge Brende (H) (ordfører for sakene): Jeg tror ikke det er like mye temperatur i denne saken som i de foregående sakene, men det er likevel en viktig sak.

Odelstinget behandler i dag endringer i reglene for private pensjoner i arbeidsforhold. Forslagene gjør reglene mer fleksible og kan bidra til at flere foretak oppretter slike ordninger for sine ansatte.

Det vedtas en ny regel i lov om innskuddspensjon som åpner for at en pensjonsordning kan ha bestemmelser om at innskuddene i et enkelt år skal kunne være inntil 25 pst. høyere eller lavere enn det som er fastsatt i innskuddsplanen. Det gir fleksibilitet for bedriftene, som da igjen bør senke terskelen for å inngå bindende tjenestepensjonsavtaler. Det kan igjen redusere klaseskillet mellom de som i dag har tjenstepensjon, og de som ikke har tjenstepensjon. Det vil også gi større muligheter til å tilpasse innskuddene f.eks. til økonomien i foretaket det enkelte år.

Komiteen åpner også for parallelle innskudds- og foretakspensjonsordninger. Dette innebærer at et foretak kan ha både en innskuddspensjonsordning og en foretakspensjonsordning. Det er en nyvinning. Gjennom dette regelverket vil vi altså få en meget moderne lovgivning knyttet til pensjoner.

Regjeringen åpner ikke for kombinerte ordninger, men for parallelle, til tross for at en rekke høringsinstanser har gått inn for at det skal åpnes for kombinerte.

Flertallet åpner for at en innskuddspensjon kan legges på toppen av en ytelsesbasert pensjon. Det bør gjøres slik at samtlige ansatte som er omfattet av en ytelsesdel, også

er omfattet av en innskuddsdel. Innskuddet på toppen kan i så fall gi muligheter for årlige forhandlinger om variable innskudd, mens ytelsen i bunn vil kunne utgjøre en slags grunnikkerhet for medlemmene knyttet til et bestemt ytelsesnivå. Det er et faktum at en rekke bedrifter har foretakspensjon, altså en ytelsesbasert pensjon, som garanterer 60 pst. av tidligere lønn når man går av med pensjon. I det offentlige har man 67 pst. kompensasjonsandel, og nå er også knekkpunktet opphevet i offentlige pensjoner. Det man da kan gjøre gjennom å åpne for kombinerte ordninger, er å bygge på 60 pst.-ordningen, som er en ytelsesbasert ordning, med en innskuddsbasert ordning, slik at man også i privat sektor kan begynne å nærme seg det man har i offentlig sektor. Det er en meget grei ordning, som kan gi arbeidstakerne bedre kompensasjonsgrader også i privat sektor. Store norske selskaper har faktisk bare 60 pst. kompensasjonsgrad. Med en sånn ordning kan man altså komme opp i en bedre ordning, selv om man ikke er garantert 67 pst. Men det er altså innskuddspensjonen på toppen som gjør at man får en bedre løsning.

Flertallet registrerer at departementet mener at kombinerte ordninger bør utredes på et senere tidspunkt. Flertallet mener derimot at det bør åpnes for kombinerte ordninger og ber departementet komme tilbake med forslag om dette i forbindelse med den varslede kredittmeldingen i høst. Jeg vil gjerne at finansministeren, hvis han har tenkt å ta ordet, bekrefter at han er innstilt på det.

Som en del av behandlingen av statsbudsjettet for 2001 ble det vedtatt skattemessige innstramminger for premiefond og innskuddsfond, samt fortsettelsesforsikringer. Finansdepartementet foreslår betydelige ytterligere skattemessige innstramminger frem mot 2004. Det er skuffende, og de mener at det skal vedtas her og nå. Heldigvis er det sånn at komiteen mener at det ikke bør foretas ytterligere skattemessige innstramminger for premiefond og innskuddsfond utover det som er gjennomført for 2001. Og det har også Arbeiderpartiet sluttet seg til. Det er gledelig. Problemet er at dette er lovet tidligere. En måned før statsbudsjettets fremleggelse i fjor høst avgav komiteen innstilling om tjenestepensjon. Da lovte også flertallet at her skulle det ikke være noen innstramming når det gjaldt de skattemessige sidene ved premiefondene. En måned senere ble det foreslått og vedtatt i Stortinget. Men man må ta med seg det som er. Dette er i alle fall et fromt ønske fra et flertall. Nå er også Arbeiderpartiet med i flertallet, så det kan hende at det virker litt sterkere – det var ikke Arbeiderpartiet med på i fjor høst, det bør det opplyses om.

En samlet komite ber om at skattereglene for premiefond og innskuddsfond vurderes nærmere i forbindelse med arbeidet med modernisering av virksomhetsregler for livsforsikring i regi av Banklovkommissjonen.

I innstillingen åpner man for at bedriftene også skal kunne påvirke finansinstitusjonens plassering av pensjonskapitalen, såkalt kollektivt investeringsvalg – at man skal ha et ord med i laget med hensyn til hvordan midlene investeres for tjenestepensjonen. Det tror jeg er en riktig reform, hvis man gjør det på en riktig måte.

I lovforslaget vurderes også behovet for endringer i livsforsikringsselskapenes rammebetingelser. Utviklingen i sparemarkedet og hensynet til norske livsforsikringsselskapers fremtidige konkurransesituasjon tilsier at livsforsikringsselskapene også gis adgang til å tilby kapitaliseringsprodukter. I dag har selskapene bare anledning til å tilby slike produkter i tilknytning til enkelte skattefavouriserte pensjonsordninger.

Flertallet i komiteen slår fast at det bør legges til rette for at livsforsikringsselskapene kan forvalte pensjonskapital uten at det stilles vilkår om avkastningsgaranti til forvaltningen. Flertallet legger vekt på de faglige juridiske vurderingene til Banklovkommissjonens leder, professor Erling Selvig, som er referert i proposisjonen.

Kredittilsynet har i brev datert 14. desember 2000 til Finansdepartementet påpekt at bl.a. land som Storbritannia, Irland og Luxemburg åpner for at livsforsikringsselskaper kan forvalte pensjonsordninger uten at det stilles vilkår om avkastningsgaranti til forvaltningen. Disse landenes tolkninger av EU-regelverket synes å være godt tilpasset målet om likeverdige konkurransebetingelser mellom ulike typer finansinstitusjoner, både innenlands og utenlands. Jeg registrerer imidlertid at departementet ønsker å foreta ytterligere kartlegginger av regelverket på dette punktet i utvalgte EU-land.

Flertallet legger derimot stor vekt på at Hope-utvalget generelt gikk inn for at norske finansinstitusjoner bør ha likeverdige konkurranseforhold med utenlandske konkurrenter. Flertallet mener i lys av dette at det er en sentral målsetting at norske livsforsikringsselskaper ikke har dårligere muligheter til å forvalte pensjonskapital for produkter uten rentegaranti regulert i innskuddspensjonsloven enn konkurrenter som opererer fra ett av de ovenfornevnte EU-land. Ut fra hensynet til mest mulig likeverdige konkurranseforhold mellom utenlandske og innenlandske aktører for produkter regulert i innskuddspensjonsloven ber flertallet i komiteen om at det varslede faglig juridiske utredningsarbeidet og arbeidet med den videre internasjonale kartlegging gis høyeste prioritet. Man har gitt et klarsignal om at man også åpner for dette, og at det bør skje raskest mulig. Hvis finansministeren har tenkt å ta ordet, ber jeg også om en kommentar på hvordan han har tenkt å følge opp komiteflertallets merknad på dette punkt.

Signe Øye (A): Det har vært oppe mange pensjonssaker i Stortinget den siste tiden, og det er bra. For det er på høy tid at de 900 000 arbeidstakerne som i dag ikke har noen form for pensjonsordninger utover folketrygden, også kan få slike muligheter.

En del av de forslagene vi behandler i dag, er en oppfølging av Stortingets behandling av innskuddspensjonsloven. Jeg viser til saksordførerens innlegg, men vil komme innom noen punkter i innstillingen.

I Ot.prp. nr. 42 for 2000–2001 foreslår Regjeringen en ordning med kollektivt investeringsvalg uten at foretaket har noen plikt til å sikre arbeidstakerne mot at forvaltningen av kapitalen gir negativt resultat, såkalt nullgaranti. Det betyr at verdien av kapitalen til enhver tid avhenger

av markedsverdiene av de eiendelene som inngår i investeringsporteføljen.

Lovforslaget åpner for at pensjonskapitalen til medlemmer som nærmer seg pensjonsalderen, kan overføres til en egen investeringsportefølje som utsettes for mindre risiko enn porteføljen til de andre medlemmene.

Regjeringen foreslår også at når det er arbeidstakere som tar risikoen, er det også arbeidstakerne som har rett på avkastningen. Avkastningen skal derfor i sin helhet tilfalle medlemmene.

Når det er arbeidstakerne som skal bære risikoen, mener Arbeiderpartiet at det er rimelig at arbeidstakerne også har innflytelse over investeringsbeslutningene. Vi foreslår derfor at styringsgruppen skal få uttale seg, og at det i ordninger med kollektivt investeringsvalg skal opprettes en styringsgruppe, selv om det er mindre enn 15 medlemmer, som ellers er kravet.

Det er bra at et flertall i komiteen slutter opp om dette. Arbeiderpartiet mener likevel at den ordningen Regjeringen foreslo tidligere, og som det ikke ble flertall for, var en bedre ordning enn den som nå blir vedtatt. Den gav både arbeidstakerne større trygghet og foretakene mulighet til å redusere sine pensjonskostnader, hvis de forvaltet kapitalen på en vellykket måte. Når ordningen med en nullgaranti ikke ble vedtatt, mener vi det er rimelig at arbeidstakerne får hele gevinsten når det er de som tar risikoen, og vi er fornøyd med at vi får flertall for det.

I reguleringen av forsikringsvirksomheten er flertallet, bestående av sentrumspartiene, Høyre og Fremskrittspartiet, svært opptatt av forsikringsselskapenes konkurransesituasjon. Vi i Arbeiderpartiet er også opptatt av dette, men samtidig er vi opptatt av å sikre forbrukerne. Det er for dem ordningene er til. Det er derfor viktig at selskapenes virksomhet er oversiktlig og lett å kontrollere. Mulighet for kontroll er viktig for å sikre at pengene forvaltes på en forstandig måte som ikke påfører kundene eller arbeidstakerne unødig risiko.

En spesiell problemstilling som tas opp i proposisjonen, er hvilke krav som skal stilles til forsikringsselskapenes forvaltning av pensjonskapitalen. Hovedspørsmålet blir om selskapene skal kunne forvalte pensjonskapitalen uten noen form for avkastningsgaranti.

Et flertall i komiteen, alle unntatt Arbeiderpartiet og SV, mener at livsforsikringsselskapene bør kunne forvalte pensjonskapitalen uten at det stilles krav om en avkastningsgaranti. Flertallet mener at selskapene vil komme i en konkurransemessig vanskelig situasjon hvis de ikke får en slik mulighet.

Arbeiderpartiet mener at å tilby forvaltning av pensjonskapitalen uten avkastningsgaranti er i gråsonen i forhold til EUs livsforsikringsdirektiv. Vi mener dessuten at situasjonen ikke er så presserende at det ikke er tid til å vurdere dette grundig, og at det vil være uklokt å trekke forhastede slutninger nå.

Fram til nå har livsforsikringsselskapene måttet gi en garanti på 3 pst. årlig i avkastning. Nå foreslår Regjeringen å lempe på kravene, og har lagt fram tre forslag. Det er flertall for disse forslagene, men flertallet, alle unntatt Arbeiderpartiet og SV, ønsker en mer liberal praksis

knyttet til de ulike produktene. Arbeiderpartiet mener at Norges EØS-forpliktelser ikke åpner for en mer liberal praktisering enn at selskapene må gi en garanti mot en konkret og nærmere angitt risiko.

Når det gjelder Ot.prp. nr. 78, foreslår Regjeringen at foretakene kan bestemme at innskuddene skal være inntil 25 pst. høyere eller lavere enn et definert normalnivå i et bestemt år. Arbeidstakerne må informeres om endringer av betydning i innskuddsplanen, og styringsgruppen bør behandle slike endringer. Det slutter en enstemmig komite seg til. Arbeiderpartiet har tidligere gått imot dette og vil understreke betydningen av at arbeidstakerne får informasjon om endringer i innskuddsplanen, slik at de til enhver tid har god oversikt over sine pensjonsrettigheter. Vi vil også påpeke at partene i arbeidslivet gjennom avtaler kan begrense foretakenes mulighet til å endre innskuddene fra år til år.

Komiteen går ikke inn for innstramminger av skatte-reglene, men ber om at skattereglene for premiefond og innskuddsfond vurderes nærmere i forbindelse med arbeidet med modernisering av virksomhetsreglene for livsforsikring i regi av Banklovkommissjonen.

Flertallet har tidligere vedtatt at det skal tillates parallelle ordninger, og at Regjeringen skulle komme tilbake med lovforslag som tillot dette. Flertallet bad også om at Regjeringen skulle komme tilbake med en vurdering av mulighetene for å legge en innskuddspensjon på toppen av en ytelsesbasert pensjon. Arbeiderpartiet gikk imot at parallelle ordninger skulle tillates. Vi mente at det ville være vanskelig å sikre likebehandling hvis de ansatte ikke er medlemmer i samme ordning, men i parallelle ordninger som er bygd på ulike prinsipper. Det er bl.a. ikke ønskelig å åpne for at de som har arbeidet i bedriften en stund, og nyansatte, tilbys forskjellige pensjonsordninger.

Regjeringen har i proposisjonen fremmet tre ulike kombinasjoner av retningslinjer for parallelle ordninger som støttes av komiteen, med unntak av SV, med én endring. Flertallet mener nemlig at partene i arbeidslivet på den enkelte bedrift bør kunne avtale hvilken av pensjonsordningene en gruppe av arbeidstakerne skal være medlem av. Partene skal ikke kunne inngå avtaler som medfører urimelige forskjellsbehandlinger av den enkelte gruppe arbeidstakere. Dette er viktig for Arbeiderpartiet.

Flertallet i komiteen, alle med unntak av Arbeiderpartiet og SV, går fortsatt inn for kombinerte ordninger til tross for at Kredittilsynet mener at det ikke er mulig å sikre likebehandling av de ansatte.

Arbeiderpartiet er fortsatt mot at det åpnes for kombinerte ordninger, fordi det er en umulig oppgave å stille krav til kombinerte og parallelle pensjonsordninger som sørger for generell likebehandling, og at forholdsmessighetsprinsippet gjennomføres.

M a g n h i l d M e l t v e i t K l e p p a hadde her teke over presidentplassen.

Statsråd Karl Eirik Schjøtt-Pedersen: Ved Stortingets behandling av lov om innskuddspensjon høsten 2000

ble Regjeringen på enkelte punkt bedt om å utarbeide justerte lovforslag eller foreta ytterligere vurderinger. På denne bakgrunn fremmet Regjeringen 2. mars i år lovforslag som bl.a. innebærer at midler knyttet til alderspensjon i ordninger med innskuddspensjon og engangsbetalt alderspensjon kan forvaltes med kollektivt investeringsvalg, og at premiereserven for uførepensjon og etterlattepensjoner skal kunne forvaltes med investeringsvalg for foretaket.

I tråd med den tidsplanen som ble gitt av Stortinget fremmet Regjeringen også 27. april forslag for å ivareta Stortingets øvrige anmodninger, bl.a. knyttet til utforming av årlige innskudd i en innskuddspensjonsordning, adgang til å ha parallelle pensjonsordninger og adgang til å lukke ytelsesbasert foretakspensjon ved overgang til innskuddspensjonsordning. Det ble også gitt en vurdering av muligheten til å sammenligne innskudds- og ytelsesordninger samt en vurdering av kombinerte ordninger.

Jeg er tilfreds med at finanskomiteen i de to innstillingene i hovedsak har sluttet seg til Regjeringens forslag. Jeg har samtidig merket meg at komiteens flertall på enkelte punkter har lagt til grunn en noe annen oppfatning enn skissert i lovforslaget. Blant annet går et flertall av finanskomiteens medlemmer inn for at det skal åpnes for kombinerte ordninger på et tidligere tidspunkt enn foreslått. Denne problemstillingen vil bli fulgt opp.

Jeg kan også forsikre om at komiteflertallets henstilling om at den varslede kartleggingen av internasjonal praktisering av EUs regelverk svarende til den norske klasseforskriften klasse V skal gis høy prioritet, selvsagt også vil bli fulgt opp.

Jeg har også merket meg at finanskomiteen mener det ikke bør foretas ytterligere skattemessig innstramming for premiefond og innskuddsfond, som skissert, fra og med inntektsåret 2004. Jeg tar sikte på å vurdere skatte-reglene for premie- og innskuddsfond nærmere i sammenheng med oppfølgingen av Banklovkommisjonens neste utredning.

Avslutningsvis vil jeg minne om at det gjennom flere år er nedlagt et betydelig arbeid for å modernisere regelverket for kollektive pensjonsordninger i arbeidsforhold med skattemessig gunstig behandling. De forslagene vi diskuterer her i dag, er elementer i denne prosessen. Etter min oppfatning har vi klart å skape et tidsriktig, effektivt og fleksibelt rammeverk som gir mulighet for at flere kan få en pensjonsordning.

Presidenten: Fleire har ikkje bede om ordet i sakene nr. 3 og 4.

(Votering, sjå sidene 529 og 531)

Etter ynske frå finanskomiteen vil presidenten føreslå at sakene nr. 5 og 6 blir handsama under eitt. – Det er vedteke.

S a k n r . 5

Innstilling fra finanskomiteen om lov om endringer i lov 19. juni 1997 nr. 79 om verdipapirhandel (regulering av handel med varederivater) (Innst. O. nr. 104 (2000-2001), jf. Ot.prp. nr. 53 (2000-2001))

S a k n r . 6

Innstilling fra finanskomiteen om lov om endringer i lov 19. juni 1997 nr. 79 om verdipapirhandel (tiltak mot ulovlig innsidehandel mv.) (Innst. O. nr. 111 (2000-2001), jf. Ot.prp. nr. 80 (2000-2001))

Siv Jensen (Frp) (ordfører for sakene nr. 5 og 6): Siden disse to sakene omhandler to forskjellige forhold, vil jeg ta dem for meg en etter en.

Den første saken inneholder forslag om lov om endringer i lov om verdipapirhandel, slik at varederivater skal omfattes av begrepet «finansielle instrumenter». Det finnes en rekke varederivatmarkeder hvor det er norske investorer og mellommenn, f.eks. kornderivater, aluminiumsderivater, fraktratederivater og oljederivater. Markedsplassene for disse ligger i utlandet. Kraftderivatmarkedet er for tiden det eneste varederivatmarkedet med markedsplass i Norge.

Finanskomiteen slutter seg i all hovedsak til departementets vurderinger i denne saken. Komiteen har ingen innsigelser, verken til reguleringsbehovet eller til reguleringsformen.

Når det gjelder handelsreglene, har komiteen tillatt seg å understreke at reglene om urimelige forretningsmetoder og god forretningsskikk i verdipapirhandelloven § 2-5 vil gjelde ved handel med eller ved virksomhet som i hovedsak er knyttet til varederivater.

Komiteen har heller ingen innsigelser til regulering av mellommannsfunksjonen og andre investeringstjenester eller til regulering av markedsplassfunksjonen.

Komiteens flertall avviker fra departementets forslag når det gjelder nettingreglene. Allerede under Odelstingets behandling av børsloven, Innst. O. nr. 3 for 2000-2001, påpekte komiteens flertall behovet for innføring av motregningsregler, eller netting, for kraftderivater. Dette var med bakgrunn i liberaliseringen av kraftmarkedet i Europa, som medfører at antall konkurrenter for norske aktører øker. For norske aktører som ønsker å handle med utenlandske selskaper, betyr mangelen på lovregulering av oppgjør og clearing at de får et høyere kapitaldekningskrav enn sine utenlandske konkurrenter, eller at utenlandske selskaper på grunn av manglende lovregulering ikke ønsker å handle med norske selskaper i det hele tatt. Komiteens flertall bad da om at verdipapirhandelloven skulle endres for å ivareta dette. Komiteflertallet mener at Regjeringen ikke har fulgt opp tidligere stortingsvedtak gjennom å utarbeide forskrift. Regjeringens forslag åpner for en begrenset adgang til motregning og for at verdipapirhandelloven § 10-1 bare skal gjelde for varederivater som er gjort opp under medvirkning av en oppgjørssentral, og å reversere Stortingets behandling av børsloven, som nettopp åpner for muligheten til å utvide bestemmelsen til å omfatte alle finansielle varederivater. Komiteflertallet mener at dette kan være uheldig for norske finansinstitusjoner og for norske brukere av varederivatmarkedet, særlig kraftselskapene.

Både finansielle og ikke-finansielle aktører på det norske kraftmarkedet har behov for å bruke hele rekken av finansielle varederivater, ikke bare dem som er børs-

notert eller clearet via oppgjørssentralen. Hvis aktørene ikke skal kunne inngå bindende motregningsavtaler for sin handel med finansielle varederivater mellom to parter utenom børs, risikerer de å møte høyere krav til marginer og høyere priser enn det deres nordiske konkurrenter gjør.

De fleste berørte høringsinstanser har uttrykt støtte til at motregningsbestemmelsen utvides til å omfatte finansielle varederivater. Flertallet foreslår derfor å vedta motregningsadgang direkte i loven, og at iverksettelsen av reglene om motregning av varederivater skal skje senest 1. juli dette år.

Hva gjelder spørsmålet om meldeplikt, har komiteen registrert at det fra enkelte hold tas til orde for en lovfesting av meldeplikten. Komiteen ber derfor departementet vurdere spørsmålet om generell meldeplikt, og jeg ber særlig finansministeren merke seg dette. For øvrig anbefaler jeg tilrådingen fra komiteen.

Så til neste sak: I proposisjonen fremmer Regjeringen forslag til endringer i lov om verdipapirhandel, først og fremst for å gjennomføre tiltak mot ulovlig innsidehandel. Finanskomiteen har tidligere vurdert enkelte spørsmål knyttet til dette og har ønsket klare og entydige regler for å bidra til en mer effektiv og sikker handel. I all hovedsak slutter komiteen seg enstemmig til Regjeringens forslag.

Kun på ett punkt avviker komiteens flertall fra Regjeringens forslag. Komiteens flertall, som ikke inkluderer Arbeiderpartiet og SV, viser i innstillingen til at departementet foreslår at overtredelse av meldeplikten i § 3-1 ikke lenger skal være straffbart, unntatt ved gjentatte eller grove overtredelser. I stedet for straff foreslår departementet at det innføres en ordning der Kredittilsynet skal ilegge «overtredelsesgebyr». Ileggelse av overtredelsesgebyr regnes etter forslaget ikke som straff. Dette innebærer at de strafferettslige grunnprinsipper om f.eks. utvist skyld og om at man ikke kan dømmes for overtredelse dersom det finnes rimelig tvil, ikke vil gjelde. Ileggelse av overtredelsesgebyr kan bringes inn for domstolene etter sivilprosessens regler, slik at rettsikkerhetsgarantien i straffeprosessloven ikke vil gjelde i en slik sak.

Mindretallet i komiteen viser til Grunnloven § 96, hvor det følger at ingen kan straffes uten dom. I lys av denne bestemmelsen kan det reises spørsmål om en ordning med overtredelsesgebyr er i samsvar med dette, siden overtredelsesgebyr i realiteten har vesentlige likheter med straff, f.eks. i form av bot.

Mindretallet har merket seg at departementet i sitt brev til komiteen av 15. mai viser til at ordninger med gebyr finnes i veitrafikkloven og i skatte- og avgiftslovgivningen – her eksemplifisert i form av tilleggsskatt. Men komiteens mindretall mener at slike ordninger er uvanlige i Norge, og at hensyn som kan begrunne slike ordninger på ett rettsområde, ikke uten videre gjør seg gjeldende på andre rettsområder. Man viser til at departementet ikke har vurdert forslaget i lys av Grunnloven § 96, og heller ikke har pekt på slike særlige hensyn som bør ligge til grunn for en ordning som kan være tvilsom i forhold til Grunnloven. Det ble i 1985 gjort vurderinger i

en offentlig utredning av det utvalget som forberedte børsloven av 1988. Dette utvalget vurderte bl.a. om børsloven skulle inneholde en regel om ileggelse av bot ved overtredelse av børsreglementet, men man foreslo ikke en slik regel, da man anså den som tvilsom i forhold til Grunnloven § 96.

Mindretallet viser videre til at departementets omtale av de eksisterende ordninger med overtredelsesgebyr ikke inneholder de bakenforliggende hensyn som der gjør seg gjeldende, og som vil være relevant ved vurderingen av en ordning som er foreslått nå.

Det opplyses i proposisjonen at de bøter som hittil er ilagt, er i størrelsesorden 20 000–40 000 kr for privatpersoner. Med det innebærer overtredelsesgebyrordningen et reelt rettssikkerhetshinder, da det sjelden vil være verdt den økonomiske risikoen ved å engasjere advokat ved klagebehandling eller sivil søksmål.

Uønsket atferd blant borgerne bør i første rekke straffebelegges, og bare tungtveiende og nøye avveide hensyn kan begrunne sanksjonsformer som i realiteten kan omfattes av Grunnloven § 96.

Komiteens flertall har da landet på at det er vesentlig at meldepliktsbestemmelsen overholdes, at man har sanksjonsbestemmelser som virker preventivt, og at overtredelse skal medføre en reaksjon som harmonerer med lovbruddets karakter. Men det samme flertallet er opptatt av at rettsikkerheten ivaretas og vil derfor anbefale at spørsmålet om å innføre overtredelsesgebyr ikke behandles nå, men tilbakesendes departementet for ytterligere utredning. Det har vært stor uenighet mange steder i forhold til dette spørsmålet, og det er etter komiteens vurdering på ingen måte grundig nok utredet. Derfor foreslår flertallet at gjeldende regel om straffesanksjon ved brudd på meldeplikten blir stående, slik at det ikke innføres ny § 14-2 i loven.

Jeg anbefaler med dette komiteens innstilling.

Ottar Kaldhol (A): Verdipapirhandellova sitt formål er å legge til rette for ein sikker, ordna og effektiv handel med finansielle instrument. Når ein handlar med verdipapir, er det viktig at marknadsaktørane har tillit til marknaden og informasjonstilgangen. Det er også vesentleg at aktørane ikkje har tilgang til relevant informasjon som andre ikkje har moglegheit til å skaffe seg. Det er difor forbod mot innsidehandel, og eit slikt forbod skal bidra til at investorar i marknaden vert sikra mest mogleg lik behandling.

Frå fleire hald har det vore hevda at verdipapirhandellova sine føresegner knytte til ulovleg innsidehandel ikkje har verka tilstrekkeleg effektivt. Dette har ein ved dette lovframlegget gjort noko for å rette på. Eg er glad for at Stortinget i dag ser ut til i det alt vesentlege å slutte seg til dette framlegget. Den einaste usemja er ved ileggning av gebyr ved brot på meldepliktføresegnene.

Det har skjedd ein auke av mindre brot på meldepliktsreglane i den seinare tida. I dei aller fleste tilfella har transaksjonane vore små, eller meldefristen er berre i liten grad vorte overskriden. I dei fleste sakene ligg det heller ikkje føre mistanke om at den seint framsette mel-

(Kaldhol)

dinga var meint å dekke over lovstridige eller klanderverdige forhold.

Medlemene frå Arbeidarpartiet og SV ynskjer at det vert innført eit tospora system som fører med seg at Kreditilsynet kan ilegge gebyr ved brot på meldeplikta ved mindre grove brot. Dette vil etter vår oppfatning effektivisere systemet. Vedtak om gebyr vil vere enkeltvedtak etter forvaltningslova, og det vil kunne innklagast til Finansdepartementet. Dersom det skjer grove brot på meldepliktsregelen, skal desse, som i dag, sanksjonerast etter dagens straffeføresegner.

Denne saka har vore ute til høyring, og høyringsinstansane sluttar seg til at det bør innførast ein rett til å ilegge gebyr ved brot på reglane om meldeplikt i verdipapirhandellova § 3-1 og § 3-3. Arbeidarpartiet støttar difor framlegget frå Regjeringa.

Eg tek opp mindretalsframlegget frå Arbeidarpartiet og SV på side 21 i innstillinga.

Når det gjeld Ot.prp. nr. 53 om regulering av handel med varederivat, er komiteen i all hovudsak samd i Regjeringas forslag.

Det er også semje om at retten til netting av varederivat og vilkåra for dette skal gå fram av lova, der også definisjonen av kva kontraktar som skal omfattast av omgrepet varederivat, skal gå fram.

Det er vidare slik at Regjeringa i det framlegget som ligg til grunn for innstillinga om regulering av varederivat, opnar for netting eller motrekningsreglar. Det gjeld også for derivat som ikkje er noterte på børs. Det betyr at lovframlegget frå Regjeringa gjev høve for netting av både børsnoterte og ikkje børsnoterte varederivat.

I innstillinga går det fram at Arbeidarpartiet og SV meiner at føresetnaden for dette er at oppgjeret skal skje gjennom ein oppgjerssentral. Vi meiner at dette er viktig for tryggleiken til alle aktørane som tek del i varederivatmarknaden.

Vidare er det grunn til å peike på at denne oppgjersforma vil gje meir ordna forhold i denne marknaden. Særleg vil dette kunne vere tilfellet i samband med konkurs, der kontraktspartane som har inngått avtale om netting, kan hente ut sitt tilgodehavande i konkursbuet før andre aktørar.

Med bakgrunn i dette vil eg ta opp mindretalsframlegget frå Arbeidarpartiet og SV på side 13 i innstillinga.

Presidenten: Representanten Kaldhol har tatt opp dei forslaga han refererte til.

Fleire har ikkje bede om ordet til sakene nr. 5 og 6. (Votering, sjå sidene 534 og 535)

S a k n r . 7

Innstilling frå finanskomiteen om lov om endring i lov 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt (skatteloven) (forhøyelse av avskrivningssats for landbruket) (Innst. O. nr. 76 (2000-2001), jf. Ot.prp. nr. 50 (2000-2001))

Lars Gunnar Lie (KrF) (ordfører for saka): Eg vil starta med å visa til debatten i Stortinget tidlegare i dag, der eg gjorde greie for prinsippa som eg meiner ein skal leggja til grunn for fastlegginga av saldoavskrivningssatsar.

I samband med budsjetthandsaminga sist haust vart satsen for saldogruppe g endra til 2 pst., og satsen for saldogruppe h vart endra til 0 pst. Regjeringa gjer i Ot.prp. nr. 50 for 2000–2001 framlegg om at saldogruppe g i landbruket vert sett til 4 pst., noko vi sluttar oss til. Dette vert gjort ved å gjera framlegg om eit tillegg til skattelova § 14–43 andre lekk, ved ein ny bokstav c, for å få ei praktikabel avgrensing. Dette er Kristeleg Folkeparti samd i. Samstundes vil eg leggja til at også saldogruppe g og h må vurderast i samband med den meldinga Regjeringa har varsla at ho skal leggja fram til hausten.

Med dette vil eg tilrå innstillinga.

Børge Brende (H): Avskrivningsreglene er en viktig del av næringsbeskatningen. Avskrivningsreglene er med på å avgjøre hvor stort en bedrifts skattbare overskudd blir i det enkelte år. Sammen med bl.a. den formelle skattesatsen på selskapsoverskudd bestemmer avskrivningsreglene dermed den reelle skattebelastningen på næringslivet. Helt siden Aarbakke-utvalget la frem sin utredning i 1989, har det vært bred enighet om prinsippene for fastsettelse av avskrivningssatsene. Satsene stod urørt fra skattereformen i 1992 til budsjettforlikene mellom Arbeiderpartiet og sentrumspartiene i 1999 og 2000, som et ledd i å skaffe inndekning i budsjettavtalene.

Regjeringa har lagt på bordet en sak hvor landbruket er den eneste næring som skal fritas for endringene i saldoavskrivningene. Det finnes ikke noen argumenter fra Regjeringens side for denne saken. Man forsøker overhodet ikke å gi noen begrunnelse for en slik særbehandling av landbruket. Det er selvsagt fordi det ikke finnes noen argumenter for at landbruksnæringen rammes annerledes enn det øvrige næringslivet av de uforsvarlige innstrammningene i avskrivningssatsene som Arbeiderpartiet står bak.

Også næringsdrivende i landbruket har krav på forutsigbare rammebetingelser. Endringer i avskrivningssatsene får like problematiske virkninger i denne næringen som i andre. Høyre har gått imot innstrammningene som flertallet har foretatt i avskrivningsreglene. Landbruket ville med Høyres politikk hatt gunstigere avskrivningsregler enn det som i dag legges til grunn. Vi er imot at den enkelte næring uten noen form for begrunnelse skal plukkes ut og gis særbehandling. Denne fremgangsmåten innebærer i realiteten at Regjeringa – med støtte fra sentrumspartiene – driver aktiv forskjellsbehandling.

Presidenten: Fleire har ikkje bede om ordet til sak nr. 7. (Votering, sjå side 538)

S a k n r . 8

Innstilling fra finanskomiteen om forslag fra stortingsrepresentantene Per Sandberg og Øyvind Vaksdal om lov om endring i lov 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av

formue og inntekt (skatteloven). (Interkommunale selskaper som opptrer i konkurranse med kommersielle aktører skal anses å ha erverv som formål) (Innst. O. nr. 81 (2000-2001), jf. Dokument nr. 8:81 (2000-2001))

Presidenten: Ingen har bede om ordet.
(Votering, sjå side 538)

S a k n r . 9

Innstilling fra finanskomiteen om forslag fra stortingsrepresentantene Lars Sponheim og Leif Helge Kongshaug om lov om endring i lov 19. juni 1969 nr. 66 om merverdiavgift. (Endring av § 30 med forenkling av avgiftsbetaling for mindre virksomheter) (Innst. O. nr. 105 (2000-2001), jf. Dokument nr. 8:99 (2000-2001))

Kjellaug Nakkim (H) (ordfører for saken): Venstre har i Dokument nr. 8:99, som vi behandler i dag, fremmet forslag om at mindre næringsdrivende må kunne sende inn omsetningsoppgaver årlig i stedet for annenhver måned, slik loven i dag tilsier.

Momsreformen, som skal tre i kraft 1. juli i år, medfører at mange mindre bedrifter med liten omsetning da vil bli avgiftspliktige. Fra samme tidspunkt får de rett til å fradragføre merverdiavgift på anskaffelser til bruk i virksomheten. Investeringsavgiften ble i forbindelse med innføring av halv matmoms vedtatt opphevet med virkning fra 1. januar 2002, men ble senere foreslått å tre i kraft fra 1. april 2002. Det vil da si at i de ni første månedene vil de nye avgiftspliktige bedriftene ikke bare måtte forholde seg til regler for utgående og inngående moms, men også til det svært kompliserte systemet for beregning av investeringsavgift.

Det er også mange mindre bedrifter med liten omsetning som er omfattet av dagens momssystem. Skattedirektoratet har anslått at ca. 160 000 enheter samlet vil bli årsoppgavepliktige etter Venstres fremsatte forslag.

Allerede i månedsskiftet januar/februar stilte undertegnede i spørretimen et spørsmål til finansministeren om det ikke var mulig å la de mindre bedriftene bli omfattet av samme ordning som jord- og skogbrukere, nemlig mulighet til å sende årsoppgave i stedet for oppgave annenhver måned. Allerede på det tidspunktet var finansministeren positiv i sitt svar, men ville ikke love at dette kunne bli satt i verk ved innføringen av den nye momsreformen.

I sitt svar til komiteen er finansministeren fortsatt positiv til forslaget, som har som siktemål å forenkle regelverket for små og mellomstore bedrifter. Han er også enig med forslagsstillerne i at innføring av årsoppgave vil kunne medføre lettelser for de mindre bedriftene, men er ikke enig i at dette bør innføres nå. Saken må vurderes nøye og så sendes ut på høring før loven blir å endre, fastslår finansministeren. Men å innføre en stor momsreform uten at reformen har vært til høring hos de respektive instanser, har tydeligvis ikke vært noe problem å gjennomføre.

Etter dagens system inntreffer avgiftsplikt allerede når omsetningen passerer 30 000 kr i løpet av en 12 måneders periode. Denne grensen har stått stille i mange år og har ikke lenger den funksjonen den var tiltenkt, nemlig å utelukke de minste næringsdrivende. Men i stedet for å se på en endring av beløpsgrensene, som ville ha hatt helt andre konsekvenser, har flertallet i komiteen, som består av alle unntatt Arbeiderpartiet og SV, foreslått et straks-tiltak for å komme de små selvstendige næringsdrivende i møte. Ved å innføre muligheten for å sende årsoppgave får de bedre tid til å områ seg, både hva angår utfyllinger av skjemaer og å kunne sette seg inn i reglene på en fornuftig måte.

Forslagsstillerne har pekt på en beløpsgrense på 1 mill. kr, slik de har i Sverige. Flertallet har ikke tatt stilling til hvilken beløpsgrense ordningen bør ha, men viser til den svenske ordningen. Men for meg synes ikke en beløpsgrense i dagens Norge på 1 mill. kr urimelig. Ordningen med årsoppgave mener flertallet i komiteen må omfatte alle små næringsdrivende, også de som er avgiftspliktige i dag. Flertallet har lagt vekt på at det legges opp til valgfrihet med hensyn til om det skal sendes årsoppgave eller oppgave annen hver måned.

Flertallet er av den oppfatning at en utvidelse av den gruppen som allerede sender årsoppgave, må kunne gjennomføres forholdsvis enkelt, da det er en vel innarbeidet rutine rundt dette. Allerede etter dagens regler er det en betydelig gruppe næringsdrivende innen skog- og jordbruk som leverer årsoppgave.

Finansministeren har i sitt brev videre pekt på muligheten for momssvindel i forbindelse med at det bare sendes årsoppgave. Denne bekymringen deler han med Økokrim-sjef Einar Høgetveit. Men vi kan ikke hver gang det skal utformes regler, ta utgangspunkt i at folk er kjeltringer. Det vil nesten alltid være noen som vil prøve å svindle, uansett hvordan regelverket ser ut. Dette er et forenklinggrep som vil ivareta de mindre bedriftenes behov. Vi står overfor et valg mellom å foreta en forenkling eller å beholde et mer rigid system.

Finansministeren har ikke splittet opp meldingen fra Sverige, hvor det blir oppgitt at momsbedrageri, inkludert misbruk av ordningen med årsoppgaver, er på 1 milliard kr. Det var egentlig grunnlaget for at man pekte på at det her var en stor mulighet for svindel. Økokrim-sjefen sier i Dagens Næringsliv fredag 25. mai at «allerede i utgangspunktet ser man at store summer svindles», uten at han belegger dette nærmere. Da vil det egentlig si at hele momsreformen og hele momsloven kanskje burde hatt en viss revidering og en forenkling.

Helt til slutt: Etter nærmere kontakt med Finansdepartementet etter at saken var avgitt, ble det av departementet fremmet ønske om en noe annen formulering av lovparagrafen. Dette ønsker flertallet å imøtekomme og trekker derfor forslaget til vedtak i innstillingen og erstatte dette med forslag nr. 2, som er omdelt i salen. Det er ingen realitetsendringer i forslaget, men forslag til vedtak foreslås nå i § 31 i merverdiavgiftsloven i stedet for i § 30.

Presidenten: Representanten Nakkim har tatt opp det forslaget ho refererte til.

Øystein Djupedal (SV): Det er nok en litt dristig øvelse stortingsflertallet her begir seg ut på, ikke fordi at ikke intensjonen i seg selv er den aller beste, og ikke fordi at dette kanskje kan gå bra, men samtidig bør man ha det litt in mente når Odelstinget gjør denne type vedtak uten kanskje å ha tenkt seg tilstrekkelig om. Disse advarslene fra Økokrim-sjefen som også kom i helgen, burde vel mane til en viss tilbakeholdenhet når det gjelder å gjøre denne type endringsgrep.

Det er klart at vi fra SVs side støtter intensjonen i dette. Vi ønsker gjerne at de mindre virksomhetene skal få det lettere både med hensyn til årsoppgaver og andre forhold. Men det er jo klart at det ikke er alle næringsdrivende som har like rent mel i posen, og det er klart at her finnes det muligheter for skatte- eller momsunndragelse som selvfølgelig gjør dette problematisk. Det betyr altså at vi fra SVs side og også fra Arbeiderpartiets side ikke bifaller dette forslaget som i dag fremmes. Vi vil gå imot og fremmer vårt eget forslag. Men samtidig vil jeg vel si at intensjonen er god, og det betyr at jeg deler intensjonen.

Med tanke på de eksemplene vi har fra i fjor vinter, da man satt på Hotel Plaza og gikk inn og gjorde en del endringer både i skatter, avgiftssatser og avskrivingssatser, som har vært debattert i dagens odelstingsmøte, synes jeg man skal være litt tilbakeholden med denne type grep. Jeg tror det som hadde vært riktig i denne saken, var at man fikk vurdert hvordan dette kunne gjøres på en måte som sikrer at man ikke legger til rette for økt kriminalitet og momsunndragelse, samtidig som man ivaretar intensjonen i forslagsstillerens ønske om å gjøre det lettere for mindre virksomheter, og på den måten gjøre livet lettere for mange virksomheter som åpenbart har bruk for litt mindre byråkrati.

Det betyr at jeg tar opp forslaget fra mindretallet i innstillingen.

Presidenten: Representanten Djupedal har tatt opp det forslaget han refererte til.

Fleire har ikkje bede om ordet til sak nr. 9.

J o r u n n R i n g s t a d tok her igjen over presidentplassen.

Etter at det var ringt til votering i fem minutt, sa

presidenten: Odelstinget skal votere i sakene nr. 1-9.

Votering i sak nr. 1

Presidenten: Under debatten er det sett fram seks forslag. Det er

- forslaga nr. 1 og 2, frå Britt Hildeng på vegner av Arbeidarpartiet og Sosialistisk Venstreparti
- forslag nr. 3, frå Per-Kristian Foss på vegner av Høgre, Framstegspartiet og Venstre

- forslag nr. 4, frå Per-Kristian Foss på vegner av Høgre, Framstegspartiet og representanten Meløysund
- forslag nr. 5, frå Valgerd Svarstad Haugland på vegner av Kristeleg Folkeparti og Venstre
- forslag nr. 6, frå Odd Roger Enoksen på vegner av Senterpartiet

Forslag nr. 2, frå Arbeidarpartiet og Sosialistisk Venstreparti, lyder:

«Stortinget ber Regjeringen legge fram en opptrappingsplan med statlig finansiering for bygging av billige utleieboliger, studentboliger og lavinnskuddsboliger for førstegangsetablerere i statsbudsjettet for 2002.»

Forslag nr. 3, frå Høgre, Framstegspartiet og Venstre, lyder:

«Stortinget ber Regjeringen instruere ligningskontorene om å legge til grunn at klager på dagens ligningstakster skal tas til følge ved at takst maksimalt settes til 30 pst. av husets tekniske verdi eller 30 pst. av observerbar markedspris hvis dagens ligningstakst overgår dette.»

Forslag nr. 4, frå Høgre, Framstegspartiet og representanten Meløysund, lyder:

«Stortinget ber Regjeringen legge til grunn at formuesskatten og fordelsbeskatningen av egen bolig skal avvikles gradvis i løpet av 4 år, og fremme forslag i statsbudsjettet for 2002 til 1. trinn i en slik fireårig avviklingsplan.»

Forslag nr. 5, frå Kristeleg Folkeparti og Venstre, lyder:

«Stortinget ber Regjeringen fremme forslag til nytt system for boligtaksering basert på brannforsikringstakst/fullverdiforsikringstakst, der inntektsbeskatningen av fordel ved å bo i egen bolig og fritidshjem opphører, og boliger av normal standard unngår boligskatt.»

Desse forslaga blir i samsvar med forretningsordenens § 30 fjerde ledd å sende til Stortinget.

Presidenten vil no fyrst la votere over forslag nr. 6, frå Senterpartiet. Deretter blir det votert alternativt mellom tilrådinga frå komiteen og forslag nr. 1, frå Arbeidarpartiet og Sosialistisk Venstreparti.

Forslag nr. 6, frå Senterpartiet, lyder:

«I

I lov av 13. juni 1980 nr. 24 om ligningsforvaltningen (ligningsloven) gjøres følgende endring:

§ 4-11 ny overskrift skal lyde:

Registrering av fast eiendom

§ 4-11 skal lyde:

Eier av bolig- eller fritidseiendom plikter å gi opplysninger om eiendommen etter regler fastsatt av departementet.

II

I lov av 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt (skatteloven) gjøres følgende endringer:

§ 4-10 skal lyde:

§ 4-10 Bolig- og fritidseiendom

(1) Verdien av bolig- og fritidseiendom fastsettes på grunnlag av boligens beregnede areal og en kvadratmeter-sats. Det fastsettes egne kvadratmetersatser for henholds-

vis eneboliger, rekkehus, blokkleiligheter og fritidsboliger.

(2) Boligens beregnede areal fastsettes på grunnlag av

- a) utvendige mål for bygningens hovedetasje,
- b) summen av følgende etasjefaktorer:
 - 1,0 i hovedetasje
 - 0,6 i ekstra hel etasje med fullverdig leilighet
 - 0,5 i ekstra hel etasje uten fullverdig leilighet
 - 0,3 i halv etasje og sokkeletasje (underetasje)
 - 0,2 i loftsetasje
 - 0,0 i kjelleretasje

c) aldersfradrag med 1 pst. pr. år, maksimalt 60 pst.

d) fradrag for grunnleggende standardmangler,

e) fradrag dersom boligen har livsløpstandard,

f) fradrag i fraflyttingsstrøk

(3) For boligblokker skal taksten likevel fastsettes på grunnlag av areal målt innvendig i hver enkelt boenhet. Som boligblokk regnes bygning med minst to etasjer, felles inngang og med minst tre boenheter.

(4) Verdien av tomt på inntil 1,2 mål inngår i taksten etter første ledd. Overskytende areal verdsettes for seg og anses ikke som en del av bolig- eller fritidseiendommen. Departementet kan gi nærmere regler om avgrensningen av tomt etter forrige punktum.

(5) Dersom skattyter godtgjør at beregnet takst etter første ledd er høyere enn eiendommens antatte omsetningsverdi, skal verdien begrenses til denne. Departementet kan gi regler om hvordan skattyter skal dokumentere omsetningsverdien.

(6) Departementet kan gi nærmere regler om taksering av bolig- og fritidseiendommer etter denne paragraf, herunder om

- a) innholdet i de enkelte takseringsfaktorene i annet ledd,
- b) utveksling av eiendomsopplysninger med kommunenes registre over grunneiendom etter delingsloven § 4-1.

(7) I takstgrunnlaget gis følgende bunnfradrag:

- a) For enebolig, rekkehus og boenhet i blokk svarende til verdien av en enebolig med 150 kvadratmeter beregnet areal.
- b) For fritidsbolig svarende til verdien av fritidsbolig med 60 kvadratmeter beregnet areal.

Departementet kan gi nærmere regler om vilkårene for å få bunnfradrag.

(8) Verdien av andel i boligselskap som omfattes av § 7-12, settes til andelshavers andel av boligselskapets netto formue. Departementet gir nærmere regler om fordeling av boligselskapets formue mellom andelshaverne. Innskudd fra andelshaverne kommer ikke til fradrag ved beregning av boligselskapets formue.

(9) Verdien av tomt på inntil 1,2 mål inngår i taksten etter første ledd. Overskytende areal verdsettes for seg og anses ikke som en del av bolig- eller fritidseiendommen. Departementet kan gi nærmere regler om avgrensningen av tomt etter forrige punktum.

(10) Dersom skattyter godtgjør at beregnet takst etter første ledd er høyere enn eiendommens omsetningsverdi etter bunnfradrag, skal verdien begrenses til antatt omset-

ningsverdi. Departementet kan gi regler om hvordan skattyter skal dokumentere omsetningsverdien.

(11) Departementet kan gi nærmere regler om taksering av bolig- og fritidseiendom etter denne paragraf, herunder om utveksling av eiendomsopplysninger med kommunenes registre over grunneiendom etter delingsloven § 4-1.

(12) Verdien av andel i boligselskap som omfattes av § 7-12, settes til andelshavers andel av boligselskapets netto formue. Departementet gir nærmere regler om fordeling av boligselskapets formue mellom andelshaverne. Innskudd fra andelshaverne kommer ikke til fradrag ved beregning av boligselskapets formue.

§ 7-10 annet ledd skal lyde:

Våningshus på gårdsbruk undergis direkte ligning (regnskapsligning). Eieren kan likevel kreve at våningshuset prosentlignes.

§ 7-11 bokstav c skal lyde:

I beregningsgrunnlaget tas med verdien av bolighuset/ fritidshuset og øvrige hus som nyttes i tilknytning til det, jf. § 4-10.

III

Endringene under I og II gjelder fra den tid Kongen bestemmer.

Departementet kan gi regler om en egen forutgående klagebehandling over nye ligningstakster ved etableringen av takstsystemet.»

V o t e r i n g :

Forslaget frå Senterpartiet vart med 73 mot 5 røyster ikkje vedteke.

(Voteringsutskrift kl. 20.47.06)

Presidenten: Forslag nr. 1, frå Arbeidarpartiet og Sosialistisk Venstreparti, lyder:

«I

I lov av 13. juni 1980 nr. 24 om ligningsforvaltningen (ligningsloven) gjøres følgende endring:

§ 4-11 ny overskrift skal lyde:

Registrering av fast eiendom

§ 4-11 skal lyde:

Eier av bolig- eller fritidseiendom plikter å gi opplysninger om eiendommen etter regler fastsatt av departementet.

II

I lov av 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt (skatteloven) gjøres følgende endringer:

§ 4-10 skal lyde:

§ 4-10 Bolig- og fritidseiendom

(1) Verdien av bolig- og fritidseiendom fastsettes på grunnlag av

- a) boligareal,
- b) kvadratmetersats,
- c) aldersfradrag med 1/2 prosent pr. år, maksimalt 10 prosent,
- d) fradrag for grunnleggende standardmangler,
- e) nedjustering av taksten i forskjellige soner.

Departementet gir nærmere regler om de enkelte takseringsfaktorene.

(2) Verdien av tomt på inntil 1,2 mål inngår i taksten etter første ledd. Overskytende areal verdsettes for seg og anses ikke som en del av bolig- eller fritidseiendommen. Departementet kan gi nærmere regler om avgrensningen av tomt etter forrige punktum.

(3) Dersom skattyter godtgjør at beregnet takst etter første ledd er høyere enn eiendommens omsetningsverdi etter bunnfradrag, skal verdien begrenses til antatt omsetningsverdi. Departementet kan gi regler om hvordan skattyter skal dokumentere omsetningsverdien.

(4) Departementet kan gi nærmere regler om taksering av bolig- og fritidseiendom etter denne paragraf, herunder om utveksling av eiendomsopplysninger med kommunenes registre over grunneiendom etter delingsloven § 4-1.

(5) Verdien av andel i boligselskap som omfattes av § 7-12, settes til andelshavers andel av boligselskapets netto formue. Departementet gir nærmere regler om fordeling av boligselskapets formue mellom andelshaverne. Innskudd fra andelshaverne kommer ikke til fradrag ved beregning av boligselskapets formue.

§ 7-11 bokstav c skal lyde:

I beregningsgrunnlaget tas med verdien av bolighuset/ fritidshuset og øvrige hus som nyttes i tilknytning til det, jf. § 4-10.

III

Endringene under I og II gjelder fra den tid Kongen bestemmer.

Departementet kan gi regler om en egen forutgående klagebehandling over nye ligningstakster ved etableringen av takstsystemet.»

Presidenten har forstått at Senterpartiet – dersom deira eige forslag har falt – støtter tilrådinga frå komiteen subsidiært.

Komiteen hadde rådd Odelstinget til å gjere slikt vedtak: Ot.prp. nr. 55 (2000-2001) – om lov om endringer i skattelovgivning (boligtaksering mv.) – bifalles ikke.

V o t e r i n g :

Ved alternativ votering mellom tilrådinga frå komiteen og forslaget frå Arbeidarpartiet og Sosialistisk Venstreparti vart tilrådinga frå komiteen vedteken med 40 mot 37 røyster.

(Voteringsutskrift kl. 20.47.56)

Votering i sak nr. 2

Presidenten: Under debatten er det sett fram fire forslag. Det er:

- forslaga nr. 1 og 2, frå Siv Jensen på vegner av Framstegspartiet
- forslaga nr. 3 og 4, frå Øystein Djupedal på vegner av Sosialistisk Venstreparti

Forslag nr. 1, frå Framstegspartiet, lyder:

«Stortinget ber Regjeringen fremme en stortingsmelding som gir en oversikt over rammebetingelser for petroleumsvirksomheten til internasjonalt konkurrerende oljeselskaper i Norge, på Norges kontinentalsokkel, samt andre territorier og kontinentalsokler.»

Forslag nr. 2, frå Framstegspartiet, lyder:

«Stortinget ber Regjeringen fremme en sak som utreder og/eller fremmer forslag om systemer/modeller for en varierende marginalsatt avhengig av oljeprisen, slik at marginalsatten reduseres når råoljeprisen er lav.»

Forslag nr. 3, frå Sosialistisk Venstreparti, lyder:

«Stortinget ber Regjeringen å fremme forslag om endring av kapitalavskrivningsreglene for virksomhet på sokkelen, slik at disse blir mer i samsvar med installasjonenes faktiske levetid, i løpet av året.»

Desse forslaga blir i samsvar med forretningsordenens § 30 fjerde ledd å sende til Stortinget.

Komiteen hadde rådd Odelstinget til å gjere slikt vedtak til

l o v

om endringer i lov 13. juni 1975 nr. 35 om skattlegging av undersjøiske petroleumsforekomster mv. (petroleumsskatteoven)

I

I lov 13. juni 1975 nr. 35 om skattlegging av undersjøiske petroleumsforekomster mv. (petroleumsskatteoven) gjøres følgende endringer:

§ 3 c skal lyde:

Underskudd kan kreves fradratt inntekt i senere år uten tidsbegrensning.

Underskudd oppstått i inntektsåret 2002 eller senere år kan kreves fremført med tillegg av rente som legges til saldoen ved utgangen av inntektsåret. Renten beregnes separat for underskudd i alminnelig inntekt og grunnlaget for særskatt. Departementet fastsetter rentesatsen i forskrift.

Ved samlet realisasjon av den virksomhet som underskuddet er oppstått i, eller ved sammenslutning av selskapet med annet selskap, kan samlet ubenyttet underskudd som nevnt i annet ledd kreves overført fra det overdragende til det overtakende selskap.

Det gis fradrag bare for en halvpart av tap eller underskudd som i det enkelte år fremkommer ved annen virksomhet enn nevnt foran. Det gis ikke fradrag for tap eller underskudd som fremkommer ved virksomhet utenfor de områder som er nevnt i § 1 eller utenfor riket.

Presidenten: Presidenten har forstått at Sosialistisk Venstreparti vil gå imot. – Det blir nikka.

V o t e r i n g :

Tilrådinga frå komiteen vart vedteken mot 4 røyster.

Vidare var tilrådd:

§ 3 d skal lyde:

Med de begrensninger som følger av denne lov, blir de områder som er nevnt i § 1, å anse som ett distrikt (sokkeldistriktet).

Netto finansposter blir å fordele mellom sokkeldistriktet og det alminnelige skattested (landdistriktet) etter forholdet mellom skattemessig nedskrevet verdi per 31. desember i inntektsåret av formuesobjekter henført til hvert distrikt etter reglene i tredje til syvende ledd. I netto finansposter inngår som utgifter gjeldsrenter, tap som følge av kurssvingninger på valuta og ytelser som ikke kan henføres til noen bestemt inntektskilde, og som inntekter renteinntekter, gevinster som følge av kurssvingninger på valuta og andre finansielle inntekter.

Ved fordeling av netto finansposter etter annet ledd medregnes følgende formuesobjekter og skattemessig aktiverte utgifter i grunnlaget for fordeling til sokkeldistriktet, når de er anskaffet eller pådratt som ledd i, eller senere tatt i bruk i virksomhet som nevnt i § 5 jf. § 3, og per 31. desember i inntektsåret ikke er realisert eller tatt ut av slik virksomhet:

- a) Driftsmiddel som nevnt i § 3 b,
- b) Driftsmiddel som nevnt i skatteloven § 14-40 første ledd a og utgifter som er påløpt til erverv av slikt driftsmiddel per 31. desember i inntektsåret,
- c) Varelager,
- d) Leiet flyttbar produksjonsinnretning som den skattepliktige leietaker krever behandlet etter de særlige regler fastsatt i medhold av § 3 i,
- e) Utgifter til egen forskning og utvikling knyttet til konkrete prosjekter som kan bli eller er blitt til driftsmidler, jf. skatteloven § 14-4 sjette ledd første punktum,
- f) Annet ervervet immaterielt formuesobjekt enn ervervet forretningsverdi,
- g) Kundefordringer,
- h) Krav mot annen rettighetshaver, når kravet og den annen parts forpliktelse har grunnlag i deltakelse i ulike utvinningstillatelse. Det gjøres fradrag for tilsvarende forpliktelser overfor annen rettighetshaver,
- i) Krav på tilskudd fra staten for påløpte fjerningsutgifter, jf. lov 25. april 1986 nr. 11 om tilskudd til fjerning av innretninger på kontinentalsokkelen,
- j) Forskuddsbetalt vederlag knyttet til erverv driftsmidler, varer og tjenester, etter fradrag for mottatte forskuddsbetalinger ved realisasjon av driftsmidler og varer.

Følgende formuesobjekter skal ikke inngå i fordelingsgrunnlaget:

- a) Bankinnskudd og kontantbeholdning,
- b) Krav mot annen rettighetshaver når kravet og den annen parts forpliktelse har grunnlag i deltakelse i samme utvinningstillatelse,
- c) Midler i pensjonsordning.

Formuesobjekter som ikke er omfattet av tredje og fjerde ledd danner grunnlag for fordeling til landdistriktet. Hertil medregnes også utgifter av den art som nevnt i

tredje ledd b og e, når slike utgifter er påløpt i annen virksomhet enn nevnt i § 5 jf. § 3.

Dersom det etter bestemmelsene foran ikke foreligger noe fordelingsgrunnlag verken til sokkel- eller landdistriktet, henføres inntekter og utgifter etter annet ledd i sin helhet til landdistriktet.

Selskap som har netto finansutgifter til fordeling, og som etter reglene i § 3 h har en egenkapitalandel som overstiger 20 pst. av summen av gjeld og egenkapital, kan fordele en større andel av nettoutgiftene til sokkeldistriktet enn den andel som følger av bestemmelsene foran i denne bokstav (normalandelen). I slikt tilfelle skal den samlede andel netto finansutgifter fordelt til sokkeldistriktet være lik normalandelen multiplisert med en brøk. Telleren i brøken er summen av selskapets rentebærende gjeld og dets egenkapital etter § 3 h utover 20 pst. av summen av gjeld og egenkapital, og nevneren er selskapets rentebærende gjeld. Som rentebærende gjeld etter denne bestemmelsen regnes gjeld som har gitt opphav til gjeldsrenter som inngår ved beregningen av netto finansposter.

Presidenten: Framstegspartiet har varslet at dei går imot.

V o t e r i n g :

Tilrådinga frå komiteen vart vedteken med 66 mot 12 røyster.

(Voteringsutskrift kl. 20.49.35)

Vidare var tilrådd:

§ 3 h femte og sjette ledd oppheves.

Ny § 3 j skal lyde:

Ved aktivering av renteutgifter som del av kostpris på driftsmiddel som nevnt i § 3 b skal det først foretas fordeling av netto finansposter etter § 3 d. Beløp som aktiveres kan ikke overstige netto finansutgifter som fordeles til sokkeldistriktet etter denne bestemmelsen.

V o t e r i n g :

Tilrådinga frå komiteen vart samrøystes vedteken.

Presidenten: Presidenten vil her la votere over forslag nr. 4, frå Sosialistisk Venstreparti, til § 5 nytt tredje ledd. Forslaget lyder:

«I lov 13. juni 1975 nr. 35 om skattlegging av under-sjøiske petroleumforekomster m.v. gjøres følgende endringer:

§ 5 nytt tredje ledd skal lyde:

Underskudd oppstått i inntektsåret 2001 eller senere kan kreves fremført med tillegg av rente som legges til saldoen ved utgangen av inntektsåret. Departementet fastsetter rentesatsen i forskrift. Ved samlet realisasjon av den virksomhet som underskuddet er oppstått i, eller ved sammenslutning av selskapet med et annet

selskap, kan samlet ubenyttet underskudd som nevnt i første punktum kreves overført fra det overdragende til det overtakende selskap.

Nåværende § 5 tredje til syvende ledd blir nytt fjerde til åttende ledd.»

V o t e r i n g :

Forslaget frå Sosialistisk Venstreparti vart mot 4 røyster ikkje vedteke.

Vidare var tilrådd:

§ 5 sjette ledd nytt annet punktum skal lyde:

Bestemmelsene i § 3 c annet ledd første og tredje punktum får tilsvarende anvendelse på overskytende friinntekt etter foregående punktum.

Presidenten: Sosialistisk Venstreparti har varslet at dei går imot.

V o t e r i n g :

Tilrådinga frå komiteen vart vedteken mot 4 røyster.

Vidare var tilrådd:

II

Endringene under I trer i kraft straks med virkning fra og med inntektsåret 2002.

V o t e r i n g :

Tilrådinga frå komiteen vart samrøystes vedteken.

Presidenten: Det blir votert over overskrifta til lova og lova i det heile.

V o t e r i n g :

Overskrifta til lova og lova i det heile vart samrøystes vedteken.

Presidenten: Lovvedtaket vil bli sendt Lagtinget.

Votering i sak nr. 3

Komiteen hadde rådd Odelstinget til å gjere slikt vedtak til

l o v

om endringer i lov om innskuddspensjon i arbeidsforhold og i lov om foretakspensjon

I

I lov 24. november 2000 nr. 81 om innskuddspensjon i arbeidsforhold (innskuddspensjonsloven) gjøres følgende endringer:

§ 2-6 første ledd første punktum skal lyde:

(1) Foretak som har pensjonsordning som omfatter 15 eller flere medlemmer *eller har pensjonsordning med kollektivt investeringsvalg*, skal opprette en styringsgruppe for pensjonsordningen på minst tre personer.

§ 3-1 bokstav b skal lyde:

b. som ordning med kollektivt investeringsvalg etter reglene i § 3-2 a.

Nåværende § 3-1 bokstav b blir ny bokstav c.

Ny § 3-2 a skal lyde:

§ 3-2 a *Kollektiv investeringsportefølje*

(1) *Er det fastsatt i regelverket at pensjonskapitalen knyttet til pensjonsordningen skal forvaltes som kollektiv investeringsportefølje, skal foretaket inngå avtale med institusjonen om hvordan porteføljen skal sammensettes og hvilken adgang foretaket skal ha til å endre sammensetningen. Før foretaket gjør dette, skal styringsgruppen gis anledning til å uttale seg.*

(2) *Avkastning og tap ved forvaltningen av investeringsporteføljen skal årlig tilordnes pensjonskapitalen og fordeles mellom medlemmene etter opptjent pensjonskapital.*

(3) *Det kan i regelverket fastsettes at medlemmenes pensjonskapital skal forvaltes i ulike eller i samme investeringsportefølje. Utskillingen skal i tilfelle foretas på bakgrunn av medlemmets alder eller antall år igjen til pensjonsalder. Dersom annet ikke er fastsatt i regelverket, skal foretaket inngå avtale med institusjonen om at opptjent pensjonskapital for alle de medlemmer som har sju år eller færre igjen til pensjonsalder, skal utskilles fra pensjonsordningens øvrige kapital og forvaltes som en egen investeringsportefølje. Investeringsporteføljene skal settes sammen med henblikk på at pensjonskapitalen for medlemmer med få år igjen til pensjonsalder blir forvaltet på en særlig betryggende måte. Første og annet ledd gjelder tilsvarende for hver enkelt portefølje.*

§ 3-5 første ledd første punktum skal lyde:

(1) Et medlem i en *ordning med alminnelig forvaltning av pensjonskapitalen* har til enhver tid en pensjonskapital tilsvarende summen av de innskudd foretaket har innbetalt for medlemmet, og en forholdsmessig del av avkastning tilført pensjonsordningen i medlemskapsperioden.

§ 3-5 annet ledd første punktum skal lyde:

(2) *Et medlem i en pensjonsordning som forvalter pensjonskapitalen med investeringsvalg har til enhver tid opptjent en pensjonskapital lik summen av innskudd betalt for medlemmet med tillegg og fradrag for medlemmets avkastning og tap.*

§ 8-1 annet ledd skal lyde:

(2) *Er pensjonsordningen opprettet med investeringsvalg for pensjonskapitalen, gjelder første ledd tilsvarende i forhold til de midler som er knyttet til samtlige medlemmer som inngår i pensjonsordningen.*

§ 9-3 første ledd bokstav b utgår. Nåværende bokstav c blir bokstav b.

§ 9-3 annet ledd skal lyde:

(2) Foretaket kan ikke bruke midler i innskuddsfondet til formål som nevnt i første ledd bokstav b, med mindre innskuddsfondet fortsatt vil være tilstrekkelig til å sikre at forpliktelser som nevnt i første ledd bokstav a blir dekket for inneværende og neste år.

§ 14-1 annet ledd skal lyde:

(2) Det kan fastsettes i regelverket for den nye pensjonsordningen at opptjent pensjonskapital benyttes som premiereserve for medlemmenes alderspensjonsrettigheter i den nye pensjonsordningen. Lov om foretakspensjon §§ 4-11 annet og tredje ledd, 4-12 og 4-13 gjelder tilsvarende. Bestemmelsen i leddet her gjelder ikke når pensjonsordningen er opprettet med *investeringsvalg for pensjonskapitalen*.

II

I lov 24. mars 2000 nr. 26 om foretakspensjon gjøres følgende endringer:

§ 2-3 annet ledd skal lyde:

(2) Ytelser opptjent etter pensjonsplanen skal være garantert av forsikrings-selskapet for så vidt annet ikke følger av reglene om *kollektivt investeringsvalg i § 11-1 a eller investeringsvalg for det enkelte medlem i § 11-2*.

§ 2-4 første ledd første punktum skal lyde:

(1) Foretak som har pensjonsordning som omfatter 15 eller flere medlemmer *eller har pensjonsordning med kollektivt investeringsvalg etter § 11-1 a, skal opprette en styringsgruppe for pensjonsordningen på minst tre personer.*

§ 4-2 annet ledd tredje punktum skal lyde:

Forvaltes midler knyttet til alderspensjon med kollektivt investeringsvalg etter § 11-1 a eller med investeringsvalg for det enkelte medlem etter § 11-2, skal opptjent pensjon likevel ikke overstige den rett til pensjon som etter beregningsgrunnlaget for pensjonsordningen motsvarer den premiereserven medlemmet har opptjent til enhver tid.

§ 5-2 fjerde ledd nytt tredje punktum skal lyde:

Forvaltes midler knyttet til alderspensjon med kollektivt investeringsvalg etter § 11-1 a eller med investeringsvalg for det enkelte medlem etter 11-2, skal årlig avkastning i sin helhet benyttes som engangspremie for tillegg til pensjonsrettighetene.

§ 11-1 første og annet ledd skal lyde:

(1) Foretaket kan i samsvar med bestemmelser i regelverket avtale *med institusjonen* at midler tilsvarende pensjonsordningens premiereserve for alderspensjon *eller for ytelser som nevnt i kapitlene 6 og 7, skal forvaltes som en investeringsportefølje tilordnet pensjonsordningen. Avtalen skal angi hvordan porteføljen skal sammensettes og hvilken adgang foretaket skal ha til å endre sammensetningen.*

(2) Før foretaket inngår avtale etter første ledd eller endrer sammensetningen av investeringsporteføljen, skal styringsgruppen gis anledning til å uttale seg.

Ny § 11-1 a skal lyde:

§ 11-1 a Engangsbetalt foretakspensjon med kollektivt investeringsvalg

(1) *Er det fastsatt i regelverket at midler tilsvarende pensjonsordningens premiereserve for alderspensjon skal forvaltes med kollektivt investeringsvalg, skal foretaket inngå avtale med institusjonen om hvordan investeringsporteføljen skal sammensettes og hvilken adgang foretaket skal ha til å endre sammensetningen. Før foretaket gjør dette, skal styringsgruppen gis anledning til å uttale seg.*

(2) *Avkastning og tap ved forvaltningen av investeringsporteføljen skal årlig tilordnes porteføljen og fordeles mellom medlemmene etter opptjent premiereserve.*

(3) *Det kan i regelverket fastsettes at medlemmenes premiereserve for alderspensjon skal forvaltes i ulike eller i samme investeringsportefølje. Utskillingen skal i tilfelle foretas på bakgrunn av medlemmets alder eller antall år igjen til pensjonsalder. Dersom annet ikke er fastsatt i regelverket, skal foretaket inngå avtale med institusjonen om at opptjent premiereserve for alle de medlemmer som har sju år eller færre igjen til pensjonsalder, skal utskilles fra pensjonsordningens øvrige kapital og forvaltes som en egen investeringsportefølje. Investeringsporteføljene skal settes sammen med henblikk på at premiereserven for medlemmer med få år igjen til pensjonsalder blir forvaltet på en særlig betryggende måte. Første og annet ledd gjelder tilsvarende for hver enkelt portefølje.*

III

Ikrafttredelse. Overgangsbestemmelser

Loven trer i kraft fra den tid Kongen fastsetter. Forskjellige deler av loven kan tre i kraft til forskjellig tid. Kongen kan gi overgangsbestemmelser.

V o t e r i n g :

Tilrådinga frå komiteen vart samrøystes vedteken.

Presidenten: Det blir votert over overskrifta til lova og lova i det heile.

V o t e r i n g :

Overskrifta til lova og lova i det heile vart samrøystes vedteken.

Presidenten: Lovvedtaket vil bli sendt Lagtinget.

Votering i sak nr. 4

Komiteen hadde rådd Odelstinget til å gjere slikt vedtak til

I o v

om endringer i innskuddspensjonsloven, lov om foretakspensjon og enkelte andre lover (parallele ordninger mv.)

I

I lov 24. november 2000 nr. 81 om innskuddspensjon i arbeidsforhold (innskuddspensjonsloven) gjøres følgende endringer:

Kapittel 2 avsnitt I skal omfatte §§ 2-1 til 2-9. Avsnittets tittel skal lyde:

I. Pensjonsordning med innskuddspensjon

V o t e r i n g :

Tilrådinga frå komiteen vart samrøystes vedteken.

Vidare var tilrådd:

Kapittel 2 avsnitt II skal lyde:

II. Parallele pensjonsordninger

§ 2-10. Adgang til å ha parallele pensjonsordninger

(1) Et foretak med pensjonsordning etter loven her kan samtidig ha en ytelsesbasert eller en engangsbetalt foretakspensjonsordning.

(2) For et foretak som har både pensjonsordning etter loven her og enten en ytelsesbasert eller en engangsbetalt foretakspensjonsordning (parallele pensjonsordninger), gjelder følgende:

- a. ingen arbeidstaker kan på samme tid være medlem av mer enn en av ordningene,
- b. aldersgrensene skal være de samme i begge ordninger,
- c. regelverket for de to ordningene skal utformes slik at alderspensjonsytelsene står i et rimelig forhold til hverandre og slik at urimelig forskjellsbehandling av grupper av arbeidstakere unngås,
- d. rett til ytelser ved uførhet og til etterlatte skal være utformet på samme måte i de to ordningene.

(3) Bestemmelsene i annet ledd gjelder tilsvarende ved endring av regelverket for en av eller begge pensjonsordninger.

§ 2-11. Arbeidstakernes valgrett

(1) Når et foretak oppretter parallele ordninger, skal hver enkelt arbeidstaker ha rett til å velge hvilken pensjonsordning vedkommende skal være medlem av. Det kan likevel fastsettes i regelverket at arbeidstakerorganisasjoner som har medlemmer ansatt i foretaket kan velge ordning for sine medlemmer. Det skal fastsettes i regelverket hvilken ordning arbeidstaker som ikke foretar noe valg etter første punktum skal være medlem av.

(2) Bestemmelsen i første ledd gjelder tilsvarende for arbeidstaker som blir ansatt i foretaket.

(3) En arbeidstaker kan ikke velge å bli medlem av en pensjonsordning dersom reglene om medlemskap som gjelder for ordningen er til hinder for at arbeidstakeren opptas som medlem.

§ 2-12. Flytting av medlemskap

(1) Regelverket skal inneholde bestemmelser om i hvilke tilfeller en arbeidstaker kan flytte sitt medlemskap fra den ene til den andre pensjonsordningen.

(2) En arbeidstaker skal i alle tilfelle ha rett til flytting av medlemskap ved vesentlig endring av innskudds- eller ytelsesplan eller av regelverket for øvrig i en av pensjonsordningene, dersom endringen er av betydning for fremtidige rettigheter i ordningen.

(3) Ved flytting av medlemskap gjelder bestemmelsene om opphør av medlemskap tilsvarende. Grensen på 12 måneder i § 6-1 annet ledd gjelder samlet medlemskap i de to ordningene.

Presidenten: Sosialistisk Venstreparti har varsla at dei går imot.

V o t e r i n g :

Tilrådinga frå komiteen vart vedteken mot 4 røyster.

Vidare var tilrådd:

§ 5-1 annet ledd nytt annet punktum skal lyde:

Dersom innskuddsplanen inneholder bestemmelser om dette, kan innskuddene i et bestemt år settes 25 prosent høyere eller lavere enn det som ellers er fastsatt i innskuddsplanen.

§ 7-3 første ledd annet punktum skal lyde:

Dersom dette ikke er fastsatt etter første punktum, kan medlemmet velge om pensjonskapitalbeviset i utbetalingsperioden enten skal:

- a. forvaltes i spareavtale med institusjon som nevnt i § 2-2, eller
- b. konverteres til pensjonsforsikring i livsforsikrings-selskap eller pensjonskasse som nevnt i § 2-2. Pensjonskasse som konverterer pensjonskapital etter bestemmelsen her, skal oppfylle kravene i lov om foretakspensjon § 2-2 annet ledd.

§ 7-3 sjettede ledd oppheves.

§ 8-4 tredje ledd annet punktum skal lyde:

Det kan fastsettes at midler i innskuddsfondet skal forvaltes som egen investeringsportefølje i samsvar med § 3-4.

§ 9-3 første ledd ny bokstav c skal lyde:

c. kostnad i henhold til § 14-1 fjerde ledd.

§ 9-3 annet ledd skal lyde:

(2) Foretaket kan ikke bruke midler i innskuddsfondet til formål som nevnt i første ledd bokstav *c* og *d*, med mindre innskuddsfondet fortsatt vil være tilstrekkelig til å sikre at forpliktelser som nevnt i første ledd bokstav *a* blir dekket for inneværende og neste år.

§ 9-4 første ledd skal lyde:

(1) Er innskuddsfondet ved årets utgang større enn seks ganger gjennomsnittet av årets innskudd etter innskuddsplanen og tilsvarende innskudd for de to foregående år, skal foretaket sørge for at det overskytende beløp overføres til foretaket.

§ 11-1 nytt annet ledd skal lyde:

(2) Bestemmelsene i kapitlet her er ikke til hinder for at det sammenslåtte foretaket kan ha parallelle pensjonsordninger.

§ 12-1 annet ledd første punktum skal lyde:

Pensjonskapitalen knyttet til pensjonsordningen skal fordeles mellom medlemmene på grunnlag av opptjent pensjonskapital etter § 3-5 for hvert medlem.

§ 13-3 første ledd første punktum skal lyde:

Når pensjonsordningen opphører, skal pensjonskapitalen knyttet til ordningen fordeles mellom medlemmene på grunnlag av opptjent pensjonskapital etter § 3-5 for hvert medlem.

V o t e r i n g :

Tilrådinga frå komiteen vart samrøystes vedteken.

Vidare var tilrådd:

§ 14-1 nytt fjerde ledd skal lyde:

(4) Dersom pensjonsordningens administrasjonsreserve ikke er tilstrekkelig til å dekke kostnadene knyttet til utstedelse av pensjonskapitalbevis ved omdanning etter paragrafen her, skal de resterende kostnadene først dekkes av midler i innskuddsfondet og deretter ved innbetaling fra foretaket dersom midlene i innskuddsfondet ikke er tilstrekkelige.

Presidenten: Sosialistisk Venstreparti har varslet at dei går imot.

V o t e r i n g :

Tilrådinga frå komiteen vart vedteken mot 4 røyster.

Vidare var tilrådd:

II

I lov 24. mars 2000 nr. 16 om foretakspensjon gjøres følgende endringer:

Kapittel 2 avsnitt I skal omfatte §§ 2-1 til 2-8. Avsnittets tittel skal lyde:

I. Pensjonsordning med foretakspensjon

V o t e r i n g :

Tilrådinga frå komiteen vart samrøystes vedteken.

Vidare var tilrådd:

Kapittel 2 avsnitt II skal lyde:

II. Parallelle pensjonsordninger

§ 2-9. Adgang til å ha parallelle pensjonsordninger

(1) Et foretak med pensjonsordning etter loven her kan samtidig ha en pensjonsordning etter innskuddspensjonsloven. Et foretak kan ha to pensjonsordninger etter loven her dersom den ene har ytelsesbasert og den andre engangsbetalt alderspensjon.

(2) For et foretak som både har pensjonsordning etter loven her og etter innskuddspensjonsloven eller har både en ytelsesbasert og en engangsbetalt alderspensjonsordning etter loven her (parallelle pensjonsordninger), gjelder følgende:

- ingen arbeidstaker kan på samme tid være medlem av mer enn en av ordningene,
- aldersgrensene skal være de samme i begge ordninger,
- regelverket i de to ordningene skal utformes slik at alderspensjonsytelsene står i et rimelig forhold til hverandre og slik at urimelig forskjellsbehandling av grupper av arbeidstakere unngås,
- rett til ytelser ved uførhet og til etterlatte skal være utformet på samme måte i de to ordningene.

(3) Bestemmelsene i annet ledd gjelder tilsvarende ved endring av regelverket for en av eller begge pensjonsordninger.

§ 2-10. Arbeidstakernes valgtrett

(1) Når et foretak oppretter parallelle ordninger, skal hver enkelt arbeidstaker ha rett til å velge hvilken pensjonsordning vedkommende skal være medlem av. Det kan likevel fastsettes i regelverket at arbeidstakerorganisasjoner som har medlemmer ansatt i foretaket kan velge ordning for sine medlemmer. Det skal fastsettes i regelverket hvilken ordning arbeidstaker som ikke foretar noe valg etter første punktum skal være medlem av.

(2) Bestemmelsen i første ledd gjelder tilsvarende for arbeidstaker som blir ansatt i foretaket.

(3) En arbeidstaker kan ikke velge å bli medlem av en pensjonsordning dersom reglene om medlemskap som gjelder for ordningen er til hinder for at arbeidstakeren opptas som medlem.

§ 2-11. Flytting av medlemskap

(1) Regelverket skal inneholde bestemmelser om i hvilke tilfeller en arbeidstaker kan flytte sitt medlemskap fra den ene til den andre pensjonsordningen.

(2) En arbeidstaker skal i alle tilfelle ha rett til flytting av medlemskap ved vesentlig endring av innskudds- eller ytelsesplan eller av regelverket for øvrig i en av pensjonsordningene, dersom endringen er av betydning for fremtidige rettigheter i ordningen.

(3) Ved flytting av medlemskap gjelder bestemmelsene om opphør av medlemskap tilsvarende. Grensen på 12 måneder i § 4-6 annet ledd gjelder samlet medlemskap i de to ordningene.

Presidenten: Sosialistisk Venstreparti har varslet at dei går imot.

V o t e r i n g :

Tilrådinga frå komiteen vart vedteken mot 4 røyster.

Vidare var tilrådd:

§ 10-3 første ledd ny bokstav f skal lyde:

f. kostnad i henhold til §§ 15-5 syvende ledd og 15-6 fjerde ledd.

§ 10-3 annet ledd skal lyde:

(2) Foretaket kan ikke bruke midler i premiefondet til formål som nevnt i første ledd bokstav b til d og f, med mindre premiefondet fortsatt vil være tilstrekkelig til å sikre at årets premie og premien for neste år blir betalt.

§ 13-1 nytt annet ledd skal lyde:

(2) Bestemmelsene i kapitlet her er ikke til hinder for at det sammenslåtte foretaket kan ha parallelle pensjonsordninger.

Ny tittel i § 15-5 skal lyde:

§ 15-5 Omdanning til annen foretakspensjonsordning og lukking

V o t e r i n g :

Tilrådinga frå komiteen vart samrøystes vedteken.

Vidare var tilrådd:

§ 15-5 nytt femte, sjette og syvende ledd skal lyde:

(5) Ved opprettelse av ordning med engangsbetalt alderspensjon kan foretaket velge å videreføre ytelsesbasert foretakspensjonsordning for arbeidstakere som er medlem av denne ordningen på tidspunktet for opprettelsen. Arbeidstakerne skal kunne velge å gå over til ny ordning med engangsbetalt alderspensjon. Den videreførte ordningen kan ikke endres slik at utformingen av rett til alderspensjon, uførepensjon og etterlattepensjon i de to ordningene gir ytelses som står i et mindre rimelig forhold til hverandre enn på tidspunktet for opprettelsen av ny ordning.

(6) Foretaket kan velge å kun videreføre ytelsesbasert foretakspensjonsordning for arbeidstakere som er medlem

av ordningen på tidspunktet for opprettelse av ny foretakspensjonsordning med engangsbetalt alderspensjon, og som da har 15 år eller mindre igjen til oppnådd pensjonsalder. Ved slik videreføring av foretakspensjonsordning, omfattes ikke disse arbeidstakere av femte ledd annet punktum. Femte ledd tredje punktum gjelder tilsvarende.

(7) Dersom pensjonsordningens administrasjonsreserve ikke er tilstrekkelig til å dekke kostnadene knyttet til utstedelse av fripoliser ved omdanning og lukking etter paragrafen her, skal de resterende kostnadene først dekkes av midler i premiefondet og deretter ved innbetaling fra foretaket dersom midlene i premiefondet ikke er tilstrekkelige.

Ny § 15-6 skal lyde:

§ 15-6 Omdanning til innskuddspensjonsordning og lukking

(1) Et foretak som har pensjonsordning etter loven her og som i stedet vil opprette pensjonsordning etter innskuddspensjonsloven, skal avvikle pensjonsordningen etter reglene i kapitlet her. Premiefond knyttet til pensjonsordningen kan likevel overføres som innskuddsfond for den nye pensjonsordningen.

(2) Foretaket kan velge å videreføre ytelsesbasert foretakspensjonsordning for arbeidstakere som er medlem av denne ordningen på tidspunktet for opprettelsen av ny innskuddspensjonsordning. Arbeidstakerne skal kunne velge å gå over til ny innskuddspensjonsordning. § 15-5 femte ledd tredje punktum gjelder tilsvarende.

(3) Foretaket kan velge å kun videreføre ytelsesbasert foretakspensjonsordning for arbeidstakere som er medlem av ordningen på tidspunktet for opprettelse av ny innskuddspensjonsordning, og som da har 15 år eller mindre igjen til oppnådd pensjonsalder. Ved slik videreføring av foretakspensjonsordning, omfattes ikke disse arbeidstakere av annet ledd annet punktum. § 15-5 femte ledd tredje punktum gjelder tilsvarende.

(4) Dersom pensjonsordningens administrasjonsreserve ikke er tilstrekkelig til å dekke kostnadene knyttet til utstedelse av fripoliser ved omdanning og lukking etter paragrafen her, skal de resterende kostnadene først dekkes av midler i premiefondet og deretter ved innbetaling fra foretaket dersom midlene i premiefondet ikke er tilstrekkelig.

Presidenten: Sosialistisk Venstreparti har varslet at dei går imot.

V o t e r i n g :

Tilrådinga frå komiteen vart vedteken mot 4 røyster.

Vidare var tilrådd:

III

I lov 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt (skatteloven) gjøres følgende endringer:

§ 6-46 første ledd ny bokstav f skal lyde:

- f. *kostnad i henhold til lov om foretakspensjon § 15-5 syvende ledd og § 15-6 fjerde ledd.*

§ 6-46 annet ledd bokstav b skal lyde:

- b. tilskudd til innskuddsfond med inntil 50 prosent av gjennomsnittet av det beløp som er nevnt under a og den skattepliktiges andel av årets innskudd i de to foregående årene, likevel bare så langt fondet ikke overstiger seks ganger gjennomsnittet av det beløp som er nevnt under a og den skattepliktiges andel av innskuddet i de to foregående år.

§ 6-46 annet ledd bokstav c skal lyde:

- c. tilskudd og kostnad i henhold til *innskuddspensjonsloven § 3-4 femte ledd.*

§ 6-46 annet ledd ny bokstav d skal lyde:

- d. *kostnad i henhold til innskuddspensjonsloven § 14-1 fjerde ledd.*

§ 6-47 bokstav d skal lyde:

- d. premie til fortsettelsesforsikring etter lov om foretakspensjon § 4-9 knyttet til fripolise utstedt til den skattepliktige som følge av at medlemskap i foretakspensjonsordningen er opphørt av annen grunn enn den skattepliktiges alder. *Det samme gjelder innskudd til alderspensjon etter innskuddspensjonsloven § 6-5 første ledd som følge av at medlemskap i innskuddspensjonsordningen er opphørt av annen grunn enn den skattepliktiges alder.* Fradrag etter bokstavene c og d kan samlet ikke overstige 40 000 kroner.

IV

I lov 10. juni 1988 nr. 39 om forsikringsvirksomhet gjøres følgende endringer:

§ 7-2 første ledd skal lyde:

(1) Et forsikringsselskap kan ikke eie eller ved stemmegivning representere mer enn 15 prosent av aksjene eller andelene i et selskap som driver virksomhet som etter § 7-1 ikke kan drives av forsikringsselskap. *Forbudet gjelder likevel ikke for så vidt den samlede verdi av slike eiendeler er mindre enn forsikringsselskapets midler etter fradrag for avsetninger til dekning av forsikringsforpliktelsene, så fremt den økonomiske risiko ved investeringen er begrenset til verdien av den aktuelle investeringen.*

§ 13-1 nytt annet punktum skal lyde:

Kongen kan likevel fastsette at denne lov helt eller delvis skal gjelde for Norges Banks pensjonskasse.

V

I lov 7. desember 1956 nr. 1 om tilsynet for kredittinstitusjoner, forsikringsselskaper og verdipapirhandel m.v. (kredittilsynsloven) skal § 1 nr. 14 lyde:

14. Private, kommunale og fylkeskommunale pensjonskasser og pensjonsfond samt Norges Banks pensjonskasse.

VI

Ikrafttredelse. Overgangsbestemmelser

Loven trer i kraft fra den tid Kongen fastsetter. Forskjellige deler av loven kan tre i kraft til forskjellig tid. Kongen kan gi overgangsbestemmelser.

V o t e r i n g :

Tilrådinga frå komiteen vart samrøystes vedteken.

Presidenten: Det blir votert over overskrifta til lova og lova i det heile.

V o t e r i n g :

Overskrifta til lova og lova i det heile vart samrøystes vedteken.

Presidenten: Lovvedtaket vil bli sendt Lagtinget.

Votering i sak nr. 5

Presidenten: Under debatten har Ottar Kaldhol sett fram eit forslag på vegner av Arbeidarpartiet og Sosialistisk Venstreparti.

Komiteen hadde rådd Odelstinget til å gjere slikt vedtak til

l o v

om endringer i lov 19. juni 1997 nr. 79 om verdipapirhandel (regulering av handel med varederivater).

I

I lov 19. juni 1997 nr. 79 om verdipapirhandel gjøres følgende endringer:

§ 1-2 andre ledd nr. 6 til 8 skal lyde:

6. rente- og valutabytteavtale samt bytteavtale knyttet til aksjer og aksjeindeks,
7. opsjoner på kjøp eller salg av ethvert instrument som nevnt i punkt 1 til 6, herunder indeksopsjoner, valuta- og renteopsjoner samt tilsvarende instrumenter med kontant oppgjør, eller
8. varderivater.

§ 1-2 nytt fjerde ledd skal lyde:

Med varederivater menes finansielle termin, opsjons- eller byttekontrakter knyttet til varer eller tjenester. En derivatkontrakt som er gjenstand for omsetning på børs eller autorisert markedsplass regnes alltid som finansiell.

§ 1-5 skal lyde:

Med oppgjørsvirksomhet menes yrkesmessig virksomhet som består i å tre inn som part eller på annen måte garantere for oppfyllelse av avtaler som gjelder handel med finansielle instrumenter som nevnt i § 1-2 annet ledd nr. 4 til 8 og forpliktelser vedrørende lån av finansielle instrumenter.

Ny § 1-7 skal lyde:

§ 1-7 Lovens anvendelse ved handel med og virksomhet knyttet til varederivater

Ved handel med eller ved virksomhet som i hovedsak er knyttet til finansielle instrumenter som nevnt i § 1-2 annet ledd nr. 8, gjelder bare følgende bestemmelser i loven: kapittel 1, §§ 2-5 og 2-6, kapittel 6, § 9-2, § 9-3 annet ledd første punktum, § 9-4 første og tredje ledd og kapitlene 10, 12 og 14.

Departementet kan ved forskrift bestemme at § 2-1 og § 2-2 skal få anvendelse ved handel i finansielle instrumenter som nevnt i § 1-2 annet ledd nr. 8.

§ 9-4 tredje ledd nytt tredje punktum skal lyde:

All handel i børsnoterte finansielle instrumenter nevnt i § 1-2 annet ledd nr. 8 skal foretas under medvirkning av en oppgjørssentral som nevnt i § 6-1.

§ 9-5 første ledd første punktum skal lyde:

Ved formidling av handel i finansielle instrumenter som nevnt i § 1-2 annet ledd nr. 4 til 8, skal verdipapirforetaket påse at foretaket har betryggende sikkerhet for oppfyllelse av sine forpliktelser.

§ 9-5 fjerde ledd oppheves.

V o t e r i n g :

Tilrådinga frå komiteen vart samrøystes vedteken.

Vidare var tilrådd:

§ 10-1 skal lyde:

Dette kapittel gjelder *varederivater*, fremtidige renteavtaler (FRA), rente- og valutaopsjoner, rente- og valuta-terminer, rente- og valutabytteavtaler, og avtaler om handel med valuta. Departementet kan bestemme at dette kapittel også skal gjelde avtaler om andre finansielle *instrumenter*.

Presidenten: Til § 10-1 første ledd første punktum ligg det føre eit avvikande forslag frå Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti. Forslaget lyder:

«I lov 19. juni 1997 nr. 79 om verdipapirhandel gjøres følgende endring:

§ 10-1 første ledd første punktum skal lyde:

Dette kapittel gjelder varederivater som er gjort opp under medvirkning av en oppgjørssentral som nevnt i § 6-1, fremtidige renteavtaler (FRA), rente- og valutaopsjoner, rente- og valuta-terminer, rente- og valutabytteavtaler, og avtaler om handel med valuta.»

V o t e r i n g :

Ved alternativ votering mellom tilrådinga frå komiteen og forslaget frå Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti vart tilrådinga vedteken med 41 mot 37 røyster. (Voteringsutskrift kl. 20.55.08)

Presidenten: § 10-1 første ledd andre punktum blir teke opp til votering.

V o t e r i n g :

Tilrådinga frå komiteen til § 10-1 første ledd andre punktum vart samrøystes vedteken.

Vidare var tilrådd:

II

I lov 17. november 2000 nr. 80 om lov om børsvirksomhet m.m. gjøres følgende endringer:

§ 1-4 oppheves.

§ 5-6 første ledd nytt femte punktum skal lyde:

Opptak til børsnotering av finansielle instrumenter som nevnt i verdipapirhandelloven § 1-2 annet ledd nr. 8, kan bare skje dersom det foreligger en betydelig handel med betryggende kursfastsettelse i den eller de underliggende varer eller tjenester.

III

Loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer. Kongen kan sette i kraft de enkelte bestemmelsene til forskjellig tid.

Endringen i lov 19. juni 1997 nr. 79 om verdipapirhandel § 10-1 trer i kraft senest 1. juli 2001.

Kongen kan gi overgangsbestemmelser.

V o t e r i n g :

Tilrådinga frå komiteen vart samrøystes vedteken.

Presidenten: Det blir votert over overskrifta til lova og lova i det heile.

V o t e r i n g :

Overskrifta til lova og lova i det heile vart samrøystes vedteken.

Presidenten: Lovvedtaket vil bli sendt Lagtinget.

Votering i sak nr. 6

Presidenten: Under debatten har Ottar Kaldhol sett fram eit forslag på vegner av Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti.

Komiteen hadde rådd Odelstinget til å gjøre slikt vedtak til

l o v
om endringer i lov 19. juni 1997 nr. 79 om
verdipapirhandel
(tiltak mot ulovlig innsidehandel mv.)

I

I lov 19. juni 1997 nr. 79 om verdipapirhandel gjøres følgende endringer:

§ 1-7 annet ledd skal lyde:

Departementet kan ved forskrift bestemme at § 2-1, § 2-2 og § 2-3 kan få anvendelse ved handel i finansielle instrumenter som nevnt i § 1-2 annet ledd nr. 8.

§ 2-1 skal lyde:

§ 2-1. Misbruk av innsideopplysninger

Tegning, kjøp, salg eller bytte av finansielle instrumenter som er eller søkes notert på norsk børs eller norsk autorisert markedsplass eller tilskyndelse til slike disposisjoner, må ikke foretas av noen som *har opplysninger* om de finansielle instrumentene, utstederen av disse eller andre forhold som er egnet til å påvirke kursen og som ikke er offentlig tilgjengelig eller allment kjent i markedet. Tilsvarende gjelder inngåelse, kjøp, salg eller bytte av opsjon- eller terminkontrakt eller tilsvarende rettigheter knyttet til slike finansielle instrumenter eller tilskyndelse til slike disposisjoner.

Første ledd gjelder bare ved misbruk av opplysninger som nevnt i første ledd. Første ledd er ikke til hinder for normal utøvelse av tidligere inngått opsjon- eller terminkontrakt ved kontraktens utløp.

Første ledd gjelder ikke disposisjoner som foretas på vegne av en stat, når disposisjonen er et ledd i vedkommende stats penge- og valutapolitikk.

Overskriften til § 2-2 skal lyde:

Behandling av innsideopplysninger og forbud mot rådgivning

§ 2-2 første ledd nytt annet punktum skal lyde:

Personer som nevnt i første punktum plikter i sin behandling av opplysninger som nevnt i § 2-1 første ledd å utvise tilbørlig aktsomhet slik at opplysningene ikke kommer i uvedkommendes besittelse.

§ 2-3 oppheves. Någjeldende § 2-1 annet og tredje ledd blir ny § 2-3 og skal lyde:

§ 2-3. Undersøkelsesplikt

Før styremedlem, medlem av kontrollkomité eller revisor tilknyttet utstederforetaket foretar eller tilskynder til tegning, kjøp, salg eller bytte av finansielle instrumenter som er utstedt av foretaket, skal vedkommende foreta en forsvarlig undersøkelse av om det foreligger opplysninger som nevnt i § 2-1 første ledd om de finansielle instrumentene eller utstederen av disse i foretaket. Første punktum gjelder tilsvarende for varamedlem og observa-

tør til styret i utstederforetaket. Første punktum gjelder også tilsvarende for ledende ansatt i foretaket og ledende ansatt og styremedlem i foretak i samme konsern som normalt kan antas å få tilgang til opplysninger som nevnt i § 2-1 første ledd.

Undersøkelsesplikten gjelder også ved inngåelse, kjøp, salg eller bytte av opsjon- eller terminkontrakt eller tilsvarende rettigheter knyttet til finansielle instrumenter utstedt av foretaket samt ved tilskyndelse til slike disposisjoner.

§ 2a-2 første ledd annet punktum skal lyde:

Dette gjelder likevel ikke erverv av opsjoner på aksjer eller grunnfondsbevis i arbeidsgiverforetaket når opsjonene er utstedt av foretaket.

§ 2a-2 tredje ledd fjerde punktum skal lyde:

Første punktum gjelder heller ikke ved tegning i henhold til fortrinnsrett etter aksjeloven eller allmennaksjeloven, eller ved aksept av tilbud til samtlige aksjonærer på like vilkår.

§ 2a-2 fjerde ledd skal lyde:

Ansatte kan ikke kjøpe finansielle instrumenter av arbeidsgiverforetaket, eller selge finansielle instrumenter til arbeidsgiverforetaket. Tilsvarende gjelder i forhold til verdipapirfond som arbeidsgiverforetaket er forvaltingselskap for. Forbudet gjelder ikke erverv av aksjer eller grunnfondsbevis utstedt av foretaket eller rettigheter til slike aksjer eller grunnfondsbevis som er utstedt av foretaket.

§ 3-1 første ledd første punktum skal lyde:

Personer som nevnt i § 2-3 første ledd skal straks gi norsk børs og autorisert markedsplass hvor aksjene er notert, melding om kjøp, salg eller tegning av aksjer utstedt av selskapet eller av selskaper i samme konsern.

§ 3-1 fjerde ledd annet punktum skal lyde:

Meldingen skal inneholde den meldepliktiges navn, personnummer eller lignende identifikasjonsnummer, adresse, type tillitsverv eller stilling i selskapet og eventuell øvrig arbeidsstilling.

§ 3-1 femte ledd nytt annet punktum skal lyde:

Meldingen skal inneholde personnummer, organisasjonsnummer eller lignende identifikasjonsnummer.

§ 3-3 tredje ledd nytt annet punktum skal lyde:

Vedkommende børs og autoriserte markedsplass kan utarbeide og offentliggjøre oversikter som inneholder den meldepliktiges navn, type tillitsverv eller stilling i selskapet og eventuell øvrig arbeidsstilling, den enkelte meldepliktige handel samt samlet beholdning for personer og selskaper som nevnt i § 3-1 første og tredje ledd.

§ 12-1 tredje ledd nytt annet punktum skal lyde:

Tilsvarende gjelder hvor en børs eller en autorisert markedsplass har grunn til å tro at det foreligger grove

eller gjentatte overtredelser av utsteders opplysningsplikt etter børsloven § 5-7.

§ 12-2 nytt syvende ledd skal lyde:

Kredittinstitusjoner og finansieringsforetak plikter uten hinder av taushetsplikt å gi Kredittilsynet opplysninger om og innsyn i kundeforhold når dette kreves i saker som nevnt i sjette ledd.

§ 12-2 syvende ledd blir nytt åttende ledd.

V o t e r i n g :

Tilrådinga frå komiteen vart samrøystes vedteken.

Presidenten: Presidenten vil her la votere over forslaget frå Arbeidarpartiet og Sosialistisk Venstreparti, som gjeld ny § 14-2 og § 14-2 blir ny § 14-3.

Forslaget lyder:

«I lov 19. juni 1997 nr. 79 om verdipapirhandel gjeves følgende endringer:

Ny § 14-2 skal lyde:

§ 14-2 Overtredelsesgebyr

Kredittilsynet kan ved overtredelse av lovens § 3-1 og § 3-3 første ledd ilegge overtredelsesgebyr til staten.

Vedtak om overtredelsesgebyr er tvangsgrunnlag for utlegg.

Departementet kan gi nærmere regler om gjennomføringen av reglene i denne paragraf, herunder om gebyrets størrelse og beregning, inndrivelse, betalingsfrist og klagefrist.

§ 14-2 blir ny § 14-3»

V o t e r i n g s t a v l e n e viste at 42 representantar røysta for forslaget frå Arbeidarpartiet og Sosialistisk Venstreparti og 36 representantar røysta imot.

(Voteringsutskrift kl. 20.56.41)

Odd Roger Enoksen (Sp) (fra salen): Jeg har votert feil, og det har jeg grunn til å tro at også flere har gjort.

Presidenten: Da vil presidenten ta den voteringa om igjen.

V o t e r i n g :

Forslaget frå Arbeidarpartiet og Sosialistisk Venstreparti vart med 41 mot 37 røyster ikkje vedteke.

(Voteringsutskrift kl. 20.57.21)

Vidare var tilrådd:

§ 14-2 tredje ledd skal lyde:

Kredittilsynet kan beslutte vinningsavståelse etter denne paragraf. Beslutning om vinningsavståelse anses ikke som enkeltvedtak etter forvaltningsloven. Vinningsavståelsen skal ha frist for vedtakelse på inntil to måneder. Vedtatt vinningsavståelse er tvangsgrunnlag for ut-

legg. Dersom vinningsavståelsen ikke vedtas, kan Kredittilsynet innen tre måneder etter utløpet av vedtaksfristen reise sak mot vedkommende i den rettskrets der vedkommende kan saksøkes. Saken følger lov om rettergangsmåten for tvistemål. Megling i forlikrådet er ikke nødvendig.

V o t e r i n g :

Tilrådinga frå komiteen vart samrøystes vedteken.

Vidare var tilrådd:

§ 14-3 skal lyde:

§ 14-3. Straff

Med bøter eller fengsel inntil seks år, straffes den som forsettlig eller uaktsomt overtrer § 2-1 første ledd eller § 2-6 første eller annet ledd.

Med bøter eller fengsel inntil 1 år, straffes den som forsettlig eller uaktsomt:

1. overtrer § 2-2, §§ 2a-1 til 2a-7, § 2-6 tredje ledd, § 3-1, § 5-1, § 5-7, § 5-8, § 6-1 første ledd, § 6-5, § 7-11, §§ 8-2 til 8-8, §§ 9-3 til 9-8, § 11-3 eller § 12-2,
2. overtrer § 2-3 dersom det foreligger innsideopplysninger i foretaket,
3. gir villedende eller uriktige opplysninger i prospekt, annonser m.v. som nevnt i § 5-5,
4. overtrer plikten i § 9-1 første ledd nr. 3 til å oppbevare finansielle instrumenter og midler som tilhører investoren atskilt fra foretakets,
5. overtrer pålegg gitt med hjemmel i § 12-4 eller
6. grovt eller gjentatte ganger overtrer §§ 2-5 eller 9-2.

Med bøter straffes den som forsettlig eller uaktsomt overtrer §§ 3-2 eller 3-3.

Medvirkning straffes på samme måte. *Overtredelse av annet og tredje ledd er forseelse uten hensyn til straffens størrelse.*

Påtale finner sted bare når allmenne hensyn krever det.

Presidenten: Her ligg det føre eit avvikande forslag frå Arbeidarpartiet og Sosialistisk Venstreparti. Forslaget lyder:

«§ 14-3 blir ny § 14-4 og skal lyde:

§ 14-4 Straff

Med bøter eller fengsel inntil seks år, straffes den som forsettlig eller uaktsomt overtrer § 2-1 første ledd eller § 2-6 første eller annet ledd.

Med bøter eller fengsel inntil 1 år, straffes den som forsettlig eller uaktsomt:

1. overtrer § 2-2, §§ 2a-1 til 2a-7, § 2-6 tredje ledd, § 5-1, § 5-7, § 5-8, § 6-1 første ledd, § 6-5, § 7-1, § 7-11, §§ 8-2 til 8-8, §§ 9-3 til 9-8, § 11-3 eller § 12-2,
2. overtrer § 2-3 dersom det foreligger innsideopplysninger i foretaket,
3. gir villedende eller uriktige opplysninger i prospekt, annonser mv. som nevnt i § 5-5,
4. overtrer plikten i § 9-1 første ledd nr. 3 til å oppbevare finansielle instrumenter og midler som tilhører investorer atskilt fra foretakets,

5. overtrer pålegg gitt med hjemmel i § 12-4 eller
6. grovt eller gjentatte ganger overtrer §§ 2-5, 3-1 eller 9-2.

Med bøter straffes den som forsettlig eller uaktsomt overtrer § 3-2 eller grovt eller gjentatte ganger overtrer § 3-3.

Medvirkning straffes på samme måte. Overtredelse av annet og tredje ledd er forseelse uten hensyn til straffens størrelse.

Påtale finner sted bare når allmenne hensyn krever det.»

V o t e r i n g :

Ved alternativ votering mellom tilrådinga frå komiteen og forslaget frå Arbeidarpartiet og Sosialistisk Venstreparti til § 14-4 vart tilrådinga frå komiteen vedteken med 41 mot 37 røyster.

(Voteringsutskrift kl. 20.58.08)

Vidare var tilrådd:

II

Loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer. Kongen kan sette i kraft de enkelte bestemmelsene til forskjellig tid. Kongen kan gi overgangsbestemmelser.

V o t e r i n g :

Tilrådinga frå komiteen vart samrøystes vedteken.

Presidenten: Det blir votert over overskrifta til lova og lova i det heile.

V o t e r i n g :

Overskrifta til lova og lova i det heile vart samrøystes vedteken.

Presidenten: Lovvedtaket vil bli sendt Lagtinget.

Votering i sak nr. 7

Komiteen hadde rådd Odelstinget til å gjere slikt vedtak til

l o v

om endring i lov 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt (skatteloven) (forhøyelse av avskrivningssats for landbruket)

I lov 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt (skatteloven) gjøres følgende endring:

I

§ 14-43 annet ledd ny bokstav c skal lyde:

c. driftsmidler som omfattes av første ledd g og som eies av næringsdrivende i jordbruk og skogbruk som med hjemmel i lov 19. juni 1969 nr. 66 § 31 skal eller kan le-

vere årsoppgave for beregning av merverdiavgift, og for bortforpaktere som med hjemmel i forskrift 22. august 1973 nr. 3 kan registreres i merverdiavgiftsmanntallet. Saldo for disse driftsmidler kan avskrives med inntil 4 prosent.

II

Endringen under I trer i kraft straks og gjelder med virkning fra og med inntektsåret 2000.

Presidenten: Høgre og Framstegspartiet har varsla at dei går imot.

V o t e r i n g :

Tilrådinga frå komiteen vart vedteken med 56 mot 21 røyster.

(Voteringsutskrift kl. 20.59.07)

Presidenten: Det blir votert over overskrifta til lova og lova i det heile.

Presidenten reknar med at Høgre og Framstegspartiet også her vil røyste imot. – Det blir nikka.

V o t e r i n g :

Overskrifta til lova og lova i det heile vart vedteken med 56 mot 21 røyster.

(Voteringsutskrift kl. 20.59.42)

Presidenten: Lovvedtaket vil bli sendt Lagtinget.

Votering i sak nr. 8

Kenneth Svendsen (Frp): Ved en inkurie ble mindretallsforslaget fra Høyre og Fremskrittspartiet ikke tatt opp under behandlingen av saken, men jeg tillater meg å be om at det likevel blir stemt over.

Presidenten: Kenneth Svendsen har då teke opp forslaget frå Høgre og Framstegspartiet. Forslaget lyder:

«Vedtaket til lov

om endring i lov av 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt (skatteloven)

I

I lov av 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt (skatteloven) gjøres følgende endring:

§ 2-32 (1) skal lyde:

Mild stiftelse, kirkesamfunn, menighet, selskap eller innretning som ikke har erverv til formål, er fritatt for formues- og inntektsskatt. *Selskap som er organisert som interkommunalt selskap og som opptrer i konkurranse med kommersielle aktører, for eksempel i anbudskonkurranser, skal anses å ha erverv som formål.*

II

Denne lov trer i kraft straks.»

Det vil bli votert alternativt mellom dette forslaget og tilrådinga frå komiteen.

Komiteen hadde tilrådd:

Dokument nr. 8:81 (2000-2001) – forslag fra stortingsrepresentantene Per Sandberg og Øyvind Vaksdal om lov om endring i lov 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt (skatteloven). (Interkommunale selskaper som opptrer i konkurranse med kommersielle aktører skal anses å ha erverv som formål) – avvises.

V o t e r i n g :

Ved alternativ votering mellom tilrådinga frå komiteen og forslaget frå Høgre og Framstegspartiet vart tilrådinga vedteken med 57 mot 21 røyster.

(Voteringsutskrift kl. 21.01.15)

Votering i sak nr. 9

Presidenten: Under debatten er det sett fram to forslag. Det er:

- forslag nr. 1, frå Øystein Djupedal på vegner av Arbeidarpartiet og Sosialistisk Venstreparti
- forslag nr. 2, frå Kjellaug Nakkim på vegner av Kristeleg Folkeparti, Høgre, Framstegspartiet, Senterpartiet, Venstre og representanten Karl N. Meløysund.

Forslag nr. 1, frå Arbeidarpartiet og Sosialistisk Venstreparti, lyder:

«Dokument nr. 8:99 (2000-2001) – forslag fra stortingsrepresentantene Lars Sponheim og Leif Helge Kongshaug om lov om endring i lov 19. juni 1969 nr. 66 om merverdiavgift. (Endring av § 30 med forenkling av avgiftsbetaling for mindre virksomheter) – bifalles ikke.»

Før vi går til votering, vil presidenten gjere merksam på at ordførar for saka har trekt komiteen si tilråding til lovvedtak og i staden sett fram forslag nr. 2 på vegner av Kristeleg Folkeparti, Høgre, Framstegspartiet, Senterpartiet, Venstre og representanten Karl N. Meløysund. Forslaget lyder:

«Vedtak til lov

om endring i lov 19. juni 1969 nr. 66 om merverdiavgift

I

I lov 19. juni 1969 nr. 66 om merverdiavgift gjøres følgende endring:

Ny § 31 a skal lyde:

Registreringspliktig næringsdrivende som har liten omsetning kan levere årsoppgave. Departementet kan gi forskrifter om avgrensning og gjennomføring av bestemmelsen i første punktum.

II

Endringene under I trer i kraft straks med virkning fra 1. juli 2001 for næringsdrivende som blir merverdiavgiftspliktige fra dette tidspunkt, jf. lov 21. desember 2000 nr. 113 om endring i lov 19. juni 1969 nr. 66 om merverdiavgift med senere endringer, og med virkning fra 1. januar 2002 for næringsdrivende som er merverdiavgiftspliktige i henhold til lov 19. juni 1969 nr. 66.»

V o t e r i n g :

Ved alternativ votering mellom forslaget frå Kristeleg Folkeparti, Høgre, Framstegspartiet, Senterpartiet, Venstre og representanten Karl N. Meløysund og forslaget frå Arbeidarpartiet og Sosialistisk Venstreparti vart forslaget frå Kristeleg Folkeparti, Høgre, Framstegspartiet, Senterpartiet, Venstre og representanten Karl N. Meløysund vedteke med 41 mot 37 røyster.

(Voteringsutskrift kl. 21.02.48)

Presidenten: Det blir votert over overskrifta til lova og lova i det heile.

Presidenten reknar med at Arbeidarpartiet og SV vil røyste imot. – Ingen har protestert på det.

V o t e r i n g :

Overskrifta til lova og lova i det heile vart vedteken med 40 mot 37 røyster.

(Voteringsutskrift kl. 21.03.29)

Presidenten: Lovvedtaket vil bli sendt til Lagtinget.

S a k n r . 1 0

Referat

1. (139) Forslag fra stortingsrepresentantene Per-Kristian Foss, Trond Helleland og Erna Solberg om lov om endringer i lov 11. juni 1993 nr. 65 om konkurranse i ervervsvirksomhet (konkurranseloven) (Sikre politisk uavhengighet i alle saker etter loven) (Dokument nr. 8:125 (2000-2001))

Samr.: Blir sendt familie-, kultur- og administrasjonskomiteen.

2. (140) Forslag fra stortingsrepresentantene Arne Lyngstad, Åse Gunhild Woie Duesund og Jon Lille-tun om lov om endring i lov 17. juli 1998 nr. 61 om grunnskolen og den vidaregåande opplæringa (opplæringslova). (Ventetid ved skoleskyss) (Dokument nr. 8:119 (2000-2001))

Samr.: Blir sendt kyrkje-, utdannings- og forskningskomiteen.

Møtet slutt kl. 21.05.